

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut Sociologických studií

Katedra Veřejné a sociální politiky

Diplomová práce

2018

Mgr. Michael Kacetyl

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut sociologických studií

Katedra Veřejné a sociální politiky

**Politika sportu ve vztahu k osobám se
zdravotním postižením**

Diplomová práce

Autor práce: **Mgr. Michael Kacetyl**

Studijní program: **Veřejná a sociální politika**

Vedoucí práce: **PhDr. Karolína Dobiášová Ph.D.**

Datum obhajoby: **2018**

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval samostatně a použil jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 31.7. 2018

Mgr. Michael Kacel

Podpis:

Bibliografický záznam

KACETL, Michael, Mgr. *Politika sportu ve vztahu k osobám se zdravotním postižením*. Praha, 2018. 116 s. Diplomová práce (Mgr.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut sociologických studií. Katedra veřejné a sociální politiky. Vedoucí diplomové práce PhDr. Karolína Dobiášová, Ph.D.

Rozsah práce: 218 924 znaků

Anotace

Práce se zabývá především popisem, analýzou a rámováním problematiky veřejné politiky s ohledem na zdravotně postižené sportovce. Hlavním aspektem této práce je identifikovat nejproblematictější oblasti, se kterými se zdravotně postižení sportovci běžně setkávají v realitě. V práci je také zahrnut stav současného sportovního prostředí v České republice. Tento stav je prezentován především s ohledem na zdravotně postižené sportovce. Již z jiných bádání je jasné, že pozice zdravotně postižených sportovců je v současné době velmi opomíjené téma. V další části práce je důležité zjistit, jak jsou zdravotně handicapovaní sportovci konstruováni v českých médiích. Na to navazuje v analytické části práce analýza situace českých médií s přístupem ke zdravotně postiženým sportovcům. Práce přináší rozbor novinových článků v období mezi olympijskými hrami v roce 2012 a 2016. Pomocí analýzy novinových článků se vytváří koncept nejpálčivějších problémů, se kterými se v práci posléze pracuje. Klíčovým úkolem práce je přinést celistvý pohled na celkový obraz zdravotně postižených sportovců v České republice. Práce také klade důraz na vykreslení politické moci a politických aktérů, kteří se aktivně podílí na této politice. Pomocí metody sociální konstrukce cílových skupin vytváří obraz skupiny zdravotně postižených ve společnosti. Tato práce má především sloužit veřejnosti, aby byl vidět nezkraslený pohled na sportovní scénu zdravotně postižených sportovců. Práce také může posloužit veřejným činovníkům, aby některé problematické aspekty, které tato práce zmiňuje, začali neprodleně řešit.

Annotation

The thesis deals primarily with the description, analysis and framing of public policy issues with regard to handicapped athletes. The main aspect of this work is to identify the most problematic areas with which disabled athletes normally meet in reality. The thesis also includes the state of the current sports environment in the Czech Republic. This condition is presented primarily with regard to disabled athletes. It is clear from other research that the position of disabled athletes is currently largely neglected. In the next part of the thesis it is important to find out how disabled athletes are designed in the Czech media. This is followed in the analytical part of the thesis is the analysis of the media situation with access to disabled athletes. The work brings an analysis of newspaper articles between the Olympic Games in 2012 and 2016. By analyzing newspaper articles creates the concept of the most burning problems with

which work is finally being done. The key task of the thesis is to provide a holistic view of the overall picture of handicapped athletes in the Czech Republic. The work also emphasizes the depiction of political power and political actors who are actively involved in this policy. Using the social construction method of the target groups creates a picture of the group of people with disabilities in society. This work is primarily intended to serve the public in order to see an undistorted view of the athletic scene of athletes with disabilities. The work can also serve public officials to address some of the problematic aspects that this work mentions.

Klíčová slova

Veřejná politika, sportovní politika, zdravotně postižení, financování sportu, sociální konstrukce cílové skupiny, politická moc, aktéři politiky

Keywords

Public policy, sport policy, disabled people, sports financing, social construction of the target group, political power, political actors

Název práce/Title

Politika sportu ve vztahu k osobám se zdravotním postižením

Policy of sport in relation to people with disabilities

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval mé vedoucí diplomové práce paní PhDr. Karolíně Dobiášové, Ph.D. Velmi si cením její snahy, a především cenných rad, které mně velmi pomohly při vypracování této diplomové práce. Děkuji jí též za velmi odborné vedení diplomové práce, které mi poskytovala během celé doby během, které jsem tuto práci vypracovával.

Obsah

Úvod.....	12
1. Cíle práce a výzkumné otázky	15
2. Metodika práce	16
2.1 Kvantitativní analýza obsahu médií	20
2.2 Metoda analýzy rámců	21
2.3 Reflexe postavení výzkumníka	22
3. Teoretický rámec práce.....	23
3.1 Teorie sociální konstrukce cílových skupin	23
3.2 Hodnotové východisko sociální spravedlnosti ve sportu	26
3.3 Teorie vzájemné závislosti.....	27
4. Organizace sportu zdravotně postižených v České republice.....	29
4.1 Političtí aktéři politiky zdravotně postižených sportovců.....	31
4.1.1 Mezinárodní aktéři	31
4.1.2 Aktéři státu	32
4.1.3 Aktéři společnosti.....	36
4.1.4 Současný problém na poli aktérů	37
4.2 Politická moc v oblasti zdravotně postižených sportovců	39
4.2.1 Velikost cílové populace	39
4.2.2 Vzdělanostní úroveň cílové populace.....	40
4.2.3 Bohatství cílové populace	41
4.2.4 Mobilizovatelnost a politická participace cílové populace	41
5. Politika sportu ve vztahu ke zdravotně postiženým sportovcům.....	43
5.1 Postavení všeobecného sportu ve veřejné politice	43
5.2 Legislativní ukotvení politiky sportu	47
5.3 Veřejná programová podpora sportu v roce 2018.....	51
5.4 Veřejná podpora sportu zdravotně postižených – Program VII.....	55
5.5 Vývoj změn státní veřejné podpory sportu zdravotně postižených v letech 2010–2016	62
5.6 Program VII. – možnosti veřejné podpory zdravotně postižených sportovců.....	67

5.6.1	Oprávněný žadatel.....	69
5.6.2	Obsahové zaměření	69
5.6.3	Specifické vymezení.....	69
5.6.4	Kritéria pro hodnocení.....	70
5.6.5	Účelové určení.....	70
6.	Postavení zdravotně postižených sportovců v médiích	73
6.1	Analýza rámců zdravotně postižených sportovců.....	80
6.2	Rámec I.: Zdravotně postižení sportovci „jen“ jako jedna z cílových skupin politiky sportu – mají nedostatečnou státní podporu	81
6.3	Rámec II.: Zdravotně postižení sportovci jako samostatná cílová skupina sportu	88
6.4	Rámec III.: Zdravotně postižení sportovci jako „neviditelná“ cílová skupina politiky sportu.....	93
	Závěr	99
	Bibliografie	0
	Seznam obrázků, tabulek a grafů	7

Úvod

Tato práce na téma „*Politika sportu ve vztahu k osobám se zdravotním postižením*“ nemohla začínat výstižněji než tímto známým citátem českého básníka a prozaika: „*Život je poškodil, hledali svou příležitost a našli ji. Chtěli přinejmenším totéž, co ostatní a museli dokázat dvakrát nebo desetkrát víc*“ (Pavel, 2002). Tento citát otevírá téma, o kterém je celá tato práce. Málokdo je tak silný, že i přes své zdravotní postižení, které často vzniká i cizím zaviněním, nerezignuje na život. Velká část zdravotně postižených občanů hledá po úrazu svoje místo v životě. Hledá motivaci, proč ráno vstávat, proč vykonávat každodenní povinnosti či proč se účastnit akcí běžného života. Jednou z velmi silných motivací pro zdravotně postižené sportovce je bezesporu sport. Sport funguje jako „droga“ nejen u zdravých sportovců, ale bezesporu i u zdravotně postižených sportovců. Jak naznačuje citát od autora Oty Pavla, lidé, kteří utrpěli nějaké zranění, mají mnohem větší vůli než ostatní. Tito lidé jsou zvyklí se poprat se svým nepříznivým osudem, což se jim do sportu velmi hodí. Je potřeba podotknout, že příprava vrcholových sportovců stojí nemalé prostředky. Vrcholový sport je velmi nákladný. Výhodou sportu pro zdravé je jeho masovost. Masovost sportu je výhodná především ve spojení s velkou sledovaností. Vrcholový sport je čím dál tím více pod drobnohledem kamer a točí se v něm velké množství peněz, které se posléze v různých podobách dostává k samotným sportovcům (Čáslavová, 2009).

Velmi důležitým vyjádřením situace okolo zdravotně postižených sportovců je tento citát: „*Sport by se měl pro postiženého stát hybnou silou, která mu pomůže nalézt nebo obnovit vlastní vztah k okolnímu světu a tím i ke svému uznání coby rovnocenného a plnoprávného občana.*“ (Guttmann, 1977). Toto prohlášení v jedné větě vyjadřuje všechny klíčové myšlenky pohledu na svět zdravotně postižených sportovců. Sport by měl být motorem, který bude udržovat zdravotně postižené sportovce nejenom ve fyzické kondici, ale také především v psychické kondici. Velká část handicapovaných sportovců zůstává nadále aktivní v pracovním životě. Pro stát jsou tyto sportovci velmi cennou pracovní silou.

Handicapovaní sportovci potřebují uznání na všech polích veřejného života, sportovního pole nevyjímaje. V dnešní době, kdy sport zaujímá na veřejném poli velký podíl, je potřeba se zamyslet nad smyslem sportu zdravotně postižených, jako jedné z neodmyslitelných součástí. Sport zdravotně postižených sportovců prochází velkou obměnou. Paralympijské hry, které vždy následují po hrách

Olympijských, se v současné době těší velkému zájmu diváků. Díky, tomu, že stále častěji můžeme vidět paralympijský sport na televizních obrazovkách, zvyšuje se prostor pro zlepšení podmínek českých zdravotně postižených sportovců (Choutka, Dovalil, 1991).

Finanční prostředky, to je pojem, okolo kterého se točí celý sportovní svět. Finanční prostředky znamenají především kvalitní přípravu, která později může vyústit v kýžené výsledky. Tyto dva pojmy jsou si ve sportu blízké jako málo co jiného. U zdravotně postižených tato rovnice platí dvojnásob. Pro handicapované sportovce tudíž platí fakt, že velká část jejich prostředků na přípravu a následné závodění musí vzejít ze státního rozpočtu. Správně nastavená politika v oblasti sportu handicapovaných sportovců je tudíž základ k výborným výsledkům. Česká republika má celou řadu výborných paralympioniků, kteří vozí nejcennější „kovy“ z různých světových akcí. Neznámějším český paralympionikem je bezesporu Jiří Ježek, šestinásobný paralympijský vítěz v cyklistice. Jiří Ježek však není pouze znám svým životním příběhem či medailemi, ale podílel se na organizaci velké řady projektů. Dal by se tudíž označit za mediální tvář, čímž má otevřenější dveře ke sponzorům než ostatní paralympionici (ČATHS, 2015)¹.

Ostatní handicapovaní sportovci, ač dosahují velkých mezinárodních úspěchů, nejsou široké veřejnosti příliš známí. Nezasahují tolik do veřejného života a jejich výsledky nejsou pro média dostatečně populární. Ani akce typu paralympijské hry a mistrovství světa nepřinášejí takový divácký a sponzorský ohlas. Zdravotně postižení sportovci z tohoto důvodu mají omezené možnosti, jak získávat podporu na svoji přípravu (Čáslavová, 2009).

Problematika zdravotně postižených sportovců se netýká pouze úzké skupiny občanů, jak je někdy mylně uváděno. Dle statistik se dotýká sportování handicapovaných sportovců přes 10 % populace v České republice. Je potřeba také zmínit fakt, že se jedná o velmi neprozkoumané téma. K tomuto tématu chybí komplexní analýzy, které by mohly být použity ku příkladu na vládní úrovni. Je potřeba si uvědomit, že toto téma je velice složité. Nelze na něj pohlížet pouze jako na sportovní téma, nýbrž jako na celospolečenský problém. Velká řada zdravotně handicapovaných

¹ Otevřený dopis paralympionika Jiřího Ježka (http://www.caths.cz/storage/dopisy/Osobni%20dopis%20IPC_Jiri%20Jezeck.pdf)

sportovců se musí zapojovat do pracovního procesu, aby si zajistila finanční prostředky na živobytí a svojí vlastní přípravu. (ČSÚ, 2014)²

V této diplomové práci je zachyceno financování a celkové směřování politiky sportu zdravotně postižených. Klíčovým aspektem práce je poukázat na možné nedostatky, které v současné době ve sportu zdravotně postižených jsou. Správné směřování politiky v této oblasti by nemělo být lhostejné žádnému občanovi České republiky. Toto téma totiž není ryze sportovního charakteru, ale především etického charakteru. Je potřeba, aby začala v České republice fungovat větší sounáležitost s tímto problémem. Jednotný a fungující stát by měl zajistit každému občanovi svého státu možnost na rovné podmínky ve sportovní oblasti.

² ČSÚ. Ženy a muži v datech (<https://www.czso.cz/csu/czso/zeny-a-muzi-v-datech-2017>)

1. Cíle práce a výzkumné otázky

Hlavním cílem práce bylo popsat a vysvětlit problematiku veřejné politiky s ohledem na zdravotně postižené sportovce. Důležitým aspektem celé práce je také identifikovat pozici a velikost prostoru v českých médiích pro zdravotně postižené sportovce. V práci nebude chybět ani postavení zdravotně postižených sportovců na celkovém sportovním trhu v ČR. Pozice zdravotně postižených sportovců v ČR je velmi opomíjená oblast. Tato práce může být podkladem pro další tvorbu politiky sportu zacílenou na skupinu zdravotně handicapovaných sportovců.

Cíle práce:

1. Popsat a vysvětlit politiku sportu s ohledem na zdravotně postižené sportovce
2. Identifikovat nejproblematictější oblasti v rámci politiky sportu s ohledem na zdravotně postižené sportovce v ČR
3. Zjistit, jak jsou zdravotně handicapovaní sportovci konstruováni v českých médiích
4. Zjistit, jaká je politická moc handicapovaných sportovců v ČR
5. Zařadit cílovou skupinu zdravotně handicapovaných sportovců do jedné ze skupin dle teorie sociální konstrukce cílových populací

V této práci je z cílů práce čerpáno také při sestavování výzkumných otázek na dané téma. Výzkumné otázky pomáhají v práci rozšířit jednotlivé cíle.

Výzkumné otázky:

1. Jak vypadá současné legislativní postavení zdravotně postižených sportovců?
2. Kdo se hlavně podílí na politické moci v rámci zdravotně postižených sportovců?
3. Kteří aktéři utvářejí legislativní rámec zdravotně postižených sportovců?
4. Jaký obraz/sociální konstrukci a kolik prostoru v současné době mají zdravotně postižení sportovci v českých médiích?
5. Jaká je politická moc zdravotně postižených sportovců?

2. Metodika práce

Diplomová práce se zabývá politickým nastavením na poli zdravotně postižených sportovců. Za první a hlavní cíl je v práci považováno popsat a rozklíčovat politiku v oblasti zdravotně postižených sportovců. Dalším cílem pomocí analýzy novinových článků identifikovat hlavní problémové oblasti politiky sportu handicapovaných. Tento rozbor článků je posléze obohacen o expertní rozhovory s představiteli sportovních klubů působících na poli zdravotně postižených sportovců. Ti se velmi často o klubový chod starají v rámci dobročinných akcí. V této kapitole práce je vysvětleno, jakým způsobem byla celá práce zpracována. Jsou zde vysvětleny veškeré postupy a metody, které byly v práci využity za účelem sestrojení, co nejpřesnější práce. Jsou zde popsány hlavní metody, podle kterých se řídí celá práce.

Za účelem naplnění prvního cíle práce je v práci využit tzv. „desk research“ neboli práce se sekundárními daty, která je důležitou součástí analýzy veřejných politik (Veselý, Nekola 2007). Desk research se zaměřuje na politiku sportu ve vztahu ke zdravotně handicapovaným sportovcům v období mezi lety 2010 až 2016. Desk research je doplněn o expertní šetření – pěti expertními rozhovory s představiteli sportovních klubů působících na poli zdravotně postižených sportovců (viz Tabulka 1).

Tabulka 1 – Přehled expertních pracovníků

Člen	Organizace	Jakým způsobem se ho dotýká problematika?	Pracovní pozice	Sportovní odvětví
Expert 1	Nezisková organizace – sportovní klub	Prostředky na přípravu	Sportovec	Atletika
Expert 2	Nezisková organizace – sportovní klub	Prostředky na přípravu	Sportovec	Atletika
Expert 3	Nezisková organizace – sportovní klub	Prostředky na přípravu	Sportovec	Basketbal
Expert 4	Nezisková organizace – sportovní klub	Získávání prostředků na fungování klubu	Funkcionář	Sledge hockey
Expert 5	Nezisková organizace – sportovní klub	Získávání prostředků na fungování klubu	Funkcionář	Tenis

Zdroj: Vlastní tvorba, 2018

V desk research vycházím především z následujících dostupných sekundárních dat:

- **České a zahraniční výzkumy na toto téma**
- **Veřejně politické dokumenty**
- **Odborné články a publikace**
- **Statistická data čerpaná z důvěryhodných zdrojů**

Pro desk research byly klíčové zejména tyto veřejně politické dokumenty: legislativní dokumenty, koncepce, strategie, výroční zprávy apod. Pro analýzu dat využívám v této části práce popisnou analýzu. Tato analýza byla v práci využita především pro popis informací týkající se současné situace zdravotně postižených

sportovců. V této práci jsou pomocí této analýzy zpracovány především sekundární data. Tato analýza také využívá data, která byla veřejně přístupná. Analýza také neopomenula oblast týkající se sportovního financování klubů a organizací. V těchto dokumentech byla zkoumána především zachycená a přesná data o vývoji sportovní oblasti zdravotně postižených sportovců. Popisná analýza je jedna z analýz, která v práci byla použita především za účelem utřídění dat, která posléze byla využita jako základ pro praktickou část.

Velká řada výzkumných projektů se vytváří právě pomocí této metody. Tato metoda se nejčastěji využívá k rozklíčování a setřídění sekundárních dat (Hrabinec, 1992). Do kategorie sekundárních dat můžeme řadit interní dokumenty, zprávy, články či publikace v odborných časopisech. Tato analýza, také po sesbírání určitých dat z dané oblasti, třídí data do jednotlivých sektorů. Výzkumné projekty, u kterých je hlavní metodou popisná analýza, jsou vytvářeny metodou popisného výzkumu. Základní postup kroků pro vytvoření popisné analýzy je následující:

- **Vytyčení cíle**
- **Vyhledání obsahových jednotek – vytyčení základního problému**
- **Určení souboru materiálu**
- **Čtení**
- **Systematické sledování**
- **Vyjádření výsledků, názorů, tvorba přehledů, tabulek a grafů**
- **Rozbor a hodnocení** (Hrabinec, 1992)

V analýze politiky sportu ve vztahu ke zdravotně handicapovaným sportovcům byla využita i pomocná metoda (heuristika) analýza aktérů. Tato pomocná metoda se v práci velmi hodila především v rozklíčování, jací aktéři jsou zodpovědní za oblast politiky sportu zdravotně postižených občanů. V této práci analýza plnila úlohu především pomocné metody. Pomocná metoda to byla v tom, že mě pomohla se zorientovat ve sportovní situaci zdravotně postižených sportovců. Klíčové bylo identifikovat základní postoje a zájmy aktérů, kteří mají vliv na politické procesy. Podle této metody se dají vhodně specifikovat jednotlivé názory zúčastněných aktérů nebo organizací (Gil, 2010).

V některých publikacích je uvedeno, že aktéři jsou všechny osoby a organizace, které usilují o uplatnění vlastního vlivu na podobu určité veřejné politiky. Další skupinou jsou podle autorů disponenti rozhodovacích práv (Brugh, Varvasovszky, 2000). Poslední skupinou jsou pak lidé, kteří se musejí dle nařízení či zákonů řídit.

Jedná se tedy o analýzu, která má velmi volná pravidla a nemá příliš formalizované postupy. Autor se však sám zmiňuje o tom, že tato analýza je velmi přínosná ve fázi, kdy je potřeba připravit výzkumný problém a cíle. Analýza aktéru lze provést ve dvou formách. První variantou je výzkumná analýza aktérů. Tato analýza se provádí během několika měsíčního cyklu. Druhou podobou je metoda rychlé analýzy aktérů. Tato metoda je na čas velmi nenáročná. Tato druhá metoda je však mnohem nepřesnější. Tato metoda je vhodná pro faktické využití. Její zařazení do politického procesu se jeví jako velmi nevhodné (Veselý, Nekola 2007).

V této práci byla využita druhá metoda. Bylo to především z důvodů celkového obsahu práce a časových možností na zpracování. Jak již bylo zmíněné výše, je potřeba si uvědomit, že analýza aktérů je v určitých pohledech subjektivní. I přesto, že bylo setříděno velké množství materiálů, nemusí být jejich počet úplný. Může to být také z důvodů, že některé informace pro samotného autora práce mohou být v danou chvíli nedostupné.

Klíčovou oblastí zkoumání je úvodní část. V úvodní části všech aktivit, které jsou nezbytné ke správnému provedení analýzy, je klíčové přesně vymezit výzkumný problém. K výzkumné problému je také důležité zvolit i výzkumné cíle. Ve fázi příprav práce je tuto činnost již potřeba mít vyřešenou a mít o těchto dvou pilířích jasno. Na tuto fázi bylo v práci navázáno identifikací všech zúčastněných aktérů (Hendl, 2005). Při bližším zkoumání aktérů bylo klíčem k úspěchu především pochopit propojení daného aktéra se zkoumanou oblastí (Veselý, Nekola, 2007). Na podobném postupu dané analýzy se shodují ve svých publikacích i další autoři (Montgomery, 1996). V následném kroku byla zkoumána velikost participace jednotlivých aktérů ve vztahu ke zkoumané oblasti. Základní rozdělení v této oblasti je na tři dimenze, dimenzi zájem, dimenzi vliv a dimenzi postoj (Veselý, Nekola, 2007).

V druhé části práce vycházím z vlastního výzkumu – analýzy tisku. Výzkum kombinuje kvantitativní a kvalitativní přístup. Nejprve je prováděna kvantitativní analýza počtu článků vztahujících se k cílové skupině zdravotně handicapovaných sportovců a politice sportu ve vztahu k této cílové skupině a na ni navazují kvalitativní analýzou rámců. V první části jsou analyzovány novinové články, které byly vytisknuté v dané období od roku 2012 do 2016. Toto sledované období bylo záměrně vybráno především z jednoho důvodu. Období je ohraničeno čtyřletým letním paralympijským cyklem. Výzkum chce díky tomuto rozmezí především zjistit, jakým způsobem mají paralympijské hry vliv na počet článků v daných médiích. Za tímto účelem bylo vybráno

pět nejčtenějších tištěných deníků v České republice (Právo, Hospodářské noviny, Deník Sport, Blesk a MF DNES) a souhrn internetových deníků, který je v textu pod označením „Jiné“. Do kategorie „Jiné“ se řadí tyto média: Aktualne.cz, Novinky.cz, Denik.cz, Vlasta.cz, Tyden.cz a Parlametnilisty.cz. Tyto internetové deníky byly zvoleny především z důvodu, že obsahovaly velkou část článků o zdravotně postižených sportovcích.

2.1 Kvantitativní analýza obsahu médií

Kvantitativní obsahová analýza je nejvyužívanější analýza, která zkoumá mediální obsahy. Tato analýza velmi důležitým prvkem při výzkumu politické komunikace. Kromě obsahové analýzy jsou také hojně využívány ke zkoumání mediální obsahů obrazová analýza Hermeneutická analýza. Každá z těchto analýz má svoje specifické využití v praxi (Scherer, 2004) Tato metoda se také dá popsat takto: „standardní metodou popisu mediální produkce a hledání jejich převažujících rysů...“.

Obsahová analýza je v současnosti považována za systematický ověřitelný popis mediálních obsahů. Slovo systematické má zde význam, že všechny obsahy článků se zpracují stejným způsobem (Jirák, Köpplová, 2009). Při využívání této metody musí být jasně dopředu nastavená pravidla. Je to velmi důležité především z důvodu, aby získaná data byla věrohodná. Metoda v praxi má velkou míru ověřitelnosti a je velmi přehledně strukturovaná. Tato metoda umí vytvářet proměnné, které zkoumá a poté zařazuje do jednotlivých zvolených kategorií. Díky této metodě se dá současně pracovat s velkým množstvím dat, ze kterých později vyjde ucelený a přehledný výsledek dle výzkumného cíle. Pomocí metody se dají velmi přehledně data statisticky analyzovat. (Scherer, 2004).

V případě této práce bylo možno také data sesbíraná v jednotlivých denících mezi sebou komparovat. K tomu všemu je potřeba přidat ještě další benefit této analýzy. Tato analýza umí zkoumat současné mediální trendy a je možné díky ní si vytvořit přehled o současné situaci. I přesto, že analýza je spíše deskriptivního charakteru, umí tato metoda hledat vzájemné vztahy mezi jednotlivými subjekty (Jirák, Köpplová, 2009).

Tato metoda také pomáhá hledat souvislosti mezi jednotlivými články, které klasickým čtenářům mohou uniknout. Většina metod má svá úskalí, tuto metodu nevyjímá. U této metody jsou výsledky málo detailní. Je to především z důvodu, že zkoumá především kvantitativní výskyt, avšak nevšímá si již kontextu dané situace. Metoda neumí vysvětlit příčinu, proč k některým jevům opakovaně dochází. Tato obsahová analýza plní v této práci funkci, kde má za úkol zkoumat mediální

pozornost, která byla věnována mezi lety 2012–2016 sportovní politice zdravotně postižených sportovců. (Trampota, Vojtěchovská, 2009).

2.2 Metoda analýzy rámců

K získání výzkumného cíle je hlavní využitou metodou, metoda analýzy rámců. Tato analýza je dlouhá léta hojně využívána především na sledování sociálních změn v praxi. Tato analýza je spojována především se změnou politického diskurzu. Rámování je proces, díky kterému je možno zkonstruovat realitu v probíhajícím čase (Rhein, Schon, 1994). Výsledkem této metody jsou již konkrétní rámce, které identifikují společenské jevy ve zkoumané sociální skupině. Tyto rámce v sobě mají nejenom vykreslený příběh současné reality, avšak poskytují i návrhy na zlepšení/zhoršení dané situace cílové skupiny v podobě nástrojů veřejné politiky. Tato analýza je velmi důležitá ve složitých politických otázkách. Aktéři jednotlivých politik se snaží definovat pomocí rámců politickou situaci a převzít moc nad její změnou (Rhein, Schon, 1994).

Politický proces je vlastně takový souboj, kde proti sobě stojí několik rámců, pomocí nichž se politická elita snaží najít konsenzus. Nejde tedy pouze o identifikaci problému, avšak je potřeba z rámců vyvodit i řešení problému. Tato analýza je potřeba provést velmi dopodrobna. Analýza politického diskurzu probíhala v několika fázích. U analýzy rámců je potřeba také zmínit, že jsou založeny částečně na analytické perspektivě autora. Rámce umožňují lépe porozumět autorovi práce rozdílným náhledům na věc (Rhein, Schon, 1994).

Pro analýzu rámců byly využity články, které obsahovaly i politický podtext, tj. nezaměřovaly se jen na výsledky handicapovaných sportovců. Počet relevantních článků byl 92. Z těchto článků byly vyňaty ucelené celky textu, které se týkají zdravotně postižených sportovců. Ty byly posléze seříděny a analyzovány pomocí teorie SKCS. Na základě teorie SKCS byly rozčleněny úryvky textu na: konstrukci cílové populace, definování daného problému, stanovení daných cílů a návrhy možných dalších postupů (nástroje politiky) a odůvodnění navrhovaných řešení. Datový soubor (úryvky textů z článků) tedy autor práce sám pečlivě prostudoval a roztřídil podle sledovaných oblastí. Po roztřídění všech úryvků textů byly mezi jednotlivými prvky hledány určité spojitosti, jak se nejčastěji vyskytovaly spolu. Na základě těchto vazeb byly vytvořeny autorem práce tři základní rámce (viz Kapitola 6). V souladu s SKCS tyto vytvořené rámce obsahují vzájemně propojená témata (Rhein, Schon, 1994).

2.3 Reflexe postavení výzkumníka

Důležitým přínosem pro mě určitě byla celoživotní působnost ve sportu. Díky svým kontaktům jsem se dostal ke sportovním materiálům, které nejsou veřejně dostupné. Podařilo se mi taky velmi rychle zkontaktovat experty v této oblasti (sportovce a sportovní funkcionáře) a nabídnout jim stát se součástí práce. V minulosti jsem také již několik odborných prací na téma financování sportu napsal, tudíž pro mě bylo mnohem jednodušší zorientovat se v této problematice.

3. Teoretický rámec práce

Především za možností získání ucelenějšího náhledu na oblast zdravotně postižených sportovců, byly vytvořeny východiska dané práce. Velmi důležitým faktorem je také, jaké postoje aktéři mají vůči zdravotně postiženým sportovcům, avšak i k celkové sportovní politice jako takové.

V rámci úvodní části této kapitoly se práce zaměřuje na teorii sociální konstrukce cílových skupin. Pomocí této teorie je sledován především stav zdravotně postižených sportovců v rámci celé sportovní skupiny. Ve druhé části této kapitoly jsou upřesněny přesné podmínky pro vznik teorie rámců (někdy označované jako teorie analýzy rámců). K této teorii bylo přistoupeno především kvůli celkové koncepci práce (Schneider, Ingram, 1997). Tato teorie je také zvolena v návaznosti na stanovené otázky a výzkumné cíle. Při hlubším zkoumání práce byly ještě doplněny dvě pomocné teorie. První z nich je teorie sociální spravedlnosti ve sportu, která se zaměřuje především na aplikaci rovných podmínek a příležitostí ve sportu pro všechny. V rámci financování sportu a celkové provázanosti sportu a veřejného sektoru se jeví velmi vhodně také teorie vzájemné závislosti. Tato teorie provazuje především dva zkoumané jevy této práce, a to jsou zdravotně postižení sportovci a stát. Především z tohoto důvodu se jeví tento rámec jako velmi vhodný k provázání těchto dvou sektorů.

3.1 Teorie sociální konstrukce cílových skupin

Teorie sociální konstrukce cílových skupin (zkratka SKCS) byla formulována A. Schneider a H. Ingram v 90. letech minulého století. V dnešní době je tato teorie považována za významný teoretický přístup ve veřejné politice. Tato teorie vychází především z ideje, že lidský svět je sociálně konstruován. Problémy, které jsou za problémy považovány ve veřejném prostoru, nesouvisí tolik s jejich celkovou závažností, ale spíše s tím, jak jsou tyto problémy ve společnosti rámovány (Sabatier, 2014). Tato teorii byla dále propracována jako koncept designu politik. Tento koncept obě autorky chápou jako obsah veřejné politiky vytvářené texty politiky (Schneider, Ingram, 1993). Autorky pro lepší pochopení konceptu designu politiky doporučují rozdělit koncepty na tyto druhy:

- **Definování problémů a stanovení cílů**
- **Distribuce výhod a břemen**
- **Definice cílové populace**

- **Pravidla stanovující práva jednotlivých účastníků**
- **Nástroje politiky**
- **Implementační struktura realizující politiku včetně využitých zdrojů**
- **Sociální konstrukce cílové skupiny**
- **Zdůvodnění**
- **Výchozí předpoklady o kapacitě lidí a organizací (Schneider, Ingram, 1993)**

Nejdůležitější součástí tohoto rozdělení je konstrukce cílových skupin. Tato část je považována za nejdůležitější především z důvodu, že spojuje cíle dané politiky a funguje také jako klíč k získání politické podpory. Teorie SKCS vychází ze základního poznatku. V demokratických státech jsou si před zákonem všichni rovni, avšak v reálné praxi je situace lehce odlišná. Každá sociální skupina má ve společnosti jiné postavení a různou úroveň politické moci. Sociální konstrukce mají zažité stereotypy, které pro každou sociální skupinu jsou vytvářeny pomocí politiky, médií či společenských událostí (Schneider, Ingram, 1993).

Teoretický rámec SKCP se zabývá dvěma základními dimenzemi. První z dimenzí, kterou se teorie zabývá, je moc cílové skupiny. Druhou dimenzí je sociální konstrukce cílové skupiny. Pro tuto diplomovou práci jsou důležité obě dimenze. V diplomové práci je zkoumána politická moc cílové skupiny sportovců se zdravotním handicapem, která obsahuje několik důležitých kritérií. Mezi důležitá kritéria politické moci určité skupiny patří bohatství cílové skupiny, velikost cílové skupiny, vzdělanostní úroveň skupiny, soudržnost (jednota), mobilizovatelnost, poté, zda má sociální skupina kontakty na volené zástupce, jakým způsobem je politicky aktivní, jakým způsobem je schopna hájit své politické zájmy a zdali má možnost se aktivně účastnit politického procesu (Schneider, Ingram, deLeon 2014).

Konstrukce se posléze mohou dělit na dva druhy konstrukcí, a to pozitivní a negativní konstrukce. V rámci pozitivní konstrukce jsou zastoupeny u skupin především výrazy pracovitý, ušlechtilý, vzácný či společenský. Na druhé straně v rámci negativních konstrukcí jsou používané výrazy jako hloupý, sobecký, společensky neprospěšný, nepoctivý či ošklivý. Sociální konstrukce také napomáhá, jak vnímat jednotlivé sociální skupiny. Konkrétní sociální skupiny posléze mohou čerpat výhody pomocí určitých zvýhodnění, převážně státní pomoci, avšak některé sociální skupiny mohou být také znevýhodňované kvůli svému neprospěšnému chování. V tomto nastavení však vzniká také nešvar ohledně využívání politické moci. Část sociálních skupin totiž disponuje

politickou mocí, kterou poté může přetavit ve svůj prospěch pomocí určitých nařízeních. Politickou mocí se mohou myslet také finanční zdroje, kterými určité skupiny mohou ovládat jiné skupiny (Schneider, Ingram, 1993).

Bylo vytvořeno schéma, které je tvořené na základě negativní či pozitivní konstrukce, které bylo posléze propojeno s mírou politické moci jednotlivých skupin (Schneider, Ingram, 1993). Základní čtyři typy skupin jsou:

- **Skupina s pozitivní konstrukcí a vysokou politickou mocí – „zvýhodnění“**
- **Skupina s negativní konstrukcí a vysokou politickou mocí – „uchazeči“**
- **Skupina s pozitivní konstrukcí a nízkou politickou mocí – „závislí“**
- **Skupina s negativní konstrukcí a nízkou politickou mocí – „devianti“**

Sociální konstrukce jsou často předmětem dlouholetých sporů. Je velmi důležitým aspektem, aby byly sociální teorie široce sdílené. Jen to je cesta k tomu, aby se teorie zakořenily a nešly téměř vyvrátit. Každá konstrukce má jinou formu. Některé konstrukce jsou silně zakořeněné, některé se zase mění v průběhu let. Konstrukce se mění hlavně při příchodu nových generací či extrémních událostí. Tyto příležitosti vedou ke změně konstrukcí a vytvářejí prostor pro vytvoření nových designů politik (Schneider, Sidney, 2009).

Tabulka 2 - Čtyři základní kategorie cílové populace

	Pozitivní konstrukce	Negativní konstrukce
Velká politická moc	Zvýhodněný (zasloužilý)	Uchazeči
Malá politická moc	Potřební (závislé osoby)	Devianti

Zdroj: Schneider, Sidney, 2009

Každá skupina poté dostává určité rysy skupiny. První ze skupin je skupina politicky silných a pozitivně konstruovaných jedinců. Tato skupina se vyznačuje převážně nesmyslnými výdaji a jsou pro tuto skupinu preferována krátkodobá opatření. Tato skupina je v rámci politiky velmi aktivní. Skupina zvýhodněných má velmi silnou pozici. Kombinuje totiž v sobě politickou sílu a pozitivní sociální konstrukci. Velmi často se tudíž zapojují do politiky. Politicky jsou velmi úspěšní. V případě, že se této skupině přestává dařit, má dvě možnosti, které v praxi používá nejčastěji. První variantou je, že se snaží vyvolat volby. Druhou variantou je změna v soukromém sektoru (Schneider, Ingram, 1993). V Tabulce 2 jsou tyto všechny varianty shrnuty. Tato skupina dostává od politických aktérů velkou pozornost. Důvod je prostý. Z této skupiny se jim formují potencionální voliči.

Na druhé straně je skupina uchazečů. Tato skupina je velmi negativně konstruována, ale má velkou moc, tudíž si je političtí aktéři snaží předcházet. Snahou všech těchto aktivit zůstává, aby nebyly moc medializované. Tato skupina není mezi ostatními lidmi příliš oblíbená, proto by zveřejnění některých kroků mohlo politickým aktérům uškodit. Mnohokrát se skrze média daná opatření probírají jako zátěžová, avšak v konečném důsledku působí přesně naopak. Je nezpochybnitelným faktem, že politicky slabým skupinám je věnována pouze malá část pozornosti politických aktérů (Schneider, Sidney 2009). Skupiny, které jsou konstruovány v negativním světle, jsou v celé řadě případů vykreslovány ještě negativěji. Je to především z důvodu, že v politické sféře nesou odpovědnost za slabé jedince.

Třetí skupinou je skupina pozitivně konstruována, avšak s nízkou politickou mocí. Nejčastěji se do této skupiny řadí děti či matky samoživitelky. Vyznačují se tím, že nemají možnost, jak se bránit. Velká řada opatření od politických aktérů jsou s jiným podtextem. Jedná se převážně o sociální témata, na která slyší velká řada potencionálních voličů (Schneider, Ingram, 1993).

Poslední skupinou je skupina deviantů. Tato skupina je negativně konstruována a k tomu také má nízkou politickou moc. Jedná se především o skupiny nepracujících či drogově závislých. Političtí aktéři neradi do těchto témat vstupují. Především z důvodu velkých rizik s tím spojených. Tito lidé se z této skupiny většinou musí dostat sami (Schneider, Ingram, 1993).

3.2 Hodnotové východisko sociální spravedlnosti ve sportu

Sociální spravedlnost by ve sportu měla platit více než v jakémkoliv jiném sektoru. Je to jeden z pilířů, na kterém stojí veřejná podpora sportu. Sociální spravedlnost ve sportu klíčovou součástí principu dobré veřejné zprávy. Současně s tím je hlavním argumentem pro veřejnou podporu sportu. Ve sportu by každý občan měl mít stejná práva (Gratton, 2012). V anglické terminologii se dají tyto výrazy najít pod anglickým názvem Good Governance. Podpora sportu je jednou z hlídaných oblastí ve všech státních rozpočtech a řadí se do dobře fungující veřejné správy (Gratton, 2012).

Jistě lze tvrdit, že některé z principů sociální spravedlnosti jsou ke spatření i v České republice. Tyto principy jsou však u nás velmi těžko dohledatelné. Jednou

z organizací, která se snaží tyto principy dodržovat, je Česká asociace sportu pro všechny (ČASPV, 2018)³.

Teorii sociální spravedlnosti ve sportu se dá rozdělit na dva základní druhy. Prvním druhem je kompenzační spravedlnost, která má ve svém popisu práce přistupovat k nerovnostem ve sportu. V rámci přístupu k nerovnostem by k nim mělo být přistupováno nerovnými zásahy. Tento druh popisuje je v některých publikacích popsán takto: „*Cílem takové alokace je zvýšit kompenzační úlohu veřejných služeb tak, aby zlepšeny příležitosti pro znevýhodněné osoby*“ (Liu Y.D., 2009). Druhým druhem je rovnost vstupů všech organizací. Tento druh se posléze ještě dělí na dvě podkategorie, a to na principy rovnosti vstupu a výstupu. Princip rovnosti vstupu v praxi vyjadřuje to, že přerozdělování všech zdrojů je pro všechny organizace stejné. Na druhé straně princip rovnosti výstupu požaduje především rovnost všech jedinců a organizací v momentě, kdy je daná služba přijata. Tento princip se v praxi zabývá převážně měřením využití kapacit veřejných služeb. Využívá na to celou řadu metod. Nejvíce využívanou metodou v praxi je průzkum návštěvnosti sportovních zařízení u různých druhů sociálních skupin (Liu Y.D., 2009).

3.3 Teorie vzájemné závislosti

Jednou z dalších teorií, která se jeví velmi vhodně k analýze dané problematiky, je teorie vzájemné závislosti. Tato teorie pracuje na bázi myšlenky, ve které je řečeno, že spolupráce neziskového sektoru a státu vzniká na základě, že jeden bez druhého nemohou fungovat a naopak. Pro některé autory platí tvrzení, že neziskové organizace jsou schopny zareagovat na potřeby běžných občanů mnohem dříve než stát. Podle autorů má díky tomuto vnitřnímu mechanismu stát výrazně ulehčenou práci. Stát díky této spolupráci velmi těžší z práce neziskového sektoru (Frič, Goulli, 2001).

Využívá tudíž organizace pro svou vlastní efektivnost. Stát, však současně s touto schopností, je schopen zabývat se obory, které by během roku nestíhal zřizovat či řešit. Díky této vzájemné spolupráci je však stát postaven do role napravovatele jednotlivých selhání soukromých subjektů. V tomto případě především selhání neziskových organizací. Neziskové organizace mohou selhávat z celé řady důvodů. Jedním z takových důvodů může být např. amaterismus. Tudíž teorie vzájemné závislosti nenachází důvody pro vznik a fungování neziskových organizací pouze v jednosměrném nastavení. Je bráno

³ Česká asociace sportu pro všechny. Základní informace (<http://www.caspv.cz/cz/o-nas/zakladni-informace/>)

v potaz, že selhání může být dvojího druhu, a to tržní nebo státní selhání (Frič, Goulli, 2001).

V některých případech také může často docházet ke vzájemné shodě mezi oběma stranami, především z důvodu, že jsou obě strany na sobě velmi úzce závislé. Obě strany, které přicházejí ke vzájemné shodě, spolu výrazně lépe komunikují díky některým společným bodům. Primárním účelem neziskových organizací je aktivita v oblastech, kde stát nestíhá fungovat efektivně. Může se také jednat o situaci, kdy stát nemá příslušné pravomoci na určité oblasti (Torkildsen, 1999).

Neziskové organizace mají v některých případech velmi velké kompetence, které vytvářejí pro organizace velkou moc. Díky tomu, že stát si potřebuje o některé kompetence odlehčit, získávají neziskové organizace velkou řadu zkušeností. Stát se tak vlastně zbavuje problému a předává je na příslušné neziskové organizace. Další velmi silnou stránkou neziskových organizací je jejich velká mobilita k řešení určitých problémů. Stát, jelikož jeho struktura je velmi zkosnatělá, by velmi dlouho danou situaci řešil v praxi. Velmi často v tomto případě přicházejí státu na pomoc neziskové organizace a přelegovaný problém za stát vyřeší. Díky velké četnosti neziskových organizací se téměř vždy nějaká organizace na vyřešení najde. Neziskové organizace by státu mohly pomáhat klidně i více, ale jejich velkou nevýhodou je, že mají velmi omezené kapacity. Druhou nevýhodou je také fakt, že mohou řešit pouze problémy menšího rázu. U větších problému musejí žádat o pomoc stát (Torkildsen, 1999).

4. Organizace sportu zdravotně postižených v České republice

V této kapitole byla zpracována především témata, která představují sport tělesně postižených stížených sportovců. Především se v této kapitole autor zaměřuje na sportovní hledisko a sportovní strukturu, která se týká zdravotně postižených sportovců.

V České republice žije téměř 10 % občanů, kteří mají zdravotní omezení různého druhu. Velmi často se stává, že jejich tělesné či psychické indispozice velmi ovlivňují jejich život (ČSÚ, 2014)⁴. Je jasný fakt, že velká část zdravotně postižených sportovců ke svému handicapu přišla již při narození. Zdravotní indispozice těchto občanů jsou jistě jednou z nejtěžších překážek v životě. Velká část zranění, které se lidem stanou během života, je velmi těžko ovlivnitelná. Díky různým světovým organizacím se vztah k této problematice výrazně zlepšuje. Také díky světovým sportovním organizacím je toto téma poslední dobou velmi přetřásané v médiích (MPV, 2016)⁵. Je třeba neustále toto téma přiživovat a snažit se pomoci těmto lidem. I v dnešní době se stále vyskytují případy, kdy jsou tyto lidé na okraji společnosti. Sociální vyloučení je pro tuto skupinu to poslední, co by ve svém životě ještě potřebovali.

Pro zdravotně postižené sportovce sport znamená pět základních činností:

- **Rozvíjení základních pohybových schopností a dovedností** – např. síla, vytrvalost, balanc
- **Osvojení regeneračních a kompenzačních metod** - např. posilování, strečink, automasáž
- **Formování psychických vlastností** - např. schopnost koncentrace, zvládání emocí
- **Překonávání sociálních bariér** – např. přijetí sociálních rolí, navazování nových kontaktů
- **Předcházení vzniku civilizačních chorob** - např. z důvodu nedostatku pohybu, nevhodné životosprávy (Kábele, 1992)

Zdravotně postižení sportovci jsou součástí světové historie celou věčnost. Vždy vyvolávali velkou řadu emocí. Lidé je přijímali s různými emocemi. Handicapovaní sportovci byli bráni se sklonem k podcenění, odsuzování či k pronásledování. Také ale jim bývali připisovány nadpřirozené schopnosti. V 19. století se výrazně změnila

⁴ ČSÚ. Ženy a muži v datech (<https://www.czso.cz/csu/czso/zeny-a-muzi-v-datech-2017>)

⁵ Mezinárodní paralympijský výbor. Základní údaje o činnosti (<https://www.paralympic.org/the-ipc/about-us>)

institucionální péče pro postižené. Změna zákonů je vždy rychlejší než obecný názor v povědomí občanů. (Blažek, Olmrová, 1985).

Klíčové pro zdravotně postižené sportovce je především hledat vhodné podmínky pro optimální rozvoj lidského jedince. Tyto podmínky jsou dané většinou v jeho možnostech, schopnostech a vlohách. Pro využití těchto podmínek je klíčovým faktorem realizace ve vhodné sociálním prostředí. Je totiž velmi důležité, aby se u zdravotně postižených lidí stal sport nedílnou součástí jejich života. Klíčové funkce jsou, ať už z pohledu celé společnosti či jednotlivce především tyto:

- **Výchovně – vzdělávací:** upevňování učení, návyků, cvičení, rozvoj kreativity, zažívání a zvládání nových emocí a psychické
- **Rekreačně – relaxační:** čas na zotavení, čerpání sil na další práci, udržení nebo vylepšení fyzické kondice
- **Sociální:** příležitost k setkávání s novými lidmi, ne ve formálních skupinách jako například ve škole nebo práci, ale na základě shodných zájmů, u handicapovaných odstranění pocitu izolace, naplnění potřeby jistých citových vazeb, poznávání nových prostředí
- **Seberealizační:** uvědomění si vlastních možností a schopností, touha něco dokázat
- **Preventivní:** předcházení sociálně – patologickým jevům jako například alkoholismus, užívání drog, kriminalita, sebevražednost (Syřištová, 1972)

Sport je v naší společnosti velmi oblíbená, a především kladně vnímaná činnost. Je jednou ze základních možností, jak trávit svůj volný čas. Klíčovou podmínkou proto, aby se sportu věnovalo, co nejvíce občanů, musí být vytvořen v dané zemi funkční sportovní systém. U zdravotně postižených sportovců je důležitý faktor také to, aby existoval vhodný sport pro dané tělesné postižení a bylo vytvořeno vhodné sportoviště pro osoby s tělesným handicapem.

Velmi důležitým faktorem pro posuzování zdravotně postižených je druh a správná klasifikace jejich postižení. Klasifikace vyjadřuje druh a stupeň postižení, díky kterým je handicapovaný sportovec zařazen do sportovní kategorie. Hlavním cílem klasifikace je především zminimalizování vlivu postižení na konečný výsledek soutěže. Dílčím cílem je také faktor udržení ducha „fair-play“. Úspěch každého jedince by měl především záviset na tréninku, dovednostech sportovce a také talentu. Klasifikace sportovních odvětví mezi postiženými sportovci velmi důležitá (Soeldner, 2009). Právě díky vhodné sportovní klasifikaci mohou mezi sebou soutěžit na srovnatelné úrovni mezi ostatními zdravotně

postiženými sportovci. V České republice je v současné chvíli situace taková, že jednotlivé skupiny postižení si stále pořádají vlastní soutěže odděleně. Ve světě je situace odlišná. Ve světě probíhá trend multivadových soutěží. Základní rozdělení postižení pro sportovní soutěže je takovéto:

- **Intelektuálně postižení** – snížené rozumové schopnosti
- **Sluchově postižení** – sportovci se získaným i vrozeným handicapem
- **Spasticky postižení** – sportovci s centrálními poruchami hybnosti
- **Tělesně postižení** – postižení získané nemocí, úrazem nebo vrozené
- **Zrakově postižení** – nevidomí a zrakově postižení sportovci soutěží ve třech kategoriích (B1 – B3) podle míry ztráty světlocitu, zrakové ostrosti a omezení zorného pole
- **Vnitřně postižení** – sdružení v Českém svazu vnitřně postižených sportovců (ČSVPS). Jedná se o lidi s různými nevyléčitelnými onemocněními (Soeldner, 2009)

4.1 Političtí aktéři politiky zdravotně postižených sportovců

V této kapitole jsou představeni hlavní aktéři, kteří mají podíl na vytváření politiky pro zdravotně postižené sportovce. Jsou to tedy aktéři, kteří se angažují v rámci sledovaného subsystému (Howlett, Ramesh, Perl, 2009). V této části diplomové práce jsou zmíněni hlavní aktéři, kteří mají vliv na tvorbu politiky pro tuto skupinu. Hlavní zaměření je na kolektivní formalizované aktéry (Potůček, 2015). Hlavní aktéři byli vybráni pomocí expertního týmu. Hlavní aktéři této politiky jsou zde děleny na tři základní druhy:

- **Mezinárodní aktéři**
- **Aktéři státu**
- **Aktéři společnosti**

4.1.1 Mezinárodní aktéři

V rámci zajištění fungování politiky sportu zdravotně postižených sportovců jsou potřeba zakomponovat do práce i mezinárodní aktéři, kteří mají vliv na vytváření politických rozhodnutí. V rámci mezinárodního pole se organizace na tvorbě politiky podílí spíše nepřímou. Účastní se ho spíše doporučeními pro jednotlivé svazy, která pak tyto doporučení prezentují orgánům na státní úrovni. Nejdůležitějšími čtyřmi organizacemi, které se podílejí na této politice byly dle expertního týmu tyto čtyři organizace:

- a) **Organizace spojených národů (OSN)**
- b) **Světová zdravotnická organizace (WHO)**
- c) **Mezinárodní paralympijský výbor (MPV)**
- d) **Mezinárodní výbor sportů neslyšících (MVSN)**

4.1.2 Aktéři státu

Mnohem větší dopad na fungování politiky v této oblasti mají aktéři státu, kteří přebírají některá doporučení od mezinárodních aktérů a posléze je implementují do zákonů v České republice. V současné době na poli států působí celá řada aktérů, kteří nemohou najít společnou řeč. V rámci expertního týmu bylo zvoleno deset aktérů států, kteří se nejvíce podílejí na tvorbě veřejné politiky v oblasti sportu zdravotně postižených. Jsou to tyto aktéři:

a) **Vláda České republiky**

Vláda České republiky je klíčovým orgánem výkonné moci státu. Vláda dle čl. 67–80 Ústavy České republiky *„rozhoduje na základě zákonů a v jejich mezích o zásadních otázkách celostátního významu, pokud rozhodování o nich nepřísluší ministerstvům, jiným ústředním orgánům státní správy, nebo jimi řízeným orgánům“*⁶. Pro skupinu zdravotně postižených je klíčová především z důvodů rozhodovacích pravomocí na státní úrovni (Vláda ČR, 2018).

b) **Senát a Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR**

V České republice představuje Parlament České republiky zákonodárnou moc. Z této role se posléze odvíjí jeho funkce v rámci sledovaného politického subsystému. Senátoři a poslanci mají na starost schvalování a navrhování legislativních změn v rámci sledované oblasti. Velkou měrou se podílejí na výsledné podobě fungování politiky sportu.

Z hlediska zdravotně postižených sportovců se jako klíčové jeví dvě pravomoci poslanců a senátorů. První pravomocí je projednávání a schvalování zákonů. Druhou je poté samotné navrhování zákonů (Parlament ČR, 2018).

c) **Ministerstvo financí**

Ministerstvo financí České republiky má podle § 4, Zákona České národní rady č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky na starosti především toto: *„Ministerstvo financí zodpovídá za státní rozpočet*

⁶Vláda České republiky. Jednací řád vlády (<https://www.vlada.cz/cz/ppov/lrv/dokumenty/jednaci-rad-vlady-91200/>)

republiky, státní závěrečný účet republiky, státní pokladnu České republiky, finanční trh s výjimkou dozoru nad kapitálovým trhem v rozsahu působnosti Komise pro cenné papíry, daně, poplatky a clo, finanční hospodaření, finanční kontrolu, účetnictví, audit a daňové poradenství, věci devizové včetně pohledávek a závazků státu vůči zahraničí, ochranu zahraničních investic, pro tomboly, loterie a jiné podobné hry, hospodaření s majetkem státu, privatizaci majetku státu, pro věci pojišťoven, penzijních fondů, ceny a pro činnost zaměřenou proti legalizaci výnosů z trestné činnosti.“⁷ Pro skupinu tělesně postižených sportovců je důležité převedšim z důvodu státního rozpočtu. V rámci návrhu státního rozpočtu je také návrh na velikost rozpočtu výdajů do sportu. Týká se to, jak zdravých sportovců, tak i handicapovaných sportovců (Vláda ČR, 2018).

d) Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Podle zákona o Podpoře sportu, č. 115/2001 Sb., což je jediný celistvý zákon na území České republiky, který se zaobírá problematikou sportu, zabezpečuje finanční a materiální podporu sportu ze státního rozpočtu Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR (MŠMT). Definice Ministerstva školství je takováto: „*Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky (MŠMT) je ústředním orgánem státní správy pro předškolní zařízení, školská zařízení, základní školy, střední školy a vysoké školy, pro vědní politiku, výzkum a vývoj, včetně mezinárodní spolupráce v této oblasti, a pro vědecké hodnosti, pro státní péči o děti, mládež, tělesnou výchovu, sport, turistiku a sportovní reprezentaci státu.*“⁸ MŠMT také vypracovává návrh celkové koncepce státní politiky ve sportovní oblasti. Má za úkol také řídit a uskutečňovat dané koncepce. Ministerstvo musí zajišťovat především financování sportu v souladu s nastavenou koncepcí. Vytváří podmínky pro přípravu reprezentací a českých sportovních talentů (MŠMT, 2018).

e) Ministerstvo zdravotnictví

Ministerstvo zdravotnictví je dalším důležitým resortem pro činnost politiky v oblasti zdravotně postižených sportovců. Hlavní vliv na politiku v této oblasti má především ve dvou činnostech. První činností je zajišťování zdravotní péče. Druhou činností je pak ochrana veřejného zdraví. Obě tyto činnosti vyházejí z § 10, Zákona České

⁷ Ministerstvo financí ČR. Základní informace (<https://www.mfcr.cz/cs/o-ministerstvu/zakladni-informace/hlavni-cinnosti>)

⁸ Vláda České republiky. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (<https://www.vlada.cz/cz/clenove-vlady/ministerstva/ministerstvo-skolstvi--mladeze-a-telovychovy-50087/>)

národní rady č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky. V rámci titulu také Ministerstvo zdravotnictví ČR určuje stupně postižení a chrání veřejné zdraví těchto handicapovaných sportovců (Ministerstvo zdravotnictví, 2018).

f) Kraje a obce

Pro sportovní subjekty jsou příjmy z rozpočtů měst a obcí naprosto klíčovou složkou. Tyto příjmy jsou pro kluby nejvyšší. Na lokální úrovni musejí sportovní subjekty z těchto zdrojů řešit problémy obnovy, provozu a údržby sportovních zařízení. Bez rozsáhlých krajských a městských investic do infrastruktury sportovišť by pro kluby nebylo udržitelné uchovávat sportoviště v provozu. Města a kraje také hojně podporují tradiční lokální kluby na nižších a výkonnostních úrovních (Financování sportu statutárními městy a kraji, 2016.).

g) Český paralympijský výbor

Nejvyšší organizací, která sdružuje ostatní sportovní organizace ve sportu zdravotně postižených sportovců je Český paralympijský výbor. Organizace, která spojuje všechny výše uvedené svazy, se nazývá Český paralympijský výbor. Je to organizace, která zastřešuje všechny ostatní svazy a má především podporovat rozvoj sportu zdravotně postižených sportovců. Dalším z úkolů je také zabezpečovat jejich sportovní přípravu na vrcholné soutěže. Soutěžemi jsou myšleny především akce typu Paralympiáda, Deaflympiáda a Global Games. V neposlední řadě je také úkol ČPV propagovat sport handicapovaných jako takový (ČPV, 2018).

Český paralympijský výbor je členem Mezinárodního paralympijského výboru. Je také paralelní organizací vůči Českému olympijskému výboru. Svými aktivitami navazuje na organizaci, která se nazývá Unie zdravotně handicapovaných sportovců. Český paralympijský výbor je dotován především z dotací MŠMT, grantů a sponzoringu. Český paralympijský výbor také sdružuje velkou řadu svazu. Obsahuje všechny svazy, které jsou zmíněny v Tabulce 4 pod textem. Všechny tyto svazy jsou totiž sdružené také v Unii zdravotně postižených sportovců, která spadá pod Českou unii sportu. Dříve se tato organizace nazývala ČSTV. Unie zdravotně postižených má jako hlavní úkol zastupovat svazy v jednáních s Českou unií sportu. Český paralympijský svaz zastřešuje přes 18 000 handicapovaných sportovců (ČPV, 2018). Český paralympijský svaz obsahuje také šest svazů, které jsou řádnými členy. Jsou to tyto svazy:

1. Česká asociace tělesně handicapovaných sportovců (ČATHS)

V České republice je v současné chvíli nejvyšší centrální organizací, která zastřešuje sport handicapovaných, organizace nazývaná Český svaz tělesně postižených sportovců (ČSTPS, 2015). Tato organizace nabízí velmi širokou škálu možností ke sportování pro velký počet zdravotně postižených sportovců. Český svaz tělesně postižených sportovců byl založen v roce 1990. Tento svaz zastřešuje více než 3000 sportovců, kteří jsou registrováni v 82 klubech. Registrované kluby zastřešují 23 druhů různorodých sportů (ČSTPS, 2015). Patnáct sportů je paralympijských.

- Atletika PARA – atletické disciplíny sportovců na mechanických invalidních vozících, zahrnuje obdoby běhů
- Atletika TP – disciplíny tělesně postižených, pohybujících se bez pomoci vozíku.
- Basketbal vozíčkářů
- Cyklistika – silniční cyklistika provozovaná buď na klasických jízdních kolech nebo na speciálních vozících uzpůsobených na ruční pohon.
- EWH (Electric Wheelchair Hockey) - florbal na elektrických vozících
- Kuželky
- Lukostřelba
- Lyžování: lyžování tělesně postižených na „mono-ski
- Plavání
- Sledge hockey
- Střelba
- Šachy
- Tenis vozíčkářů (ČSTPS, 2015)

Do struktury ČSTPS se řadí ještě další sporty. Těmito sporty jsou jachting, jízda na koni, tenis stojících, duatlon, triatlon, orientační závod, handbiky, turistika, vzpírání, volejbal stojících. Existují v rámci zdravotně postižených sportovců také méně známé sporty, které nespádají pod strukturu ČSTPS, jako jsou curling či boccia

2. Česká federace Spastic Handicap (ČFSH)

3. Český svaz mentálně postižených sportovců (ČSMPS)

4. Český svaz neslyšících sportovců (ČSNS)

5. Český svaz tělesně postižených sportovců (ČSTPS)

6. Český svaz zrakově postižených sportovců (ČSZPS)

7. Český svaz vnitřně postižených sportovců (ČSVPS)

V rámci těchto jednotlivých svazů jsou zaregistrováni všichni zdravotně postižení sportovci v České republice. V Tabulce 3 jsou sečteny jednotlivé počty členů svazů, které spadají pod Český paralympijský výbor. Orgánem, kterým sdružuje zdravotně postižené sportovce a jejich přílehlé svazy, spadající pod Český paralympijský výbor, je Unie zdravotně postižených sportovců České republiky. Ta v roce 2018 sdružuje tyto svazy, které mají tento počet členů:

Tabulka 3 - Počty členů jednotlivých svazů zdravotně postižených sportovců

Svazový název	Počet členů
ČATHS – Česká asociace tělesně handicapovaných sportovců	900
ČSMPS – Český svaz mentálně postižených sportovců	3672
ČSNS – Český svaz neslyšících sportovců	4886
ČSVPS – Český svaz vnitřně postižených sportovců	1570
ČFSH – Česká federace Spastic handicap	5000
Zrakově postižení	2000
Celkem	18028

Zdroj: Český paralympijský výbor, 2018

4.1.3 Aktéři společnosti

a) Organizace občanského sektoru

Mezi hlavní aktéry občanského sektoru, kteří se angažují na politické scéně zdravotně postižených sportovců, jsou především neziskové organizace. Neziskové organizace ve sportu jsou převážně sportovní kluby a oddíly, které zajišťují sportovní činnost pro sportovce. Do organizace také spadají sportovní svazy, které zastřešují jejich sportovní činnost (Slepičková, 1990).

b) Média

Média jsou ve všech veřejných tématech hráčem, který ovlivňuje veřejné mínění na dané téma. Média fungují jako „okno, které otvírá výhled do světa či jako zrcadlo událostí.“ (Potůček, 2015). V rámci politických subsystémů mají především roli zprostředkovatele, který daný problém zpřístupní široké veřejnosti (Howllet, Remesh, Pearl, 2009). Z hlediska této práce je tato složka klíčová a věnuje se jí celá výzkumná část práce. Z hlediska této problematiky by média měla poukazovat na problémy na poli veřejné politiky sportu. Média mohou výrazně zvýšit zájem široké veřejnosti o sport zdravotně

postižených. Klíčovým úkolem médií je nastavit obraz o současné špatné situaci veřejnosti, aby měla pocit, že toto téma si zaslouží více pozornosti.

4.1.4 Současný problém na poli aktérů

V současné situaci je na poli velká řada aktérů, která disponuje určitými právy. Velká řada organizací však mezi sebou nekomunikuje. Vše odstartoval rok 2004. V tomto roce nastal zásadní problém mezi dvěma klíčovými organizacemi, a to Českým paralympijským výborem a Českým svazem tělesně postižených sportovců. Velká řada sporů je vždy vedena okolo financování, v tomto případě tomu nebylo jinak. Jádrem problému bylo netransparentní hospodaření Českého paralympijského výboru. Český paralympijský výbor měl totiž velmi specifické vedení. Vedení výboru bylo tvořeno pěti osobami, které byli samo voleny z vlastního středu. Tento výbor disponoval roční částkou okolo 50–80 miliónu korun (ČSTPS, 2013).

Všechny finanční prostředky, které do sportu zdravotně postižených putovali od MŠMT, procházely přes Český paralympijský výbor (dále ČPV). Vedení Českého svazu tělesně postižených (dále ČSTPS) chtělo, aby ČPV měl mnohem více transparentnější řešení přerozdělování finančních prostředků. Hlavním požadavkem bylo, aby bylo vytvořeno občanské sdružení, které bude mít svoji vlastní valnou hromadu. Tato valná hromada by měla být volena pravidelnými volbami. V organizaci by také měl probíhat finanční audit, který by kontroloval případné finanční nejasnosti. (ČSTPS, 2013).

V té době byl předseda ČSTPS Jan Nevrkla. Ten navrhoval řešení, že pokud ČPV nepřistoupí na navržené řešení, ČSTPS vystoupí z ČPV. Posléze nato bývala ministryně školství, mládeže a tělovýchovy Petra Buzková naplánovala schůzku představitelů obou stran. V té době předseda ČSTPS Jan Nevrkla připravil podklady k jednání, ve kterých uváděl možnost vystoupení z ČPV, pokud nebudou naplněny požadavky výboru.

Na této schůzi byly shledány stanovy ČPV jako nevyhovující. Tehdejší ministryně P. Buzková dala úkol pánům Janouchovi a Nevrklovi, aby připravili do jednoho měsíce nové stanovy ČPV. Oba výše zmínění pánové dali slib, že do doby vydání nových stanov nebudou nadále pokračovat v rozkladu paralympijského hnutí. Týden nato však F. Janouch svolal Výkonné grémium ČPV. Na toto grémium však nepozval zastupitele ČSTPS. Tento den, v nepřítomnosti zástupce ČSTPS, přijalo grémium ČPV vystoupení organizace ČSTPS z ČPV. Tímto vyřazením této organizace došlo k tomu, že do této organizace přestaly proudit státní prostředky. Byly zastaveny nejen veřejné

prostředky, ale i soukromé prostředky, které proudily do ČPV. Po tomto kroku byla znemožněna činnost ČSTPS. ČSTPS samozřejmě hned vzápětí podal žalobu k soudu, ve které se domáhal potvrzení, že ČPV je vyloučil bez jejich vědomí, tudíž protiprávně. Ve stanovách ČPV je totiž jasně dáno, že členovi či organizaci může být ukončeno členství pouze na vlastní žádost. ČSTPS tuto žádost nikdy nepodalo, tudíž nemohl být vykonán žádný právní úkon, který by tento krok dle stanov umožnil. V roce 2010, po dlouhotrvajících soudních líčeních, byl vynesena rozsudek, který dává ČSTPS za pravdu. Rozhodnutí bylo následující, dle soudu ČSTPS nikdy neztratilo členství v ČPV. K tomuto závěrečnému rozsudku bylo potřeba projít šesti soudními instancemi. Posledním krokem bylo soudní jednání u Ústavního soudu České republiky, který projednával ústavní stížnost těchto dvou stran (ČSTPS, 2013).

V tu dobu nově založená organizace Česká asociace handicapovaných sportovců získává veškeré dotace od ČPV místo již bývalé organizace ČSTPS. Tato nově vzniklá organizace má v dané době přes 40 členů. Podle jasně daných pravidel Mezinárodního paralympijského výboru musí každý národní svaz zastupovat všechny typy postižení. To v tuto dobu však nebylo splněno kvůli vyřazení organizace ČSTPS. V tuto chvíli stáli sportovci před nelehkým rozhodnutím. Z tohoto důvodu musela být vytvořena nová organizace ČATHS. Sportovci se museli rozmyslet, jestli do nové organizace vstoupí, protože to byla jejich jediná šance na paralympijské hry. Velká část sportovců přesun přijala. Část, která přesun nepřijala, bohužel se nemohla paralympijských her zúčastnit. Velká část sportovců, kteří nedosahují paralympijských výkonů, zůstala ve staré organizaci. Kvůli tomuto byla v tomto období výrazně nižší podpora sportu (ČSTPS, 2013).

Je jasné, že všemi těmito kroky byl rozvoj sportovních aktivit významně snížen. Bohužel ani po vynesení rozsudku Ústavním soudem ČR se situace příliš neuklidnila. Předseda organizace Českého svazu mentálně postižených (dále ČSMPS) nařkl funkcionáře ČSTPS, že velkou měrou preferují tělesně postižené před mentálně postiženými. Odvolával se především na fakt, že sport není pouze pro tělesně postižené, ale i pro mentálně postižené. Argumentoval také faktem, že mentálně postižených sportovců je mnohem více než fyzicky postižených sportovců. Toto své tvrzení podpíral také faktem, že mentálně postižení sportovci potřebují mnohem více prostředků na zajištění jejich sportovní přípravy. Vyžadují mnohem větší nároky na podporu trenérů, které je posléze doprovázejí na závodech. Z důvodu mentálního postižení mají velmi

ztíženou situace v hájení svých zájmů, plánování soutěží či tréninkových cyklů (ČSTPS, 2013).

4.2 Politická moc v oblasti zdravotně postižených sportovců

Politická moc zdravotně postižených sportovců je v našich podmínkách velmi omezená. Klíčovým faktorem je, že financování sportu zdravotně postižených spadá do celkového financování sportu v České republice. Zdravotně postižení sportovci sice mají jeden program, ale v celkovém počtu deseti programů, je pozice velmi obtížná (Státní podpora sportu, 2018). K tomu všemu nenahrává ani jejich sociální konstrukce ve společnosti. Tato skupina zdravotně postižených sportovců by tak dle teorie SKCP spadala spíše do skupiny „závislé“. To znamená, že jsou velmi pozitivně vnímáni společností, avšak mají malou politickou moc. Tato skupina si nejvíce zaslouží finanční pomoc ze strany státu. Zdravotně postižení sportovci jsou na tuto pomoc přímo odkázáni (Rabušic, Sirovátka, 1999). Řada zahraničních výzkumů tuto skupinu řadí právě do této kategorie (Pierce, 2014). U zdravotně postižených sportovců také velmi závisí na druhu postižení. Zdravotně postižení sportovci s fyzickým postižením jsou konstruováni pozitivně, kdežto sportovci s duševní nemocí jsou hodnoceni spíše negativně (Jahoda, Marková, 2004).

4.2.1 Velikost cílové populace

Dle teoretického rámce SKCP je moc politické skupiny definována několika základními body (Schneider, Ingram, de Leon, 2014). Klíčovým aspektem je velikost dané politické skupiny. Velké skupiny mají výhodu, že mohou vytvářet větší politický tlak než menší skupiny. Politická moc zdravotně postižených sportovců je velmi nízká i z toho důvodu, že má malou členskou základnu. Velikost je však těžké přesně určit, protože různé statistické zdroje uvádí různá čísla. Dle „Výběrového šetření zdravotně postižených osob“, které publikoval Český statistický úřad žije v České republice ke dni 31.12.2014 1 077 673 lidí se zdravotním postižením⁹. Do tohoto výzkumu byli zařazeni lidé, kteří mají různá postižení od stupně 1 (lehké formy postižení) až po stupeň 4 (těžká postižení). Celkový počet zdravotně postižených tvoří více než 10 % celkové populace v České republice (ČSÚ, 2014). Jiná situace je však ještě u menší skupiny, a to zdravotně postižených sportovců. Všichni čeští zdravotně postižení sportovci musí být registrováni pod nějakým sportovním svazem. Všechny sportovní svazy spadají pod Český

⁹ ČSÚ. Ženy a muži v datech (<https://www.czso.cz/csu/czso/zeny-a-muzi-v-datech-2017>)

paralympijský výbor (dále ČPV). Dle dat ČPV k roku 2018 je v databázi registrováno přes 16 000 sportovců. Tento počet z této skupiny zdravotně postižených sportovců dělá velmi malou skupinu. Poměr mezi muži a ženami Český paralympijský výbor ve veřejných zdrojích neuvádí. Některé zdroje uvádí celkový poměr mezi zdravotně postiženými osobami. To však pro tuto práci není relevantní, protože cílová skupina zdravotně postižených sportovců obsahuje pouze necelých pět procent z celkové populace zdravotně postižených občanů.

4.2.2 Vzdělanostní úroveň cílové populace

Podle teoretického rámce SKCP je také velmi důležitým aspektem vzdělanostní úroveň cílové skupiny. Celková skupina zdravotně postižených osob čelí zvláštním překážkám oproti jiným potenciaálním skupinám. Tyto překážky jim mohou výrazně znesnadňovat přístup ke vzdělávání nebo úplně zamezit ve vzdělávání (Šámalová, 2016).

Přes všechna možná nařízení a snahy na všech možných úrovních se stále snaha o optimální inkluzivní vzdělávání v praxi nedaří (WHO, 2012). Především z tohoto důvodu skupina zdravotně postižených sportovců disponuje nižším vzděláním. Existence zdravotního postižení je považována za jeden z možných faktorů, kvůli kterému zdravotně postižení občané dosahují nižšího vzdělání. Tento faktor je zachycen v antidiskriminačním zákoně č. 198/2009 Sb. Nižší vzdělání, které vychází z nerovných podmínek, představuje pro zdravotně postižené občany oblast, která v může přispět k nerovnému postavení ve společnosti (Šámalová, 2016). Tomuto přístupu se v praxi říká „*disablismus*“. Tento termín je definován jako „*předjímání neschopnosti či automaticky zneschopňující přístup*“. Právo na vzdělání představuje ve společnosti klíčový faktor k formování daného jedince. (Šámalová, 2016). Jelikož tato skupina má významně nižší průměrné vzdělání, mnohem hůře se jí hledá práce. K tomu se přidává jejich handicap oproti ostatním lidem, a skupina se stává velmi znevýhodněnou.

Přesné statistiky vzdělanosti u sociální skupiny zdravotně postižených sportovců nejsou k dispozici. Napomáhá tomu také fakt, že v současné době není veřejně k dispozici registr zdravotně postižených sportovců. Pokud bychom se zaměřili na celou skupinu zdravotně postižených, jsou k dispozici tato čísla. Podle výzkumu mají v České republice největší zastoupení v této skupině lidé se základním vzděláním. (ČSÚ, 2014). Základní vzdělání má 28 % procent zdravotně postižených občanů. Středoškolské vzdělání bez maturity má dle výběrového šetření 25 % občanů této skupiny. Středoškolské vzdělání s maturitou má 21 % osob. Na nejvyšší stupeň vzdělání, tedy vysokoškolské vzdělání,

v České republice dosahuje 17 % občanů této skupiny¹⁰. Tyto hodnoty se oproti zdravým občanům jeví jako podprůměrné (ČSÚ, 2014).

4.2.3 Bohatství cílové populace

Třetím klíčovým faktorem je dle teorie SKCP bohatství cílové skupiny. U bohatství cílové skupiny je problematické vyselektovat pouze skupinu zdravotně postižených sportovců. Na základě srovnání se jedná o skupinu, která má nízké příjmy. Toto tvrzení potvrdili i dotázaní experti. Podle výsledků výzkumného šetření z roku 2014, je 73 % zdravotně postižených občanů závislých alespoň na jedné dávce v rámci systému sociálního zabezpečení. Nejrozšířenější skupinou je skupina, které pobírá příspěvky na péči. Druhou nejvíce vyplácenou dávkou je 3. stupeň invalidního důchodu. K tomuto příspěvku je také možné pobírat i příspěvek na mobilitu. Poslední data, která jsou k dispozici ohledně výše příjmů této skupiny, jsou z roku 2011. V tomto roce byl průměrný příjem této skupiny 10 900 Kč. Co se týká průměrného platu zaměstnaných zdravotně postižených osob, tak ten činil 13 600 Kč. Zdravotně postižené osoby, které v tuto dobu zaměstnání nejsou, pobírali plat v průměrné hodnotě 10 400 Kč měsíčně. Platový medián této skupiny v roce 2011 byl 11 250 Kč¹¹. U zdravotně postižených sportovců se dá počítat s lehce vyšší částkou. Je faktem, že jelikož velká řada zdravotně postižených sportovců je na amatérské úrovni, můžeme počítat s tímto průměrem i pro tuto specifickou skupinu. Výše příjmu dokazuje, že tato skupina se řadí mezi skupinu s nízkou diferenciací příjmu (ČSÚ, 2012). Ve stejném roce se průměrný příjem zdravých osob nacházel ve výši 24 319 Kč (ČSÚ, 2012). Tyto hodnoty dokazují, že skupina zdravotně postižených občanů se řadí do velmi nízké příjmové skupiny.

4.2.4 Mobilizovatelnost a politická participace cílové populace

Cílová skupina zdravotně postižených sportovců je převážně heterogenní skupinou (Žiju s handicapem 2012). Skupina zdravotně postižených je velmi diferenciována především podle stupně postižení, kterým trpí. Významnými organizacemi, které pomáhají zdravotně postiženým sportovcům jsou, Český paralympijský výbor a Unie zdravotně postižených sportovců. Prostřednictvím těchto organizací se mohou tito sportovci aktivně podílet na politické scéně a bránit své specifické zájmy. Díky těmto organizacím se dá očekávat, že má tato skupina přístup k voleným zástupcům, kteří mají rozhodovací

¹⁰ ČSÚ. *Výběrové šetření zdravotně postižených osob* (<https://www.czso.cz/csu/czso/vyberove-setreni-zdravotne-postizenych-osob-2013-qacmwuvwsb>)

¹¹ ČSÚ. *Průměrné mzdy 4. čtvrtletí* (<https://www.czso.cz/csu/czso/cri/prumerne-mzdy-4-ctvrtleti-2011-eklbwslk02>)

pravomoci. Zdravotně postižení sportovci se také mohou zapojovat na úrovni krajů. Na úrovni krajů je snaha vytvořit sportovní skupiny. Tyto skupiny však většinou fungují na bázi dobrovolnosti a jsou velmi časově náročné (Žiju s handicapem, 2012).

5. Politika sportu ve vztahu ke zdravotně postiženým sportovcům

V současné době je legislativní ukotvení zdravotně postižených sportovců zařazeno mezi klasické zdravé sportovce. Pro pochopení celého systému přerozdělování veřejných prostředků do sportu zdravotně postižených sportovců, je potřeba ujasnit legislativní situace ve sportovní legislativě v České republice.

5.1 Postavení všeobecného sportu ve veřejné politice

V této části práce je popsána současná situace sportu na poli veřejné politiky. Sport na území České republiky je financován vícezdrojově (Novotný, 2008). To znamená, že jednotlivé sportovní subjekty nejsou odvislé pouze od jednoho druhu příjmu. Pro sportovní kluby, kde velká řada subjektů není zisková je klíčová státní podpora (Čáslavová, 2009). Státní podpora těmto sportovním subjektům je naprosto stěžejní, jelikož bez ní by sportovní kluby nemohly fungovat. Je potřeba vzít v potaz základní fakt. Kluby, které zastřešují zdravé sportovce, a kluby, které zastřešují zdravotně postižené sportovce, se od sebe po této stránce téměř vůbec neliší, proto je potřeba k nim přistupovat stejně. Oba druhy sportovních subjektů mají velmi podobné příjmy a výdaje. U klubů, které zastřešují zdravotně postižené sportovce, jsou výdaje častokrát vyšší především z důvodu horší mobility jednotlivých sportovců (Slepičková, 1990).

Je také potřeba pamatovat, že sportovní vybavení u zdravotně postižených sportovců může několikrát převyšovat cenou vybavení zdravých sportovců. Dlouhou dobu tato veřejná politika nebrala v potaz. Až v posledních letech se pro skupinu zdravotně postižených sportovců vytvořil samostatný program, který přerozděluje veřejné prostředky pro tuto skupinu. Do té doby byly prostředky přerozdělovány do kategoriích, které zahrnovaly i zdravé sportovce, a na zdravotně postižené sportovce se nedostalo tolik prostředků, kolik by v danou situaci bylo třeba (Slepičková, Slepička, 2010). Jak již bylo zmíněno výše, jednotlivé organizace, svazy a sportovci financují svoji činnost převážně z těchto zdrojů – veřejných a soukromých (sponzorské dary, členské příspěvky, vlastní činnost apod.). Téměř všechny sportovní kluby a svazy mají právní formu neziskových organizací. V Tabulce 4 je vidět, jaké finanční zdroje mohou sportovní subjekty využívat.

Tabulka 4 - Druhy příjmů pro neziskové organizace ve sportu

Granty a dotace	Dárcovství	Členské příspěvky	Samofinacování příjmy z vlastní činnosti
• Státní správa a samospráva	• Firemní dárci	• Členské poplatky	• Poplatky za služby
• Nadace a nadační fondy	a) podnikatelé a obchodní firmy		• Prodej produktů
a) české	b) české i zahraniční		• Využití (ne) hmotného majetku
b) zahraniční	• Individuální dárci		• Dividendy z investic
• EU (strukturální fondy)	a) české i zahraniční osoby		• Dobrovolná práce členů (nepeněžní)
• Zahraniční zastupitelstva	• Veřejnost		
	a) anonymní sbírky		

Zdroj: Novotný, 2008

Vláda České republiky vytvořila dokument v roce 2013 nazvaný Rozbor financování neziskových organizací¹². V tělovýchovné a sportovní oblasti se totiž nejvíce vyskytují sportovní subjekty, které jsou neziskové organizace. V Tabulce 5 pod textem je vidět, jakých forem právní subjektivity mohou neziskové organizace v České republice dosahovat. Každá forma právní subjektivity má za svým názvem v tabulce procentuální vyjádření. Toto procentuální vyjádření vystihuje, jaké množství daná právní forma na trhu neziskových organizací v České republice.

¹² Rozbor financování NNO 2013 (<http://www.vlada.cz/cz/clenove-vlady/pri-uradu-vlady/jiridienstbier/tiskove-informace/rozbor-financovani-nesstatnich-neziskovychorganizaci-z-verejnych-rozpocet-v-roce-2013-126017/>)

Tabulka 5 - Počet neziskových organizací v České Republice v roce 2013

Forma neziskové organizace	Počet organizací	Procentuální zastoupení v ČR
Zapsaný spolek – bývalá občanská sdružení	60 850	89,3 %
Obecně prospěšná společnost	1 441	2,1 %
Nadace nebo nadační fond	1 418	2,1 %
Registrovaná církev nebo náboženská společnost	4 447	6,5 %

Zdroj: Rozbor financování nestátních neziskových organizací za rok 2013

Posléze i financování zdravotně postižených sportovců je zabezpečováno vždy ze dvou základních zdrojů. Oba tyto druhy zdrojů se často v realitě prolínají. Každý z těchto zdrojů má totiž svůj ekonomický důvod. I přes nemalý státní rozpočet pro podporu sportu, jsou možná pro někoho překvapivě, největším zdrojem financí pro sport české domácnosti. Má na to vliv především masová podpora sportu pro všechny, kdy velká řada lidí sportuje na svoje náklady. Finanční zdroje, které proudí do sportu, se rozdělují na tři základní druhy. Jedním z druhů je obecný sport, druhým z druhů je tělesná výchova a třetím z druhů je pohybová rekreace. Tyto druhy se dělí posléze na tyto kategorie:

a) Sport

- Místní rozpočty
- Vlastní příjmy sportu
- Soukromé zdroje
- SAZKA a.s., sázkové hry
- Firmy a domácnosti

b) Tělesná výchova

- Státní rozpočet – Ministerstvo vnitra, Ministerstvo obrany, MŠMT
- Místní rozpočty
- Domácnosti

c) Pohybová rekreace

- Státní rozpočet
- Místní rozpočty
- Vlastní příjmy

- Soukromé zdroje
- Firmy a domácnosti (Hobza, 2006)

V některých publikacích lze také najít i jiné rozdělení financování sportovních klubů a svazů. Vždy však zůstává základní rozdělení na veřejné a soukromé zdroje. Dělení jednotlivých zdrojů může být i takovéto:

a) Financování z veřejných rozpočtů

- Financování sportu ze státního rozpočtu

b) Financování z podnikatelských (soukromých, neveřejných) zdrojů

- Individuální dárcovství
- Veřejné sbírky
- Příjmy z loterií a her
- Firemní dárcovství
- Sponzoring

c) Financování sportu ze soukromých zdrojů

- Sazka a.s.
- Sponzoring a dary

d) Financování z vlastní činnosti (samofinancování)

- Členské příspěvky
- Stanovení plateb za poskytované služby
- Vstupné ze sportovních akcí
- Startovné
- Drobné klubové suvenýry, upomínkové předměty
- Nájemné z klubových zařízení (Škrabánková, 2009)

Tyto zdroje se dají plošně použít v různých formách jednotlivých sportovních subjektů. V současné době existuje velká řada sportovních subjektů v různých sportovních odvětvích. V Tabulce 6 je souhrn 15 největších sportovních odvětví v České republice v roce 2017. Každé odvětví je zastřešeno sportovním svazem. Na 14. místě se nachází právě skupina zdravotně postižených sportovců. Statistické údaje o počtu členů se v některých statistických zdrojích rozcházejí.

Tabulka 6 - Počty členů jednotlivých sportovních svazů v ČR k roku 2017

Pořadí	Sdružený svaz	Členové	Dospělí	Mládež	Oddíly
1.	Fotbal	333 596	199 472	134 124	3 654
2.	Rekreační sport	85 167	56 364	28 803	990
3.	Tenis	57 466	39 499	17 967	833
4.	Lední hokej	43 642	19 000	24 642	483
5.	Volejbal	42 025	24 825	17 200	933
6.	Lyžování	33 238	20 321	12 917	529
7.	Bojová umění	27 206	7 509	19 697	291
8.	Atletika	25 725	9 969	15 756	287
9.	Akademický sport	25 436	20 249	5 187	41
10.	Basketbal	24 570	10 119	14 451	327
11.	Stolní tenis	22 642	13 724	8 918	948
12.	Plavecké sporty	16 568	4 939	11 629	146
13.	Házená	16 453	7 011	9 442	182
14.	Zdravotně postižení sportovci	13 466	8 392	5 074	139
15.	Šachy	12 385	8 960	3 425	470
CELKEM		1 187 956	709 614	478 342	16 758

Zdroj: Česká unie sportu, 2018

5.2 Legislativní ukotvení politiky sportu

Podle zákona o Podpoře sportu, č. 115/2001 Sb., což je jediný celistvý zákon na území České republiky, který se zabývá problematikou sportu, zabezpečuje finanční a materiální podporu sportu ze státního rozpočtu Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR (MŠMT). Má na starosti řídit také sport zdravotně postižených občanů. Nejenom na vládní úrovni se přerozdělují prostředky do sportu. Také kraje a obce mají za úkol zabezpečovat chod sportu ze svých rozpočtů. Města a obce jsou hlavním zdrojem

finanční podpory sportu. Mají na starosti chod dotačních programů, které si sami řídí. Dotace do sportu na státní úrovni se řídí pravidly pro poskytování dotací pro neziskové organizace. Financování jednotlivých reprezentací se řídí samostatným řádem MŠMT (Analýza financování sportu v České republice, 2009). MŠMT je také hlavním garantem financování sportu zdravotně postižených sportovců. Má na to několik forem, jakým způsobem prostředky přerozdělovat. Můžou být charakteru investičního nebo neinvestičního. Celková struktura legislativy sportu, které se týká veřejných zdrojů do sportu je takováto:

- **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo vnitra a Ministerstvo obrany**
- **Zákon č. 202/1990 Sb. O loteriích a jiných podobných hrách**

Důležitou složkou pro příjmy do sportu je bezesporu loterijní zákon. Podle zákona 215/2013 Sb., který změnil dva zákony. První z nich byl vydaný v roce 1990 s názvem o loterijních a jiných podobných hrách, a druhý vydaný byl zákon vydaný v roce 1992 s názvem o daních z příjmu. Majitelé loterií a kurzovních sázek musejí kvůli tomuto změněnému zákonu odvádět 20 % do sportu. Tento trend je vidět ve velkém množství evropských zemí. Podle novely tohoto zákona z roku 2014 mohou snížit tyto předepsané odvody až na 15 %. Zbytek finančních prostředků jsou povinni odvést jako peněžité dar Českému olympijskému výboru. V rámci tohoto zákona je klíčovou společností společnost Sazka a.s. Společnost Sazka a.s. se zrodila v roce 1956. Akciovou společností se však tato společnost stala až v roce 1992. Bývalý Český svaz tělovýchovy a sportu tuto společnost od roku 1957 používal jako účelové zařízení. Dlouholetými vlastníky této společnosti byla občanská sdružení, která měla své působení v oblasti sportu a tělovýchovy. Od roku 2011 se výrazně změnila vlastnická struktura společnosti. Majoritními vlastníky se staly finanční skupiny PPF a KKCG (Ministerstvo financí ČR, 2018).

Od roku 2012 byla už pouze jediným vlastníkem společnost KKCG. Společnost Sazka je jednoznačně největší společností, která se zabývá loterií a kurzovým sázením, na domácím trhu. Více než 95 % všech sázek prochází právě přes tuto společnost. Český olympijský výbor oznámil v roce 2013 úzkou spolupráci se společností Sazka a.s. Tato spolupráce probíhala v letech 2013 až 2016 formou hlavního partnerství České olympijské nadace. Také se stala oficiálním partnerem Českého olympijského výboru. V tom samém roce také společnost Sazka odsouhlasila, že bude v rámci svých

pravidel od roku 2014 využívat zákonem umožněnou slevu na dílčím odvodu z kurzových sazek a loterií (Sazka, 2017). Bude tuto slevu vykazovat pomocí daru pro Český olympijský výbor, který jí posléze bude využívat na podporu dětí a mládeže. Jenom pro představu, za rok 2014 Sazka vykázala hrubý zisk 1 030 547 tisíc korun (Ministerstvo financí ČR, 2018).

Je tedy jisté, že množství prostředků, které se do sportu získává díky společnosti Sazka, je v řádech desítek milionu korun. V současné době společnost Sazka má velmi široký záběr podnikatelských aktivit. Loterijní zákon umožňuje velké množství prohraných peněz přerozdělit do odvětví, které finanční prostředky velmi potřebuje (Sazka, 2017).

- **Zákon č. 115/2001 Sb., ze dne 28. února 2001 ve znění zákona č. 219/2005**

MŠMT každoročně vyhlašuje dotační programy ve sportovní oblasti. O tyto dotace se mohou ucházet nestátní neziskové organizace. K dotacím také každoročně ministerstvo vydává metodické pokyny ke správném čerpání dotací. Klíčovou věcí pro správné a úplné čerpání dotací je správně zpracovaná žádost o dotaci. Celkový finanční objem, který půjde v daný rok do oblasti sportu je velmi úzce provázán se státním rozpočtem, jehož je součástí. O přidělení jednotlivých dotací rozhoduje MŠMT. Jednotlivé subjekty na ně nemají ze zákona právní nárok. (Koncepce sportu 2016–2025, 2015).

MŠMT v rámci svého fungování připravuje několik státních programů na čerpání veřejných prostředků z veřejných zdrojů. MŠMT každoročně vydává ucelený materiál, který obsahuje dané programy na daný rok. V materiálu lze vždy nalézt jak investiční dotace, tak i neinvestiční dotace. Tento materiál vytváří sekce odboru sportu, která pracuje pod MŠMT. Tento odbor posléze předává materiál s číselnou finanční podporou Parlamentu České republiky. Realizace finančních prostředků do sportovních odvětví odchází pomocí nastavených programů. V rámci dokumentu, které vydalo MŠMT pro rok 2013 a 2014 stojí následující definice programů: „*Programy jsou veřejně vyhlašovány v souladu se zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů, a s usnesením vlády ze dne 1. února 2010 č. 92 o Zásadách vlády pro poskytování dotací ze státního rozpočtu České republiky nestátním neziskovým organizacím ústředními orgány státní správy*“ (Státní podpora sportu, 2012).

Státní dotace jsou dle zákona poskytovány dle zákona nestátním neziskovým organizacím (NNO), které mají registrované stanovy dle zákona č. 83/1990, o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů. Od roku 2014 je nabyta nová forma účinnosti

občanského zákoníku č. 89/2012 Sb. Všechny změny z občanského zákoníku byly v rámci zákona o podpoře sportu zahrnuty do jeho novely v roce 2017. V rámci výdajového bloku „Podpora činnosti v oblasti sportu“ je nejdůležitějším úkolem této koncepce zabezpečovat činnost s obsahovým zaměřením v souvislosti s právními předpisy takto:

- **zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů**
- **zákona č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, ve znění pozdějších předpisů**
- **usnesení vlády České republiky ze dne 9. března 2011 č. 167 o Koncepci státní podpory sportu v České republice (Státní podpora sportu, 2014).**

Pokud se podíváme na jednotlivé výdajové složky, získáme tyto informace. Na příkladu v roce 2014 je možné vidět, jakým způsobem byly jednotlivé dotace rozděleny. Dotace byly rozděleny ve třech základních druzích, a to neinvestiční dotace, investiční dotace a dotace na významné sportovní akce. V roce 2014 byly jednotlivé sportovní dotace rozděleny takto:

a) Neinvestiční dotace:

Tabulka 7 - Rozdělení neinvestičních dotací za rok 2014

Výdajový okruh: „Podpora činnosti v oblasti sportu“	
Výdajový okruh: „Sportovní reprezentace“ - 1 065 160 tis. Kč	
Program I – Sportovní reprezentace ČR -	700 392 tis. Kč
Program II – Sportovně talentovaná mládež	364 768 tis. Kč
Výdajový okruh: „Všeobecná sportovní činnost“ – 1 297 524 tis. Kč	
Program III – Všeobecná sportovní činnost	63 524 tis. Kč
Program IV – Údržba a provoz sportovních zařízení	154 000 tis. Kč
Program V – Organizace sportu	1 080 000 tis. Kč

Zdroj: MŠMT, 2014

b) Investiční dotace:

Tabulka 8 - Rozdělení investičních dotací za rok 2014

Výdajový okruh: „Všeobecná sportovní činnost“		
Program 133510	Podpora materiálně technické základny sportu	620 100 tis. Kč
Subtitul 133512	Podpora materiálně technické základny sportovních organizací	460 000 tis. Kč
Subtitul 133513	Podpora materiálně technické základny sportovní reprezentace	160 100 tis. Kč

Zdroj: MŠMT, 2014

c) Významné sportovní akce

- Jednoletou podporu – konání nadcházejícího kalendářního roku do výše 5 mil. Kč.
- Jednoletou podporu – konání nadcházejícího kalendářního roku nad výši 5 mil. Kč.
- Víceletou podporu – konání finál. akce v horizontu 2 a více let do výše 5 mil. Kč.
- Víceletou podporu – konání finál. akce v horizontu 2 a více let nad výši 5 mil. Kč.
- Pro oblast volnočasových, zdravotně postižených a školních, akademických aktivit
- Pro oblast ZPS – výjimkou je podpora příprav a účasti na paralympijských, deaflympijských her, Special games (SG) a Global games (GG)

5.3 Veřejná programová podpora sportu v roce 2018

V této podkapitole práce bylo popsáno fungování státní politiky ve sportovní oblasti za určité období. Pokud se podíváme na celkové dotace do sportovní oblasti, zjistíme, podle jakého klíče se přerozdělují veřejné prostředky. MŠMT zvolilo pro období 2017–2019 tento princip přerozdělování veřejných prostředků do sportu. Sportovní dotace jsou rozděleny na dvě základní kategorie, a to neinvestiční a investiční dotace. Pro kategorii zdravotně postižených sportovců jsou oba tyto druhy velmi důležité. Rozdíl v dotacích je zřejmý již z jejich názvu. Investiční typ dotací je distribuován do sportovních klubů, svazů či jednot za účelem výstavby nových sportovních zařízení. Může také sloužit k rekonstrukci či revitalizaci současných sportovišť. Neinvestiční typ dotací slouží především k pokrytí nákladů spojených s fungováním jednotlivých sportovních subjektů. MŠMT rozhodlo, že v rámci neinvestičních typů dotací vytvoří deset různorodých programů (Podpora sportu na období 2017–2019, 2016).

Do současné doby zdravotně postižení sportovci neměli svůj vymezený program. V tomto období se situace již mění a zdravotně postižení sportovci získávají svůj vlastní dotační program (Podpora sportu na období 2017–2019, 2016) Do této doby spadaly veřejné prostředky pro zdravotně postižené sportovce do jiných podprogramů. Zdravotně postižení sportovci mají program č. VII., který je v této kapitole také podrobně zpracován a analyzován. Deset základních programů neinvestičních dotací je členěno takto:

1. Program I – Sportovní reprezentace ČR

V programu I. se kloubí celá péče o sportovní reprezentaci a reprezentanty. Veškerá finanční a materiální podpora reprezentace se nachází v tomto programu.

- podpora sportovní přípravy reprezentantů
- účast na mezinárodních soutěžích v rámci finančního objemu Programu I.
- podpora zdravotního zabezpečení sportovní reprezentace
- podpora účasti na stanovených významných mezinárodních akcích mimo území ČR (Státní podpora sportu, 2016).

2. Program II – Sportovně talentovaná mládež

V programu II. můžeme nalézt veškerou podporu sportovně talentované mládeže a mládežnických reprezentací.

- podpora sportovní přípravy talentů věkové kategorie 6–15 let
- podpora sportovní přípravy talentů věkové kategorie 15–23 let

3. Program III – Činnost sportovních organizací

V programu III se nachází především běžná činnost spolku. Může se jednat o klasickou sportovní činnost, avšak také spadá sem i celkový organizační chod spolku.

- sportovní činnosti spolků
- organizační činnosti spolků
- obsahové činnosti spolků

4. Program IV – Údržba a provoz sportovních zařízení

Do tohoto programu se řadí především starost o chod areálu. Spadá sem nájemné areálů, energie, avšak také i celková údržba areálu.

- udržování sportovních zařízení ve vlastnictví, výpůjčce nebo dlouhodobém nájmu spolku.
- provozování sportovních zařízení ve vlastnictví, výpůjčce nebo dlouhodobém nájmu spolku.

5. Program V – Činnost sportovních svazů

V tomto programu se nachází podpora sportovních svazů. Spadají sem veškeré náklady spojené s vedením svazů.

- sportovní činnost
- organizační činnost

- obsahové činnosti
- podpora činnosti zajišťující postupové sportovní soutěže

6. Program VI – Významné sportovní akce

Zde se nachází celková podpora významných sportovních akcí pořádaných v ČR. Tento program tvoří velkou část celkových sportovních dotací (Státní podpora sportu, 2016).

7. Program VII – Zdravotně postižení sportovci

Program VII., je program, který je pro tuto práci stěžejní a je mu věnována samostatná podkapitola 5.4. Stejně jako ostatní sportovci i zdravotně postižení sportovci mají stejné kategorie programů. Do tohoto programu spadá především podpora sportovní, organizační a obsahové činnosti spolků, včetně podpory ústředí, ale i krajských, regionálních článků organizační struktury spolků v oblasti zdravotně handicapovaných sportovců. Program zdravotně postižených sportovců se dělí na čtyři základní kategorie.

- a) Sportovní reprezentaci
 - podpora sportovní přípravy reprezentantů ZPS
- b) Sportovně talentovanou mládež
 - podpora mládeže bez omezení věkové kategorie
- c) Všeobecnou sportovní činnost
 - podpora všeobecné sportovní činnosti
 - podpora volnočasových aktivit
 - podpora specifické sportovní činnosti bez omezení věkové kategorie
- d) Významné sportovní akce
 - podpora sportovních akcí na území České republiky
 - podpora mezinárodních sportovních akcí (Státní podpora sportu, 2016).

8. Program VIII – Organizace sportu ve sportovních klubech a tělovýchovných jednotách

Do tohoto programu se řadí především podpora organizace sportu ve spolcích. V České republice jsou to převážně sportovní kluby a tělovýchovné jednoty.

9. Program IX – Organizace školního sportu

V tomto programu mají nárok žadatelé, kteří potřebují podporu organizace školního a univerzitního sportu. Spadá sem také podpora účasti na mezinárodních akcích.

10. Program X – Projekty pro sportování veřejnosti

Tento program je nový. Tento program je zaměřen především na sportovní a volnočasové aktivity veřejnosti. Spadá sem také podpora jednorázových akcí, testování výkonnostní úrovně a ověřování fyzické zdatnosti (Státní podpora sportu, 2016).

5.4 Veřejná podpora sportu zdravotně postižených – Program VII.

V rámci České republiky je největším problémem zdravotně postižených sportovců nedostatečně vyřešené financování sportu. Na tento hlavní problém se posléze nabaluje stále více a více problémů, které jsou zakořeněné především v této otázce. Velkým problémem je také nedostatek profesionálních trenérů, kteří by se zdravotně postiženými sportovci pracovali. Jedním z hlavních důvodů je fakt, že je prostě daná profese neuznává (ČPV, 2016).

Zdravotně postižení sportovci nemají v současné době možnosti k tomu, jakým způsobem se dostat do některých tréninkových prostor. V této práci je jednomu problému věnováno velké množství prostoru, a to je problém nedostatečného pokrytí této skupiny médií. V médiích se článků, které se zabývají problematikou handicapovaných sportovců, objevuje pramálo. V novinových článcích rezonovalo za poslední dobu pouze jedno téma. Toto téma obsahovalo především porovnání odměn pro české olympioniky a paralympioniky za umístění na stupních vítězů. Tyto dvě kategorie odměn se od sebe liší v závratných výškách. Čeští olympionici získávají za umístění na stupních vítězů na olympijských hrách mnohonásobně vyšší odměny než jejich paralympijské kolegové (Systém financování hendikepovaných sportovců v ČR a ve vybraných zemích EU, 2014).

Jak již bylo zmíněné výše, v této části bylo zkoumáno především politické nastavení a prostředí pro zdravotně postižené sportovce. Důležitým milníkem ve vývoji byl rok 2015, kdy byl handicapovaným sportovcům vytvořen vlastní Program s číslem VII. Základním dokumentem, který se řídí financování zdravotně postižených sportovců je v současné době Program VII., který je jedním z deseti podporovaných programů, které vycházejí z koncepce podpory sportu z MŠMT. Klíčovým důvodem, proč byl tento program zaveden, byla myšlenka řešit podporu handicapovaných sportovců transparentním způsobem. Veškeré sportovní činnosti je tudíž v současné době řízena tímto programem. Do tohoto programu spadá finanční program, který v sobě skýtá podporu sportovní reprezentace, sportovně talentovanou mládež, všeobecnou sportovní činnost a podporu významných sportovních akcí na území České republiky (Systém financování hendikepovaných sportovců v ČR a ve vybraných zemích EU, 2014).

Důležitým kritériem pro přerozdělování jednotlivých dotací jsou výsledky. Do kritéria se také řadí úspěšnost daného postižení, počty jednotlivých sportovců v daném druhu postižení a implementace doporučení Evropské unie, které se týkají správy v oblasti sportu. V těchto podmínkách jsou zahrnuty i inkluzivní podmínky.

Program VII se zabývá převážně podporou sportovní, organizační a obsahové činnosti spolků, které sdružují zdravotně postižené sportovce. Nadále také podporují centrální, krajské a regionální části organizační struktury spolků sdružující zdravotně postižené sportovce. Rozdělení celého programu VII. musí projednat poradní výběrová komise. Schvalovatelský proces poté spadá pod kompetence vedení MŠMT (Systém financování hendikepovaných sportovců v ČR a ve vybraných zemích EU, 2014).

Všechny sportovní programy jsou veřejné. Tyto programy jsou vyhlášeny v souladu se zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů, a s usnesením vlády ze dne 1. února 2010 č. 92 o Zásadách vlády pro poskytování dotací ze státního rozpočtu České republiky nestátním neziskovým organizacím ústředními orgány státní správy, ve znění usnesení vlády České republiky č. 479 ze dne 19. června 2013 a usnesení vlády České republiky č. 657 ze dne 6. srpna 2014. Dotace, které jsou známé z těchto programů, jsou poskytovány hlavně spolkům, které plní zákonné podmínky dle zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (Vláda ČR, 2016).

Všechny projekty a spolkové žádosti, které byly pro daný rok podány projednaly expertní komise. Posléze výsledky prochází poradou vedení MŠMT. V roce 2017 proběhl audit vyčerpaných dotací. V rámci tohoto auditu a jeho výsledku se došlo k nové struktuře. Podprogram VII sportovně talentovaná mládež byl zrušen. Finanční prostředky z tohoto programu byly však převedeny do podprogramu všeobecná sportovní činnost. V tomto podprogramu v současné chvíli může být podporována i sportovní mládež. U obou zbývajících podprogramů byla podpora schválena. Úspěšní žadatele se finančních prostředků dočkaly na přelomu května a června. Žádosti, které byly schváleny žadatelům, v podprogramu všeobecná sportovní činnost, bude zaslána také v tomto termínu. Všem žadatelům je zaslán dopis, ve kterém se nachází rozhodnutí o přidělených prostředcích. Tento dopis má hlavičku s názvem „*Rozhodnutí o poskytnutí neinvestiční dotace ze státního rozpočtu a následně finanční prostředky*“. Celková výše dotace se může měnit. Dotace je konečná po vydání rozhodnutí o přidělení dotací. U téměř všech žadatelů se výše dotací oproti roku 2016 výrazně zvýšila (MŠMT – systém financování, 2016).

Program VII. má ve svém třetím a čtvrtém bodě 1. článku uvedeno, z jakých důvodů je pro zdravotně postižené sportovce vytvořen samostatný program (MŠMT – systém financování, 2016). Ve třetím bodě je psáno toto: „*Cílem programu je podpora specializovaných sportovních sdružení s celorepublikovou působností s účelovým zaměřením na zapojení zdravotně postižené mládeže a dospělých do pravidelné sportovní činnosti.* „ Čtvrtý bod článku č. 1 zní takto: „*Z hlediska věcné náplně zdravotně postižených sportovců, která je zcela odlišná od věcné náplně ostatních sportovních svazů, je vypracována metodika vymezení hlavních cílů, pravidel a kritérií podpory, která je stanovena těmito zásadami.*“ V článku č. 1 jsou také hned v prvním odstavci uvedeny všeobecná ustanovení o zásadách programu na podporu zdravotně postižených sportovců. V témže odstavci jsou také uvedeny všechny legislativní podklady k veřejné podpoře zdravotně postižených sportovců (MŠMT – systém financování, 2016).

Dotační podpora zdravotně postižených sportovců se vyhláší každý rok. Vyhláší se pomocí veřejně prospěšných programů ve sportu a tělovýchově. Tyto programy jsou zakotveny v zákoně č. 115/2001, Sb., o podpoře sportu, ve znění pozdějších předpisů, a s ohledem na plnění usnesení vlády č. 17 ze dne 5. ledna 2000 k Národnímu programu rozvoje sportu pro všechny (Analýza financování sportu v České republice, 2009).

V článku č. II jsou stěžejními první a druhý bod. V prvním bodě jsou rozepsané priority účelového zaměření. Priority jsou:

- **zapojení dospělých do pravidelné sportovní činnosti**
- **zapojení mládeže do pravidelné sportovní činnosti**
- **podpora mezinárodních soutěží zdravotně postižených sportovců, pořádaných na území České republiky**
- **podpora paralympijských a deaflympijských nadějí (podpora dle možností státního rozpočtu) – samostatné, specifické účelové vymezení**

V druhém bodě je zakotvena podpora paralympijských a deaflympijských nadějí. MŠMT tyto dvě skupiny podporuje v rámci možností státního rozpočtu. Hlavním cílem tohoto bodu je zlepšení postavení zdravotně postižené mládeže uvnitř paralympijského hnutí. Důležité je, aby mládežnická činnost dostala dlouhodobou a přesně cílenou podporu. Dalším bodem podpory jsou nově vzniklé sporty a sporty, které potřebují pomoc největší. ČPV je zodpovědný za programové zaměření. Je součástí týmů, který vypracovává metodiku celého projektu. Součástí tohoto týmu jsou také členové MŠMT, které vytváří

a schvaluje obsahové záležitosti. ČPV vytváří a schvaluje komisi paralympijských a deaflympijských nadějí. Má za úkol zpracovávat a vyhodnocovat jednotlivé žádosti sportovních svazů, které jsou zapsány v Českém paralympijském výboru. Tento druh dotace není právně v zákoně ukotven. Závisí pouze na rozhodnutí ČPV. Cílem tohoto programu není pouze zlepšení situace české mládeže, ale i zlepšení kvality života zdravotně postižených sportovců. V této koncepci je také přesně popsáno, jakým způsobem se hodnotí jednotlivá postižení (Systém financování hendikepovaných sportovců v ČR a ve vybraných zemích EU, 2014).

V dalším článku č. III jsou vysvětleny ekonomické podmínky sportovních dotací. Základním kritériem pro výpočet výše dotací je procentuální rozdělení mezi dospělé sportovce, mládežnické sportovce a mezinárodní soutěže konané na území České republiky. Dotace se vždy vyplácí dle rozhodnutí pro poskytování dotací ze státního rozpočtu ČR neziskovým organizacím v oblasti sportu (Státní podpora sportu, 2016).

Všechny projekty, které mají jednotlivé účelové zaměření, se posuzují jednotlivě každý zvlášť. Vždy se každoročně rozděluje celý přidělený rozpočet pro daný rok. Z tohoto rozpočtu se neponechává žádná rezerva. Celkový objem všech použitelných finančních zdrojů se rozděluje podle kritérií, které určuje MŠMT, takto:

Tabulka 9 - Procentuální rozdělení sportovních dotací z programu VII.

Rozpočet MŠMT celkem	100 %
DOSPĚLÍ – pravidelná sportovní činnost	50 %
MLÁDEŽ – pravidelná sportovní činnost	40 %
Mezinárodní soutěže a akce ZPS, pořádané v ČR	10 %

Zdroj: Sportování bez bariér, 2016

Na jednotlivé rozdělení prostředků jsou předem daná kritéria. Přerozdělování prostředků se vytváří pomocí bodového hodnocení členské základny. Vždy jsou počítáni všichni členové dané sportovní organizace. Každý člen dané organizace je hodnocen jedním bodem. Striktně daná pravidla dopředu jsou i na situace, kdy se členové duplicitně shodují ve větším počtu organizací. V potaz se bere i výkonost sportovců v daných organizacích. Hodnocení sportovců, kteří se neúčastní paralympijských a deaflympijských her, je kráceno nastaveným koeficientem. Díky tomuto pravidlu sportovci, kteří se účastní velkých sportovních akcí, dostanou větší množství finančních prostředků (Sportování bez bariér, 2016).

Co se týká sportovních akcí, každá akce má určité bodové hodnocení. U akcí se sečtou bodová hodnocení důležitosti akce. Finanční prostředky se u akcí poté rozdělují poměrným způsobem podle bodového hodnocení. Stejně jako u hodnocení sportovců, tak i u akcí, které se netýkají paralympijských a deaflympijských sportů, dochází ke krácení finančních prostředků. V ojedinělých případech může komise rozhodnout jinak (MŠMT – metodické pokyny, 2017).

Bodové rozdělení na mezinárodní soutěže, které jsou konané na území České republiky a jsou pořádané sportovním subjektem, se dělí takto:

Tabulka 10 - Bodové rozdělení financí do jednotlivých programů MŠMT

Vrcholné soutěže a akce	Bodové hodnocení
MS ve sportu z programu PH, DH či GG 40	40
MS ve sportu mimo program PH, DH či GG	10
ME ve sportu z programu PH, DH či GG	20
ME ve sportu mimo program PH, DH či GG	5
Ostatní mezinárodní akce (otevřená mistrovství, nižší soutěže ME či MS, pohárové sportovní akce, turnaje apod.)	2

Zdroj: Sportování bez bariér, 2016

Finálním rozhodovatelem o konečné výši dotace je vždy MŠMT. Toto rozhodnutí je vždy na základě ministra školství, mládeže a tělovýchovy. Konečné výsledky přidělených dotací pro jednotlivé subjekty jsou uvedeny vždy na internetových stránkách MŠMT v měsících březnu či dubnu v příslušném kalendářním roce, ve kterém daný subjekt podal žádost o přidělení dotace (Sportování bez bariér, 2016).

Na Obrázku 1 je vypracován přehled celkového financování sportu zdravotně postižených za rok 2015. Je zde vidět, jakým způsobem byly přerozděleny jednotlivé finanční prostředky z celkových prostředků. Celkový objem prostředků, které byly přerozděleny, byl více než 52 milionu Kč. V druhém sloupečku zleva je také vidět, do kterého podprogramu spadají jednotlivé dotace. Podprogramy jsou vysvětleny ve vysvětlivkách pod obrázkem. Prostředky jsou posléze distribuovány jednotlivým svazům, které si o ně prostřednictvím žádosti žádají. Svazy si žádají o dotační prostředky ve všech čtyřech podprogramech.

činnost mládeže a dospělých. Je také kladen důraz, aby v rámci těchto aktivit zapojovala i zdravotně handicapované sportovce. Z dalších cílů je výrazně podporovat sportovní reprezentaci České republiky. Vláda velmi usiluje o to, aby byl vytvořen ucelený koncept efektivního systému péče o talentovanou mládež a vytvořit pro ně vhodné podmínky pro jejich osobní rozvoj. Ve svém plánu nezapomíná ani na rozvoj zdravotně postižené mládeže (Koncepce sportu 2016–2025, 2015).

Dalším cílem zabezpečit dostatek pohybových aktivit na školách. Vytvořit dostatečný prostor pro žáky a studenty, aby mohli sportovat v povinných i zájmových aktivitách. Jako velmi důležitý, hodnotím cíl vlády, na podporu významných sportovních akcí v České republice. U těchto akcí je však potřeba také přihlídnout ke vhodnosti s ohledem na životní prostředí. Cílem vlády je také neustále podporovat investiční činnost, díky které mohou vyrůst nové moderní prostory pro sportování. Určitě je důležité nezapomínat ani na opravy a dostatečnou údržbu současných sportovišť. Vláda by také chtěla, aby se pro sportování dalo více využívat přírodních prostředí a ušetřit tím životní prostředí. Výstavby nových sportovišť většinou nejsou pro životní prostředí to nejlepší. Jedním z dalších cílů je pomocí státních komunikačních kanálů propagovat olympijské a paralympijské hnutí (Koncepce sportu 2016–2025, 2015).

V rámci těchto kanálů, jako jsou České televize či Český rozhlas, se dá mnohem více vyzdvihnout celkový sportovní dopad a přínos pro společnost. Velmi důležitým cílem je také neustále zlepšovat specializovanou zdravotní péči v oblasti sportu. V neposlední řadě je také potřeba neustále pečovat o naši úspěšnou sportovní historii i budoucnost. Česká republika se řadí mezi špičku vědecko-výzkumnické oblasti. Je tudíž velmi důležitý rozvoj a podpora českých sportovních vědců (Koncepce sportu 2016–2025, 2015).

5.5 Vývoj změn státní veřejné podpory sportu zdravotně postižených v letech 2010–2016

Z veřejných zdrojů je celkový sport, sport zdravotně postižených nevyjímaje, financován skrze ministerstva, kraje a obce. Klíčovým milníkem ve vývoji policy designu české politiky sportu byl rok 2011. Do roku 2011 byla jedním z hlavních zdrojů financování sportu v České republice společnost Sazka a.s. a ostatní loterijní společnosti. Tyto společnosti odváděly části svých zisků jako odvody na veřejně prospěšné účely. Poté nastala postupná krize Sazky, která vyústila až k jejímu bankrotu. Poté došlo ke změně loterijního zákona, kdy povinné odvody státu nejdu již přímo do sportu, ale přechází do státního rozpočtu a do rozpočtu obcí. Od roku 2014 mohou provozovatelé loterijních společností uplatňovat slevu na odvodu do státního rozpočtu ve výši poskytnutého daru Českému olympijskému výboru. (MŠMT – systém financování, 2016).

Do roku 2013 byly prostředky, které odsouhlasilo MŠMT, na sport zdravotně postižených sportovců rozděleny procentuálním poměrem mezi Český paralympijský výbor a Unii zdravotně postižených. Část z celkové částky také dostalo České hnutí speciálních olympiád. Tyto prostředky byly posléze přerozděleny do jednotlivých svazů přímou cestou. Od roku 2015 je neinvestiční výdajový blok nazvaný Podpora sportu rozdělen do sedmi programů. Zdravotně postižení sportovci mají pro sebe celý program číslo VII. Tento program v sobě zahrnuje tyto formy. Investiční výdaje jsou poskytovány pomocí programu nazývaného „Podpora materiálně technické základny sportu“. Od roku 2014 je oblast investic do sportu tělesně postižených sportovců pod správou investičního odboru. Druhou formou jsou výdaje neinvestiční. V Tabulce 12 jsou přehledně uspořádány všechny změny ve veřejné politice zdravotně postižených sportovců. Je zde zachycen vývoj od roku 2011 až do roku 2018. V roce 2014 byl také vydán MŠMT nový koncepční materiál. Tento materiál určoval koncepci sportu v letech 2015 až 2017. V tomto materiálu byl nejdůležitější krok, ve kterém bylo zavedeno programové rozdělení dotací. V roce 2015 byl důležitý milník pro sportovní oblast (MŠMT – systém financování, 2016). Neměnila se sice legislativa sportu, avšak zvýšil se celkový rozpočet pro sportovní oblast. Tehdejší Ministr financí ČR Andrej Babiš prosadil zvýšení rozpočtu téměř o dvě miliardy korun (Ministerstvo financí ČR, 2016). V roce 2016 v rámci změny koncepce sportu se dočkali také zdravotně postižení sportovci. Pro zdravotně postižené sportovce byl vytvořen speciální Program VII. Díky tomuto programu se výrazně zprůhlednilo financování této specifické skupiny (MŠMT – systém financování, 2016). Od 1.7.2017 prošla

schvalovacím procesem České republiky novela Zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu. Tato novela aktualizuje zákon o podpoře sportu. Novela není nikterak významná, spíše upravuje koncepci sportu v následujících letech. V rámci této novely vzniká také nová koncepce sportu na roky 2016–2025. Klíčovou změnou konceptu je, že sportovní subjekty mohou žádat o veřejné prostředky až tři roky dopředu. (Koncepce sportu 2016–2025, 2015).

Tabulka 11 - Vývoj změn v politice sportu u zdravotně postižených sportovců

Rok změny	Právní předpis	Změna v designu politiky zdravotně postižených sportovců
2014	186/2016 Sb. Zákon o hazardních hrách	Změna loterijního zákona → snížení odvodů prostředků do sportu
2014	Zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, ve znění účinném od 1. 7. 2017 → odstavec c) kraj má samostatnou působnost	Plán podpory rozvoje sportu v letech 2015–2017
2015	Zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, ve znění účinném od 1. 7. 2017	Výrazné navýšení celkového rozpočtu pro sportovní oblast pro rok 2015
2016	Zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, ve znění účinném od 1. 7. 2017 → odstavec c) kraj má samostatnou působnost	Koncepce podpory sportu 2016-2025 Zavedení samostatného programu VII. – podpora zdravotně postižených sportovců
2017	Zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, ve znění účinném od 1. 7. 2017	Novela hlavního zákona o podpoře sportu
2017	Zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, ve znění účinném od 1. 7. 2017	Stát nově přiděluje neinvestiční dotační programy přidělovány na období tří let → první poskytované období 2017–2019

Zdroj: MŠMT, 2010–2018

Stejně jako se vyvíjí celé politické nastavení politiky sportu zdravotně postižených sportovců, tak se také vyvíjí i velikost rozpočtu pro sportovní oblast. Do sportovní oblasti samozřejmě také patří financování sportu zdravotně postižených sportovců. Financování sportovců se vyvíjí. V Tabulce 12 je obsáhle zpracován vývoj sportovních dotací v České Republice mezi roky 2010 a 2016. V této tabulce je také vidět nejenom pozitivní vývoj oblasti celkových sportovních dotací, ale i pozitivní trend ve vývoji dotací zdravotně postižených sportovců. Je potřeba si uvědomit jeden fakt, a to, že sportovní dotace jsou dvojího druhu. Jedním jsou dotace neinvestiční. To jsou dotace, které kluby spotřebovávají na svůj celkový chod. Druhým typem jsou dotace investiční, které slouží především k budování nových sportovišť a zlepšování infrastruktury. Je opravdu pro sport velmi přínosné, jak se celkové investované částky během let navyšovaly. Celkové navýšení během těchto let je téměř 2 mld. Kč do sportovní oblasti. V tomto však v celkových částkách zdravotně postižení sportovci pokulhávají. Je faktem, že během posledních šesti let se jim rozpočet zvedl z 9 mil. Kč na více než 60 mil. Kč, avšak při zvětšení celkových dotací o více než 2 mld. Kč, je tento výsledek velmi zarážející. Celkový procentuální nárůst je u klasických sportovců o 216 %. Nárůst u zdravotně postižených sportovců je ve sledovaném období 303 %. Nelze však pouze reagovat na větší procentuální nárůst, je také potřeba počítat s celkovým objemem viz. výše. Tento výpočet byl získán sečtením všech procentuálních nárůstů za dané období. V případě poklesu byl procentuální vývoj odečten.

Všechny typy dotací se zvyšují, jak investiční, tak neinvestiční. Vše je dáno také zvyšujícími cenami ve sportovním odvětví, kdy se ze sportu stává marketingová velmoc. Velká řada příjmů pro sportovní kluby přichází z marketingových aktivit, které se v rámci zdravotně postižených sportovců mnohem hůře získávají. Dalším druhem příjmů jsou také televizní práva, za které kluby dostávají nemalé sumy do svých rozpočtů. Je potřeba zmínit, že akce zdravotně postižených sportovců tolik nelákají širokou veřejnost. Práce s dotacemi v Programu VII. bude pro příští vládnoucí garnituru důležitým krokem, jak zlepšit situaci u handicapovaných sportovců. V Tabulce 13 pod textem je popsán vývoj veřejných zdrojů za posledních 7 let. Z procentuálních nárůstů je patrný jeden fakt, a to, že prostředky do obou sektorů skokově rostly. Je zde však zásadní rozdíl, že celkové dotace rostly v miliardách korun, dotace do sportu zdravotně postižených rostly řádově o desítky milionu.

Tabulka 12 - Financování sportu zdravotně postižených v období 2010–2016

Rok	Dotace do sportu – neinvestiční	Dotace do sportu – investiční	Dotace do sportu zdravotně postižených	Procentuální navýšení/snížení do sportu/zdravotně postiženým sportovcům
2010	312 624 tis. Kč	600 000 tis. Kč	9 000 tis. Kč z toho: 2 000 tis. Kč (podpora paralympijských nadějí)	S: 0 % ZPS: 0 %
2011	275 261 tis. Kč	662 363 tis. Kč	10 500 tis. Kč z toho: 2 000 tis. Kč (podpora paralympijských nadějí) 1 500 tis. (podpora projektu handicapovaných sportovců) 7 000 tis. (podpora sportovců dle kritérií)	S:3 % ZPS: 17 %
2012	1 297 524 tis. Kč	620 100 tis. Kč	9 000 tis. Kč	S: 105 % ZPS: - 17 %
2013	2 982 784 tis. Kč	920 100 tis. Kč	17 000 tis. Kč z toho: ČPV 5 800 tis. Kč Sporty ZPS 9 000 tis. Kč ČHSO 867 tis. Kč Rezerva 1 333, tis. Kč	S: 104 % ZPS :88 %
2014	2 979 541,4 tis. Kč	920 100 tis. Kč	17 000 tis. Kč	S: -2 % ZPS: 0 %
2015	2 981 136,4 tis. Kč	2 360 219, 4 tis. Kč	52 185,7 tis. Kč	S: 36 % ZPS: 206 %
2016	2 862 892 tis. Kč	870 100 tis. Kč.	67 683 tis. Kč z toho 33 750 tis. Kč. (program A, D) 33 933 tis. Kč. (program C)	S: -30% ZPS: 29 %

Zdroj: MŠMT, 2010–2018

5.6 Program VII. – možnosti veřejné podpory zdravotně postižených sportovců

Velmi důležitou částí je také vysvětlení systému žádostí o dotace. V této kapitole je detailně popsáno, dle metodiky MŠMT, jakým způsobem mohou jednotliví sportovci či kluby získat státní podporu formou dotací. V rámci programu VII. Mohou žadatelé v souladu se Zásadami vlády uzavřít s MŠMT smlouvu o dlouhodobé spolupráci na tři roky. Pro tuto diplomovou práci jsou klíčové obě složky dotací, jak investiční, tak i neinvestiční typy dotací. Pro rok 2018 se na investiční dotace vztahuje program 133510. Tento program byl vyhlášen celostátně. Podle koncepce MŠMT je jedním z hlavních cílů tohoto programu umožnění rovného přístupu ke sportování pro všechny sportovce. Tímto programem chtějí vyrovnat na stejnou pozici zdravé a handicapované sportovce (MŠMT – Metodické pokyny, 2017). Druhou kategorií je neinvestiční typ dotací. U tohoto typu došlo v roce 2017 k převratné změně, kdy sportovní oddíly mohou žádat o tyto dotace až na tři roky dopředu, tedy na období 2017–2019. Striktním pravidlem však zůstává, že organizace i nadále musí každý rok vytvářet vyúčtování takto přijatých dotací.

Pro zdravotně postižené sportovce je vymezen Program VII. V tomto programu mohou žádat veškeré spolky, které jsou z oblasti sportu zdravotně postižených sportovců. Jak již bylo zmíněno výše, mohou žádat v horizontu až tří let. Dané spolky musejí v žádosti jasně vyplnit, na jaké účely by dotace rády čerpaly. Mohou si vybrat ze čtyřech základních skupin, a to na sportovní reprezentaci, sportovně talentovanou mládež, všeobecnou sportovní činnost nebo na pořádání významných sportovních akcí na území České republiky. Sportovní kluby mají možnost také žádat o dotace v rámci Programu V. Tento program se vztahuje na všeobecnou sportovní činnost a daná velikost dotací se odvíjí od velikosti členské základny, na kterou jsou přesně vymezená kritéria. Sportovní svazy, které zaštitují obě kategorie zároveň, tedy zdravé i handicapované sportovce, mohou o dotace také žádat v rámci Programu VIII. I v tomto programu je klíčovým kritériem velikost členské základny (Podpora sportu 2017–2019, 2016).

Pro zdravotně postižené sportovce jsou neinvestiční dotace naprosto klíčové k fungování těchto sportovních organizací. U velkého počtu sportovních klubů je to klíčový zdroj příjmu. Jak již bylo psáno výše, velikost dotací je velmi často úměrná velikosti členské základny. V tomto ohledu je u zdravotně postižených sportovců problém. Řada z nich se totiž připravuje na soutěže individuálně, především z hlediska, že sportují v individuálním sportu. Dalším problémem je fakt, že v rámci dotací se nerozlišuje,

zda jde o sportovní klub, který o daný dotační program žádá, rekreační či profesionální. Záleží tedy především na velikosti členské základny než na dosahovaných výsledcích. Za dosažené výsledky mohou sportovci získat ještě jeden druh dotací. Sportovci jsou totiž finančně oceňováni za umístění na paralympijských hrách. Finanční prostředky na tyto odměny přicházejí z MŠMT a posléze se přerozdělují podle klíče stanoveného ČPV. Zde však nastává velký problém, který je znázorněn v Tabulce 13. V České republice se velmi liší odměny pro zdravé sportovce a zdravotně postižené sportovce. Vzorem České republiky může sloužit Slovensko. Na Slovensku dostávají zdraví a handicapovaní sportovci stejné částky za dosažené umístění na těchto vrcholných akcích (Sportování bez bariér, 2017). Na Slovensku totiž funguje princip přerozdělovaných dotací na bázi výkonosti, ne na bázi velikosti členské základny.

Ministryně školství, mládeže a tělovýchovy Kateřina Valachová se k tomuto problému postavila čelem. V rámci Letních paralympijských her v Riu de Janeiro 2016 a odměny pro úspěšné sportovce zdvojnásobila (Sportování bez bariér, 2017). Od roku 2017 také významně stoupla celková částka investovaná do sportu zdravotně postižených sportovců jako celku. I přes významné zvýšení financí do sportu zdravotně postižených je však stále velmi podhodnocené, v porovnání s financováním zdravých sportovců. V současné době se toto začíná projevovat i na výsledcích českých paralympioniků, kteří kvůli nedostatečné podpoře přestávají z těchto velkých akcí přivážet medaile.

Tabulka 13 - Odměny za medaile pro olympioniky a paralympioniky

	Zlatá medaile	Stříbrná medaile	Bronzová medaile
Olympijští vítězové	1 750 000 Kč	875 000 Kč	525 000 Kč
Paralympijští vítězové	100 000 Kč	80 000 Kč	60 000 Kč

Zdroj: ČOV, 2017

V písemných pokynech pro sportovní subjekty také stojí fakt, že pokud v případě žádosti o neinvestiční prostředky, nebudou splněny některé z podmínek, dotace nemusí být uvolněna. Totožný případ může nastat v případě, že dotace může být upravena nebo nemusí být udělena vůbec. Tento fakt je v pokynech zapsán především z důvodu zaslání velkého množství žádostí nebo s ohledem na výši státního rozpočtu (Státní podpora sportu 2016, 2015). Obsahové zaměření všech programů, velikost rozpočtu a obsahové zaměření programů vychází z finančních možností státu pro oblast sportu.

5.6.1 Oprávněný žadatel

Žadatelem se rozumí osoba či spolek, který v dané situaci je oprávněn žádat o dotace. Oprávněným žadatelem o dotaci z programu VII se rozumí tyto subjekty:

- a) **spolek s předmětem činnosti v oblasti sportu** – mohou sem spadat svazy
- b) **spolek s předmětem činnosti v oblasti sportu**, který neorganizuje postupové soutěže – do této kategorie se řadí nadřazené instituce svazům např. Český paralympijský výbor (MŠMT – Metodické pokyny, 2017)

5.6.2 Obsahové zaměření

Dotace jsou velmi rozsáhle členěné. U obsahové zaměření je myšleno především na to, do jaké kategorie daná žádost spadá. Členění je orientováno na základní priority stanovené do těchto kategorií:

- **sportovní reprezentace**
- **sportovně talentovaná mládež**
- **všeobecná sportovní činnost**
- **významné sportovní akce** (MŠMT – Metodické pokyny, 2017)

Toto rozdělení se posléze dělí ještě na dvě hlavní skupiny, nazývané A a B. Do skupiny A patří především podpora Mistrovství světa, podpora Paralympijských her atd. Do skupiny B posléze spadají menší soutěže jako Mistrovství Evropy či Mistrovství republiky (MŠMT – Metodické pokyny, 2017).

5.6.3 Specifické vymezení

Pro zdravotně postižené sportovce se žádosti předkládají dle obsahového zaměření. Největší podporu získávají sporty, které jsou na programu Paralympijských her a Deaflympiád. Podpora je primárně mířena na sporty se sluchovým, mentálním, spastickým, tělesným, zrakovým a vnitřním postižením. Jedinečnou národní autoritu má Český paralympijský výbor. Hlavními body podpory jsou:

- **zapojení mládeže a dospělých do pravidelné sportovní činnosti**
- **pořádání soutěží zdravotně postižených sportovců na území České republiky**
- **pořádání mezinárodních soutěží zdravotně postižených sportovců** (MŠMT – Metodické pokyny, 2017)

5.6.4 Kritéria pro hodnocení

Celkový finanční objem státní podpory je určen pro čtyři základní podporované oblasti. Tyto oblasti jsou zmíněné výše (sportovní reprezentace, sportovně talentovaná mládež, všeobecná sportovní činnost a významné sportovní akce). U těchto oblastí jsou zohledňována jednotlivá kritéria:

- **počet členských zemí příslušné MSF**
- **bodová hodnota úspěšnosti sportovní reprezentace**
- **bodová hodnota materiálně**
- **technické náročnosti sportovního výkonu**
- **kritérium pro individuální a týmový sport**
- **společenská reflexe – společenská významnost akce**
- **údaje o podpoře stávající struktury**
- **dosavadní sportovní činnosti (MŠMT – Metodické pokyny, 2017)**

5.6.5 Účelové určení

Účelové určení u dotací je nedílnou součástí každé dotace. Dotace se využívá především podle jasně daného obsahové programu. Výše pokrytí dotacemi může být až do výše 100 %, tudíž do celé výše projektu. Dotace je poskytnuta na celkové náklady projektu. Je potřeba však, aby výdaje vznikly v daném roce, kdy byla dotace poskytnuta. Nesmí tudíž zůstat nevyčerpaná. Hlavním důvodem je především podpora sportu. Podpora sportu se nejvíce využívá v oblastech, které MŠMT stanovilo jako celospolečenské priority. Tyto priority byly odsouhlaseny dle programového prohlášení vlády a Koncepce rozvoje podpory sportu pro následující období mezi lety 2016 a 2025. Jednotlivé dotace lze dle účelu využít na realizaci:

- **sportovní činnosti**
- **organizační činnosti**
- **obsahové činnosti (MŠMT – Metodické pokyny, 2017)**

Tyto činnosti však musejí souviset s obsahovým zaměřením. Hledaným obsahovým zaměřením je program pro činnost sportovců. Tyto spolky však musejí mít celorepublikovou působnost. Také tyto spolky musejí mít registrované stanovy v oblasti zdravotně postižených sportovců (Podpora sportu 2017 - 2019, 2016).

Další možností, jak sportovní dotace v oblasti zdravotně postižených sportovců využít, je realizace sportovních akcí. Jednotlivé dotace pro pořádání sportovních akcí lze realizovat takto:

- **sportovní činnosti**
- **organizační činnosti**
- **obsahové činnosti (MŠMT – Metodické pokyny, 2017)**

Tyto činnosti však musejí souviset s pořádáním akcí na území České republiky. Mohou také souviset s akcemi, které se konají na mezinárodní půdě. Nevztahují se pouze na sportovce, avšak i na celý realizační tým. Do této kategorie se také řadí kvalifikace těchto závodů, soustředění týmů před samotnou akcí. O tyto dotace žádají jednotlivé spolky, které danou akci pořádají neb se připravují na její účast (MŠMT – Metodické pokyny, 2017).

Spolky mohou dotace také využít na jiné účely. Hlavními dalšími účely na použití dotací jsou:

- **činnost ústředního orgánu**
- **činnost nižších orgánů**
- **realizaci sportovní činnosti do výše 100 % rozpočtovaných nákladů na projekt**
- **vybavení materiálem – musí souviset se sportovním využitím (MŠMT – Metodické pokyny, 2017)**

Další možností, jakým způsobem využít sportovní dotace, je využívat dotace na ostatní náklady, které vznikají při činnosti sportovních klubů. Mezi ostatní činnosti patří především:

- **mzdové náklady (až do 100 %)**
- **stipendia**
- **zkvalitnění stravy**
- **odměny za sportovní výsledky**
- **poplatky za telekomunikační služby**

Další důležitou složkou, která ve výdajích klubu tvoří velkou část, jsou trenérské služby a ostatní nákladné služby personálu. Mezi tyto náklady se řadí:

- **trenérské, zdravotní, metodické, technické a servisní zabezpečení**
- **regenerace**

- **zdravotnické zabezpečení**
- **vybavení sportovními potřebami neinvestičního charakteru**
- **nájemné prostor**
- **náklady na dopravu, ubytování a stravování (MŠMT – Metodické pokyny, 2017)**

Důležitou výdajovou složkou u zdravotně postižených sportovců je také starost o plynule zabezpečení a chod areálu. V rámci této kategorie mohou spolky čerpat dotace na tyto náklady:

- **pojištění odpovědnosti, standardní úrazové pojištění, pojištění sportovního materiálu, úrazové a cestovní pojištění na cesty**
- **odměny delegovaných rozhodčích, technického doprovodu, sportovců a organizátorů**
- **náklady spojené s účastí na kongresech**
- **členský poplatek zastřešujícímu spolku**
- **zabezpečení povinného poplatku Mezinárodní či Evropské sportovní federaci**

V poslední části této podkapitoly je také potřeba pamatovat na určitá omezení dotací. Dotace nelze v praxi využít na všechny činnosti spojené s řízením spolku. Dotace se nesmí používat k těmto účelům úhrady:

- **výdaje na vybavení nad rámec stanovených limitů**
- **úroky, penále, srážek a dalších finanční postihy**
- **výdaje z titulu finančního leasingu osobních automobilů a dalšího hmotného majetku**
- **cestovní náhrady nad rámec stanovený zákonem č. 262/2006 Sb., zákoník práce**
- **výdaje na pohoštění a dary**
- **výdaje na pořízení hmotného, nehmotného a jiného majetku podle zákona o daních z příjmu (MŠMT – Metodické pokyny, 2017).**

6. Postavení zdravotně postižených sportovců v médiích

Tato část práce se zaměřuje především na vlastní výzkum. Výzkum je tvořen, jak je již zmíněno v metodické části, ze dvou částí.

Na téma zdravotně postižených sportovců bylo vydáno velké množství článků, avšak pro naše účely byly potřeba především články s politickým a ekonomickým podtextem. V Tabulce 15 jsou proto vidět oba ukazatele počtu článků, jak celkový objem článků, tak objem článků, které se zabývají především politickou situací na poli zdravotně postižených sportovců. Odborným týmem, který byl tvořen z pěti expertů, se vyvodily tři nejhledanější označení článků (viz. Tabulka 1). V první tabulce v této kapitole bylo hledáno pomocí webového serveru NEWTON MEDIA. Byly hledány v daném období slova „*zdravotně postižení sportovci*“ v jakémkoliv pořadí a v člancích musela být alespoň souvislost se sportem zdravotně postižených. Tyto články byly pak ručně jeden po jednom procházeny a byly vyfiltrovány ty články, které v sobě obsahovaly jakoukoliv souvislost se sportem zdravotně postižených a jeho politickým nastavením.

Ve většině případů články obsahovaly pouze výsledkové statistiky ze sportovních událostí. Tyto články byly vyfiltrovány mimo finálový soubor, jelikož neobsahovaly fakta o fungování politiky v oblasti zdravotně postižených sportovců. Další dvě tabulky byly tvořeny obdobným způsobem, avšak pouze se změnou hledaných klíčových slov. V druhé tabulce této kapitoly je shrnutí článků ve sledovaném období, které obsahovaly slova „*handicapovaní sportovci*“. Ve třetí tabulce je shrnutí článků, které obsahovala slova „*financování zdravotně postižených sportovců*“, které bylo doplněno o klíčová slova „*financování handicapovaných sportovců*“. Nízké zaujetí ze strany médií vůči sportu zdravotně postižených sportovců je již na první pohled patrné z porovnávaných tabulek ohledně počtu článků. Tento problém je na českém trhu velmi dlouhodobý. Nedostatečný počet článků upravuje celkový náhled na danou problematiku. Všechny tabulky s jednotlivými počty článků a zpracovanými statistikami jsou shrnuty v Přílohách.

V ojedinělé studii zaměřené na mediální obraz zdravotně handicapovaných sportovců (Tejkalová 2012) byla publikována zajímavá fakta. Podle autorky jeden z největších úbytků zájmu o sport handicapovaných sportovců přišel po Paralympijských hrách 2008, které se konaly v Pekingu. Autorka vyjadřuje názor, že je toto celosvětový trend, zdůrazňuje tak, že se nejedná o pouze český problém. Autorka vystihuje rozdíl mezi dvěma po sobě jdoucími paralympijskými hrami (Tejkalová, 2012).

Ve svém výzkumu porovnává Paralympijské hry 2004 a 2008. V roce 2004 byly hostitelským městem řecké Athény. Dle jejího výzkumu bylo v českém mediálním světě otisknuto 76 článků týkajících se handicapovaných sportovců. Autorka zdůrazňuje, že to bylo nejvíce článků v historii během jedné akce handicapovaných sportovců. Při Paralympijských hrách v Pekingu v roce 2008 již bylo vydáno pouze 46 článků ve všech českých médiích. Autorka vytvořila velký celistvý výzkum, kde porovnává jednotlivé paralympiády. Nejvíce obrazových materiálů bylo na téma zdravotně postižených sportovců vydáno při paralympijských hrách v Sydney 2000. Dohromady v té době vyšlo 93 obrazových materiálů. U těchto srovnání je vidět, že počet vydaných materiálů strmě klesá každými dalšími konanými paralympijskými hrami (Tejkalová, 2012). Na toto téma byla vydána ještě jedna relevantní práce, která může lépe dokreslit současnou situaci. V této studii na toto téma autorka porovnávala velikost prostoru, který během olympijských a paralympijských her dostali jednotliví sportovci v největším českém sportovním deníku Deník Sport. Ve svém výzkumu zjistila, že celkový počet publikovaných článků o olympijských sportovcích byl 409 článků. Na druhou stranu o paralympijských sportovcích vyšlo pouze 14 článků (Tejkalová, 2012).

Níže v diplomové práci u identifikovaného rámce III. jsou popsány důvody, z jakých důvodů tomu, tak je. Dominantním z velké řady názorů na tuto situaci je fakt, že výrazně menší prostor v novinách je dán především nedostatkem kapacit v novinových vydáních. Svůj díl viny také přidávají spory v paralympijských hnutích. Tyto tvrzení má podloženo svým vlastním výzkumem (Tejkalová, 2012).

Tabulka 14 - Souhrnný počet článků ve sledovaném období 2012–2016 ve všech hledaných kombinacích

Klíčová slova zdravotně postižení sportovci	Počet článků Celkově	Počet článků politická témata	Rok 2012	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015	Rok 2016
Právo	122	12	27	25	19	30	21
Hospodářské noviny	46	16	13	5	3	0	8
Deník sport	40	1	6	5	13	11	5
Blesk	21	2	3	4	3	6	5
MF Dnes	332	13	75	67	66	64	56
Jiné	433	48	92	63	93	106	42
Celkem	824	92	219	118	227	217	147

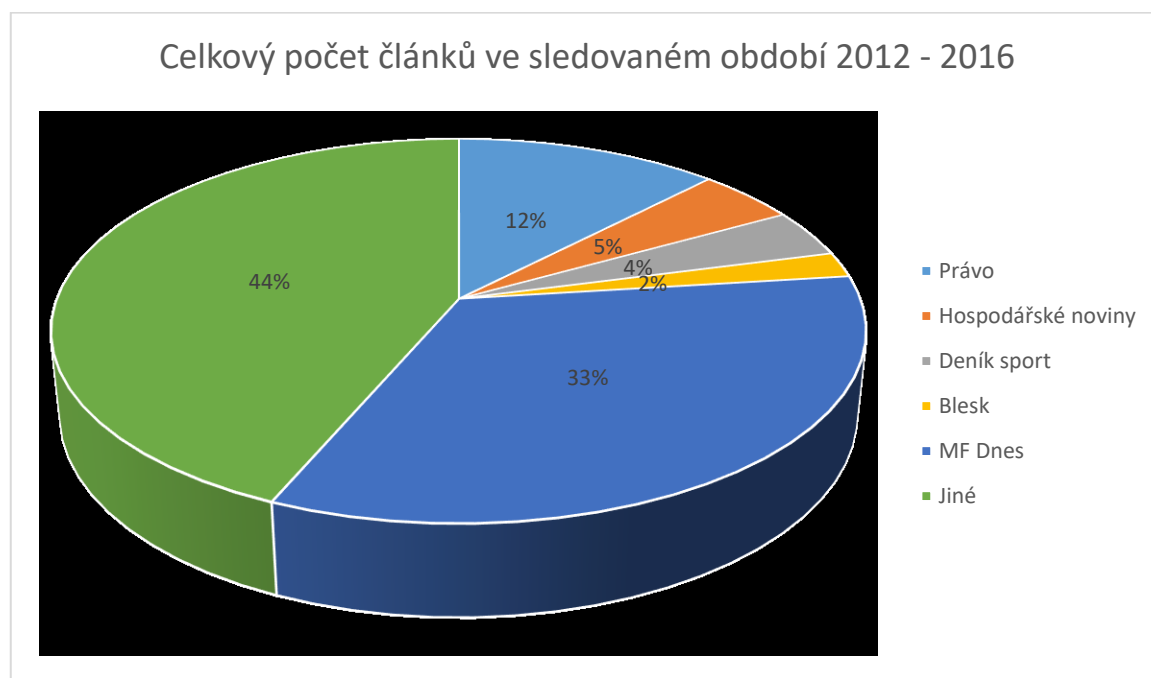
Zdroj: Vlastní tvorba, 2018

V Tabulce 14 je vytvořen souhrn hledaných článků. V tomto souhrnu jsou seříděna všechna data, která byla nalezena pomocí vyhledávače Newton Media Search. V této tabulce jsou sečteny všechny články, které obsahovaly jednu ze tří hledaných klíčových kombinací slov. V této tabulce jsou jasně vyznačeny dvě kategorie článků, a to všechny články o zdravotně postižených sportovcích a články, které mají politický podtext ohledně zdravotně postižených sportovců. V této práci byl kladen největší důraz na politiku sportu ve vztahu ke zdravotně postiženým sportovcům. Hlavně z tohoto důvodu je toto kritérium klíčové. I díky této tabulce je vidět, že velká část článků má pouze sportovně-informativní charakter. Pro lepší pochopení to znamená, že ve člancích se objevují pouze informace či výsledky z jednotlivých akcí a soutěží či ocenění jednotlivých sportovců. Tyto články jsou kvůli propagaci sportovců také velmi důležité, avšak zde narážíme na klíčový problém mediálního prostoru handicapovaných sportovců. Sportovci totiž v současnosti nemají problém se sportovními výsledky kvůli nedostatečné propagaci sportovců, ale z důvodu nefunkčnosti veřejné politiky pro tuto cílovou skupinu. Tato práce má hlavně politický přesah, proto jsou pro ni důležité články s politickým

podtextem. V tabulce je velmi jasně vidět, že počet celkových článků se mezi jednotlivými subjekty velmi liší. Nejvíce článků, jak sportovních, tak politických, bylo vydáno na internetových denících, které jsou v kategorii Jiné. Toto dává za pravdu tvrzení, že největší prostor dostávají handicapovaní sportovci v menších regionálních denících. Na druhém místě byl deník MF DNES s více než 300 články o handicapovaných sportovcích.

Problém však nastává v poměru mezi informativními články a články s politickým podtextem. Zde je rozdíl u všech mediálních domů markantní. U Mladé fronty DNES je z více než 300 článků pouhých 13 článků s politickým podtextem, který se týká zdravotně postižených sportovců. U ostatních deníků je poměr velice podobný. U ostatních deníků však vzniká další problém. Tento problém spočívá v tom, že tyto deníky vydávají málo článků i s informativním charakterem. Situace je velmi kritická u Deníku Sport, který v horizontu pěti sledovaných let vydal pouhý jeden článek na toto téma. Na chvostu je i Blesk, který tyto články vydal pouhé dva. Nejvíce článků s politickým podtextem vydaly Hospodářské noviny, které vydaly 16 článků za sledované období. Situace je v této oblasti velmi kritická. Novinová vydavatelství z celkových 824 článků o zdravotně postižených sportovcích vydala pouze 92 článků o stavu sportovní politiky na této úrovni. To se rovná pouhým 11 % mediálních článků o této velmi problematické oblasti za pět let. Průměrně vydavatelství na toto téma vydají ročně okolo tří článků.

Graf 1 - Celkový počet článků ve sledovaném období 2012–2016

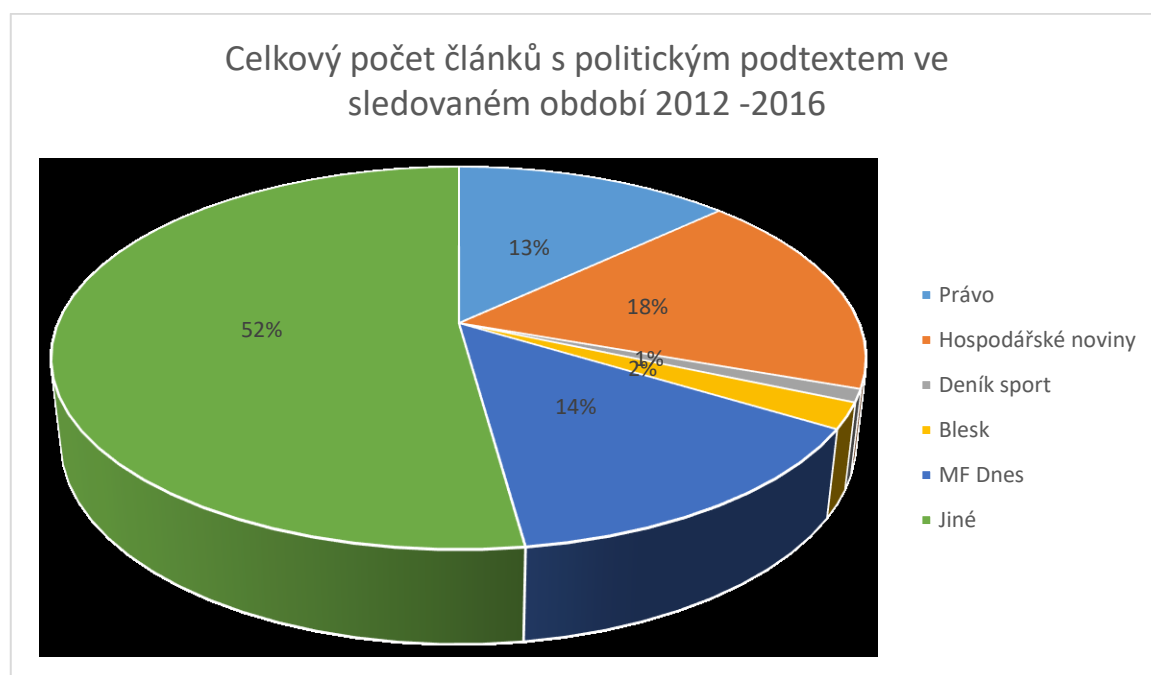

Zdroj: Vlastní tvorba, 2018

Je potřeba zmínit, že celkový počet článků na toto téma byl, jako jediný v rámci průměrných hodnot. V Grafu 1 je vidět poměr vydaných článků na trhu medií. Z tohoto grafu je patrné, která vydavatelství se tímto tématem zajímají nejvíce do hloubky. Nejvíce článků bylo vydáno na internetových serverech. Těchto článků bylo více než 40 % celkového trhu. Je to dáno především faktem, že internetové servery nebojují s místem a mohou vydat článků, kolik chtějí. V papírových formách je počet článků vždy omezen velikostí novin a vydavatelství vybírají témata, která budou čtenáře nejvíce táhnout. Druhým faktorem je, že do kategorie Jiné je zahrnuto více internetových médií. Pokud se podíváme na klasická novinová media, tak situace na trhu je jasně daná. MF DNES tvoří přes třetinu trhu s velkým náskokem před Právem, které má na trhu lehce přes 10 %.

Ostatní deníky tvoří nepatrnou část trhu. Velkým nemilým překvapením je Deník Sport, který jako jediný ryze český sportovní deník, by měl o tomto tématu přinášet zprávy. V Deníku Sport bylo za celou sledovanou dobu vydáno pouze 40 článků věnovaných handicapovaným sportovcům, což znamená, že každý rok bylo vydáno pouhých šest článků. Velký nepoměr vzniká samozřejmě i v počtu článků vydaných jednotlivými subjekty. Důležitým zjištěním je, že neplatí tvrzení, že nejvíce článků je vydáváno v paralympijských rocích. V roce 2012 by toto tvrzení jistě platilo. V roce 2016 však bylo vydáno pouhých 147 článků, což tento rok řadí statisticky na předposlední místo v počtu článků za sledované období.

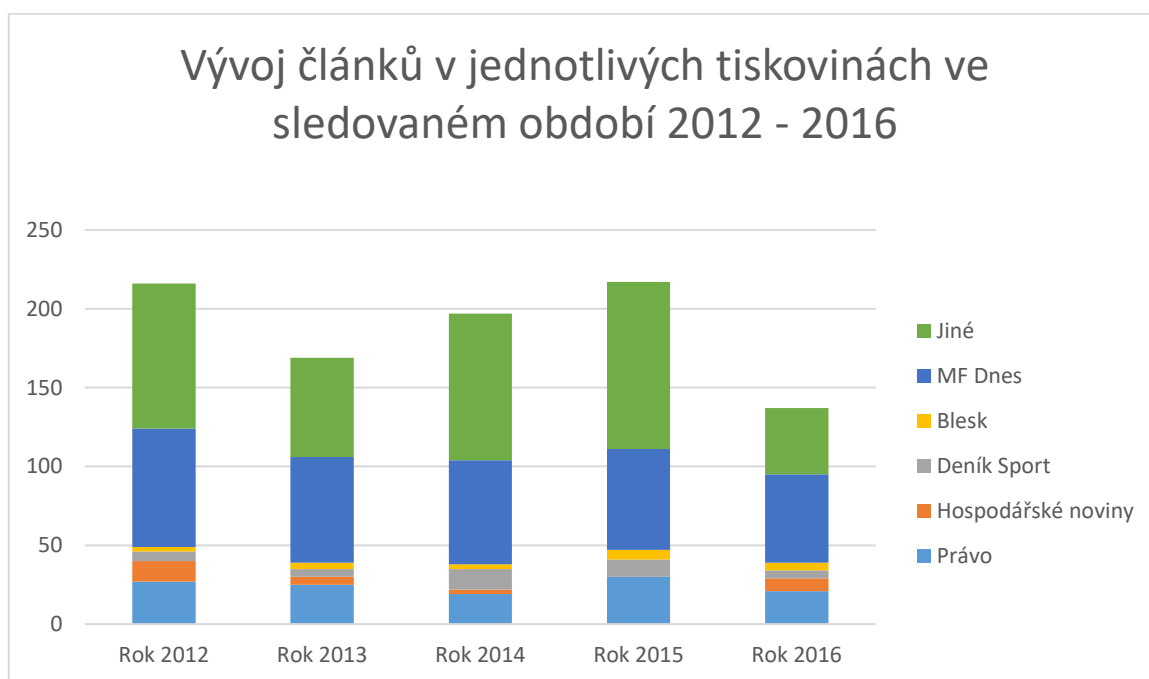
Graf 2 - Celkový počet článků s politickým podtextem ve sledovaném období 2012–2016

Zdroj: Vlastní tvorba, 2018

V Grafu 2 se situace změnila. Více než půlku trhu s články, které se zabývají politickým nastavením dané oblasti, vydaly internetové servery. Důvody jsou podobné jako o odstavce výše. Největší procento článků z novinových medií, které se zabývají politickým nastavením, vydávají Hospodářské noviny, které drží 18 % trhu. Vystřídaly na prvním místě MF DNES, která více informuje o sportovních výsledcích než o politické nastavení dané oblasti. Na druhém místě se umístila MF DNES se 14 % trhu, v těsném závěsu se umístil Deník Právo se 13 %. Deník Sport a Blesk nedosahují ani 5% hranice, což je především u Deníku Sport závažné číslo. Důležitým srovnáním s předchozím grafem je však celkový objem článků. V Grafu 1 se procenta vyjadřovala ze 824 článků, v Grafu 2 pouze z 92 článků. Tudíž mezi prvním a posledním novinovým médiem byl rozdíl „pouze jedenácti článků“. V této oblasti shledávám největší rozdíl mezi klasickým sportem a sportem pro zdravotně handicapované sportovce. Ačkoliv financování sportu se otřásá médií každý měsíc minimálně jednou, tak jedna z jeho podkategorií, financování zdravotně postižených sportovců je mediálně velmi utlačované.

Graf 3 - Vývoj článků v jednotlivých tiskovinách ve sledovaném období 2012–2016

Zdroj: Vlastní tvorba, 2018

Pokud se podíváme na rozvrstvení článků v jednotlivých letech, dostaneme velmi zajímavá data. Jednoznačně nejvíce článků bylo vydáno v roce 2015, který tak překvapivě nebyl rokem paralympiády. Souhrn internetových serverů si drží znovu první místo i ve všech sledovaných letech. MF Dnes si drží prvenství v počtu článků klasických novinových medií ve všech sledovaných letech. Jiné subjekty většinou měly více článků

v některém z roků, avšak v dalším zaznamenaly velký pokles. Zajímavé je, že roky 2013 a 2015 předskočily v počtu článků rok 2016, kdy se konala paralympiáda v Rio de Janeiru. Překvapením je jistě i slabší informovanost v mediích o zdravotně postižených sportovcích v roce 2014, kdy se konala zimní paralympiáda v ruském Soči. Tyto roky by měly být hojné především z důvodu informovanosti o výsledcích českých sportovců na paralympijských hrách. Tento faktor se však v celém výzkumu nepotvrdil. Zjištěním bylo, že letní a zimní paralympijské hry neměly na informovanost v českých mediích žádný vliv.

6.1 Analýza rámců zdravotně postižených sportovců

Ve sledovaném období 2012–2016 pro politický diskurz v mediálních sděleních byli k problematice politiky zdravotně postižených sportovců identifikovány dle výše uvedených metod tři klíčové rámce. Tyto rámce souvisí s problematikou politiky sportu, která se vztahuje ke zdravotně postiženým sportovcům.

Tabulka 15 - Rámce zdravotně postižených sportovců

	Název rámce
Rámec I.	Zdravotně postižení sportovci „jen“ jako jedna z cílových skupin politiky sportu
Rámec II.	Zdravotně postižení sportovci jako specifická cílová skupina politiky sportu
Rámec III.	Zdravotně postižení sportovci jako „neviditelná“ cílová skupina politiky sportu

Zdroj: Vlastní tvorba, 2018

6.2 Rámec I.: Zdravotně postižení sportovci „jen“ jako jedna z cílových skupin politiky sportu – mají nedostatečnou státní podporu

Základem rámce I. je vytyčení problémů politiky sportu ve vztahu k handicapovaným sportovcům. Jako klíčová je v médiích v tomto rámci I. zmiňována především nedostatečná materiální a finanční podpora. Sport zdravotně postižených je v současné době hluboce podfinancován (Kořán, 2010). Zdravotně postižení sportovci potřebují více finančních zdrojů k tomu, aby mohli být na mezinárodním poli úspěšní. Celá situace je ztížená ještě faktem, že političtí aktéři jsou velmi názorově nesourodí. Velká řada řídicích sportovních organizací v současnosti nevytváří dobrou atmosféru. Jednotlivé organizace se mezi sebou neuznávají a nejsou schopné se dohodnout na jednotlivých pravomocech. Rámec I. proto vymezuje současnou situaci a navrhuje možnosti, jak tuto situaci vyřešit.

Celkový problém českého sportu se promítá i do problému zdravotně postižených sportovců. Nedostatečné financování českého sportu, to je klíčový problém českého sportu. Tento problém se proplétá všemi úrovněmi sportu. Celkové koncepční nastavení přerozdělování finančních zdrojů je základní příčinou těchto problémů. Čeští paralympijští sportovci otevřeným dopisem bojují za svá lepší práva. Podle českých paralympioniků se český paralympijský sport nachází v bodě nula. *"Paralympijský, deaflympijský sport se v České republice nachází ve stavu vážné krize!" Je bez koncepce, bez systému, bez metodiky, bez marketingu a jen s minimálními finančními prostředky"* (Aktualne.cz, 2018, 1). Je velmi důležitým faktorem správně pojmenovat základní body, které stojí za tímto stavem. Dle českých sportovců se jedná především: *"Hlavním problémem Českého paralympijského výboru je nekonceptnost. Není zde žádná vize do budoucna, nefunguje nábor nových talentů, propagace sportovních akcí a sportovců s handicapem je minimální. Nenavázala se žádná významná spolupráce se zahraničními výbory, včetně využívání podpory od Mezinárodního paralympijského výboru. Český paralympijský výbor nefunguje jako moderní organizace, která by měla zastupovat sportovce s handicapem. Vedle toho si myslíme, že navýšení státních prostředků je výsledkem navyšování financování sportu státem obecně"* (Aktualne.cz, 2018,1) poznamenal Jan Povýšil, pětinasobný paralympijský vítěz v článku na serveru Aktualne.cz.

Jak vyplynulo z rozhovorů s dotázanými experty, na nekonceptnost fungování sportovní oblasti nenarážejí pouze zdravotně postižení sportovci, jakožto cílová skupina „schovaná“ za celkovou skupinou všech sportovců. Nekonceptnost financování sportu

je velkým kamenem úrazu i u sportu zdravých sportovců. V posledních letech se tato situace zlepšuje, avšak stále velká řada klubů není s financováním jejich sportovišť spokojena. U sportu je především v poslední době velkým problémem nedostatečný rozpočet pro sport z veřejných zdrojů. Velká řada problémů, která se týká zdravotně postižených sportovců je provázána i do celkového sportu. Českému sportu chybí vize, která by ho mohla posunout dále. Je faktem, že čeští sportovci, ať již zdraví či handicapováni, dosahují velkých sportovních úspěchů. Je však potřeba také dovysvětlit, že většina těchto sportovců vyrostla mimo systém. U zdravotně postižených sportovců je navíc velký problém v koncepci především z toho důvodu, že je zde více svazů (aktérů), které by chtěly řídit tuto koncepci. Koncepce je příčinou častých sporů a bez kooperace těchto organizací se lepší situace sportovci v dohledné době nejspíše nedočkají.

Český paralympijský výbor je ve sporu s Českým svazem postižených sportovců. Sportovci se také pomocí otevřeného dopisu v médiích chtějí dočkat zlepšení situace i v těchto bodech: *„Dalším problémem jsou stanovy, které jsou zastaralé, nedostačující. Na nové stále čekáme (už několik let). V nových stanovách by mělo být zahrnuto dělení po sportech a až poté po handicapech. Měla by být nastavena i spolupráce se svazy nehandicapovaných (odpadla by nutnost sloučení ČATHS a ČSTPS). Vadí nám i nulová spolupráce s Českým olympijským výborem, minimální prezentace sportovců s handicapem (tu dělají jiní - např. Cesta za snem, takovéto projekty by měl mít na starosti Český paralympijský výbor atd.). Program druhé kariéry: Chtěli bychom informace pro paralympioniky, kteří o tomto projektu mnoho netuší. Dále požadujeme přesné informace o tom, co je společnost Česká paralympijská s.r.o. a proč přes tuto společnost "tečou" finance do ČPV“* (Aktualne.cz, 2018,1). V otevřeném dopise od paralympijských sportovců je kritizováno především svazové vedení. Velmi často kritizovaným problémem jsou i velmi neflexibilní stanovy a nařízení, kterými se musejí handicapovaní sportovci řídit. Klíčovou změnou oproti původním stanovám jsou druhy postižení.

V současné době prošly handicapy různým vývojem. Ve světě se postupně vytvářejí nové stupně klasifikace určitých zranění. V momentě, když na tyto změny nereagují nejvyšší orgány zdravotně postižených sportovců vzniká zde velmi podstatný problém. Sportovci žádají v současné chvíli, aby nejprve byly rozděleny sporty a posléze teprve podle handicapů. V současné době je to přesně naopak, a světové trendy hovoří o změně. Velké množství organizací, které přerozdělují prostředky do jednotlivých sportů, nepřináší nikdy nic dobrého. Jiná situace není ani u zdravotně postižených sportovců.

Velkou změnou k lepšímu by mohl přinést krok, ve kterém by byla vytvořena jedna organizace, která by přerozdělovala finance přímo již do jednotlivých sportovních klubů. V současné době, kdy se prostředky přerozdělují do velké řady organizací, vzniká velký zmatek a nejasnosti se hromadí.

V současné době, po korupční aféře ve sportovní oblasti, funguje podobný model ve sportu zdravých sportovců velmi prospěšně. Jsou dvě nejvyšší sportovní organizace Český olympijský výbor a Česká unie sportu. Tyto organizace mají na starost odlišná odvětví. Z České unie sportu poté odchází přímo do jednotlivých sportovních svazů, kde je svazy přerozdělí do jednotlivých sportovních subjektů. U handicapovaných sportovců je situace samozřejmě o něco složitější. Je zde celá řada různých postiženích a různých sportů, na které je při přerozdělování dotací potřeba dát pozor. O zmínku stojí určitě i společnost Česká paralympijská s.r.o. Tato společnost je novou společností na trhu. Přes tuto společnost posté proudí dle paralympioniků sportovní dotace do Českého paralympijského výboru. Jelikož je tato společnost na začátku, je těžké hodnotit, zda by časem mohla nahradit stávající systém přerozdělování dotačních programů. Pokud by byla ku prospěchu, že by zjednodušila systém přerozdělování dotací, je jisté, že by jí handicapovaní sportovci kvitovali (ČUS, 2018).

Program duální kariéry je efektním projektem, který vznikl pod záštitou Českého paralympijského výboru. Vzniká, zde však problém s nedostatečnou propagací tohoto projektu. Tento problém se však netýká jenom tohoto projektu, ale celého zapojení zdravotně postižených sportovců do marketingu a médií. Velmi slabá mediální podpora a marketingová činnost organizací nepřispívá žádným způsobem k růstu oblíbenosti těchto sportu. Je nezpochybnitelným faktem, že pokud zdravotně postižení sportovci nebudou více „slyšet“ a „vidět“ v mediální sféře bude velmi těžké pracovat s jinými finančními zdroji než se zdroji veřejnými. Tento fakt je potřeba vzít v potaz. Financování sportu, to nejsou pouze veřejné prostředky, ale především prostředky od soukromých subjektů. Soukromé subjekty z velké části dávají své finance do sportovních klubů, aby bylo jejich logo či jméno vidět na očích lidí. Velkých sportovních akcí, kde by byli sportovci k vidění na velkých stadionech a byly zabírání v televizi, zase během roku tolik není. V momentě, kdy nefunguje propagace ze strany Českého paralympijského výboru, bude velmi těžké pro tyto handicapované sportovce sehnat finanční zdroje z tohoto sektoru. Z velké části jsou potom tito sportovci odkázáni na soukromé sponzory pouze díky jejich osobním vzbám.

Velmi zajímavé srovnání je srovnání české situace a situace v zahraničních státech s ohledem na práci a koncepci se zdravotně postiženými sportovci. Na toto srovnání naráží český paralympionik Libor Musil v článku s názvem „*Paralympionici by měly mít více peněz*“ (Vlasta, 2018, 2). V tomto článku hodnotí podmínky pro české sportovce v porovnání se zahraničními sportovci takto: „*V mnoha státech opravdu ano. V Americe například reprezentace sledge hokeje dělá sport profesionálně a bere za to plat. Lepší podpora není ale jen záležitostí bohatších států. V počtu medailí se na předních místech vyskytuje i Ukrajina, která na tom je ekonomicky určitě hůře než my. A v Koreji jsme řešili mimo jiné i to, proč Slováci získali 11 medailí a Češi žádnou*“ (Vlasta, 2018, 2).

Čeští paralympionici, včetně výše zmíněného Libora Musila, mají silnou členskou základnu. V člancích pouze nepoužívají kritiku ke stávajícímu vedení. Mají vlastní silný názor a proud, za kterým by chtěli jít. V pokračování článků odpovídá Libor Musil na otázku „*Jak konkrétně by změna mohla vypadat?*“ takto: „*Slováci se podstatně více věnují koncepci, systematické a dlouhodobé podpoře. A to nejen finanční. Řeší, kam peníze dát, aby toho přinesly co nejvíce. Vychovat špičkového sportovce není věc jednoho dvou roků a málokdo je ochoten naskočit do systému, v němž neví, jestli za rok bude, nebo nebude mít podmínky pro svůj sport. Další věcí je i ohodnocení výsledků. Slovenský paralympijský sportovec například dostane za medaili úplně stejné peníze jako olympijský. Zatímco u nás jen asi desetinu toho, co zdravý sportovec*“ (Vlasta, 2018, 2).

U sportu je totiž potřeba si uvědomit jedna věc. To, že má daný stát dva až tři špičkové sportovce ještě neznamená, že funguje koncepce sportu v daném sportu. Častokrát se stane, že se vyskytne jedna silná individualita, která se v daném sportu prosadí. Ne vždy se prosadí z důvodu funkčnosti koncepce sportu v dané zemi. Síla dané koncepce je především v počtu vrcholových závodníků, atmosféře a celkových prostředcích ve sportu, které jsou daní činovníci schopni do sportu přilákat. Sport je totiž velmi dlouhodobá investice. Nefunguje zde, že v momentě, když se změní koncepce a zvýší finanční prostředky, budou vychovávat několik vrcholových sportovců ročně. Trvá vždy nejméně celou generaci, než se objeví výsledky této velmi dlouhodobé práce. Jak říká Libor Musil, je důležité pro závodníky mít jistotu toho, že když něčemu obětují celý svůj volný čas, aby věděli, že příští rok bude pro jejich sportování dost podpory.

Celkově paralympijské sportovci mají velmi dobré nápady. Tyto nápady však budou stěžejně realizovatelné bez podpory svazových činovníků. Pokud je možné, že svazová koncepce velmi dobře funguje na Slovensku či Ukrajině, neměl by být problém tuto koncepci nastavit i tady. V současné době se totiž nastavení koncepce začíná jevit jako

nevhodné už i na sportovním poli. Ve sportu totiž funguje, že jednotlivé svazy dlouho žijí ze slávy předchozích generací. V tomto případě, pokud toto nastane se může stát, že nezachytí novou dobu a dlouhý čas trvá cesta zpět na vrchol. Tento fakt dokumentuje tvrzení atleta Aleše Kisého, který na otázku: „Z jakého důvodu dopadli atleti na mistrovství světa bez medailí? odpovídá takto: „Je to jednoduché. Svět nám prostě uniká. Nemáme příliš nových závodníků. A pokud se nějaký najde, je to člověk, který pracuje nebo studuje, má své povinnosti a finanční závazky. Jak si takový člověk může dovolit financovat sport? Platit trenéry, benzín na cestách nebo rehabilitace s fyzioterapeuty? Do toho člověk musí investovat i statisíce korun ročně. Účast na mistrovství a paralympiádách má proplacené jen reprezentace A, kde nás je asi šest. Ostatní si to musí platit kompletně ze svých zdrojů. Přiznám se, že kdybych nebyl v reprezentaci A, tak na mistrovství světa nejedu. Jen do přípravy jsem musel vložit spoustu peněz“ (Aktualne.cz, 2017, 3). Důležitý je i jeho pohled na budoucí stav věci: „Upřímně, náš výsledek je jen odraz toho všeho. Já sám se divím, že se nic podobného nestalo už dřív. Je to výsledek fungování a přístupu ČPV a svazů. Oni po nás chtějí profesionální přístup, podepisování smluv, chtějí vědět, kde se pohybujeme kvůli dopingovým testům... Ale co z toho máme my, sportovci? Dobře, reprezentaci A proplatí výjezd na vrcholné akce typu ME, MS nebo paralympiády, ale tím to hasne. Přístup ČPV je stylu připravuj se sám, starej se sám a užij si to. Já nemám šanci být konkurentem soupeřům, když nemám peníze na kvalitní přípravu. Musím platit spoustu jiných věcí, musím chodit do práce... Narovinu, pokud se něco nezmění, bude to horší a horší“ (Aktualne.cz, 2017, 3). Aleš Kisý je jedním z paralympijských sportovců, kterému se počínání sportovních funkcionářů nelíbí. I Aleš Kisý přišel s myšlenkou, jakým způsobem tuto velmi potřebnou změnu udělat: „Musí se změnit celkové fungování týmu a způsob jeho vedení. Reprezentace prostě musí mít nějaký systém. Je potřeba okoukat, jak to dělají úspěšnější výběry, například Švédové. Zkusit to podle jejich vzorů. A hlavně by měli na turnaje vyjíždět jen čeští sportovci. Ne, aby byl tým doplněn o další velmi kvalitní hráče ze zahraničí jenom kvůli lepšímu výsledku. To mě osobně připadá nesmyslné“ (Aktualne.cz, 2017, 3).

Bohužel toto tvrzení není pouhým výkřikem do tmy. Podobným stylem se k dané problematice vyjadřuje také atletka Eva Datinská, která se také účastnila atletického mistrovství světa. Eva Datinská se v článku s názvem: „Čeští handicapovaní v zahraničí vypadají jako chudí příbuzní“ (Aktualne.cz, 2017, 4) vyjadřuje spíše ke sportovní části věci. Eva Datinská v rozhovoru říká: „Pokles medailí se dal čekat. Odráží to situaci v České republice, kdy sport handicapovaných není příliš podporován a není zprofesionalizován,

jako je to ve světě. Takže sportovci se musí žít chodem do zaměstnání a až poté se mohou věnovat sportu. Za takovéto situace se toho opravdu moc natrénovat nedá. Tudiž když vyrazí česká reprezentace do světa na závody, tak spíše vypadáme, jak chudí příbuzní a "100 let za opicemi" (Aktualne.cz, 2017, 4). K tomuto názoru také přidává svůj názor na podmínky, ve kterých se musejí čeští handicapovaní sportovci připravovat: „Podmínky u nás jsou určitě slabší než v cizině. Budu se teď znovu opakovat. U nás sport handicapovaných není moc podporovaný, takže nám chybí pořádné zázemí. V zahraničí si sportovec může dovolit jezdit na soustředění za teplem, kdežto my si musíme nejprve v zaměstnání zajistit dovolenou a sehnat si na dané soustředění finanční částku, která se u nás neshání zrovna moc dobře“ (Aktualne.cz, 2017, 4). Atletka je jednou z dalších aktivních paralympioniků, kteří mají nápady na to, jak situaci vylepšit. Její náhled na věc, jak situaci zlepšit je takovýto: „Jedno z řešení této situace by bylo změnit strukturu Českého paralympijského výboru a dovolit aktivní zapojení sportovním svazům“ (Aktualne.cz, 2017, 3). Je mnoho možností, jak tento problém řešit. Klíčovou změnou by mohlo být zvýšení celkové materiální a finanční podpory sportu. Tento faktor je fakt velmi úzce provázán s rámcem II. Sport zdravotně postižených by měl usilovat o vytvoření samotné složky veřejné politiky. V současné době je stále společně v jedné skupině s klasickým sportem. V současné době, jelikož je na politické scéně celá řada aktérů je velmi složité prosazovat zájmy zdravotně postižených sportovců. Nepřidává tomu ani situace, která je na poli organizací zastřešujících sport zdravotně postižených. Dlouholeté spory o vedoucí pozici mezi organizacemi situaci ještě zhoršuje.

Tabulka 16 - Základní vymezení rámce č. I

Kategorie rámce	Charakteristika
Konstrukce cílové skupiny	Pozitivní
Definování problémů	Problémy s nedostatečnou finanční a materiální podporou handicapovaných sportovců ze strany veřejných institucí a tím i soukromých subjektů, nekoncepční tok financí v politice sportu handicapovaných sportovců, horší a zhoršující se výsledky handicapovaných sportovců
Stanovení cílů	Handicapovaní sportovci potřebují větší podporu
Nástroje politiky	Zvyšování celkového veřejného rozpočtu v oblasti podpory sportu včetně podpory handicapovaným sportovcům (např. zvýšení odměn za výsledky pro handicapované sportovce, profesionalizace zdravotně handicapovaných sportovců včetně pobírání platu jako u zdravých sportovců), zlepšování provázanosti mezi veřejnými organizacemi podílejícími se na koncepci sportu, zvýšit transparentnost a zjednodušit tok financí
Distribuce výhod a břemen	Výhody
Zdůvodnění návrhů politik	Zvýšená materiální a finanční podpora povede k výraznému zlepšení situace na sportovním poli zdravotně postižených sportovců včetně jejich výsledků

Zdroj: Vlastní tvorba, 2018

6.3 Rámec II.: Zdravotně postižení sportovci jako samostatná cílová skupina sportu

Rámec II. na rozdíl od rámce I. hledá jiné souvislosti a možnosti řešení současné situace. Rámec II. se totiž mnohem více zaměřuje na jednotlivá specifika této skupiny. Klíčovou myšlenkou tohoto rámce je odtržení sportu zdravotně postižených od sportu klasického. Je to především z důvodu, že handicapovaní sportovci potřebují specifickou péči, jak finanční, tak materiální. V současné době je problém, že pokud se na poli politických aktérů něco rozhoduje, téměř vždy se to týká klasického sportu zdravých lidí. Zdravotně postižení sportovci tvoří pouze malou část, a proto se jim velmi špatně prosazují jejich názory. Tato skupina je na tomto trhu utlačována. Rámec II. se proto zaměřuje na možnost, jakým způsobem by se tato skupina mohla odpoutat od velkého sportovního kolosu a vytvořit možnost samostatné jednotky s vlastními možnostmi předkládání návrhů či změn. Rámce I. a II. se v některých fázích (především problémy s financováním) prolínají, avšak každý v praxi mají za úkol zkoumat jiné informace. Klíčový rozdíl je, že součástí rámce I. je zkoumat nedostatečné financování a nefungující řídicí organizace, na rozdíl od rámce II, kde je klíčovým bodem zkoumání vytvoření samostatné skupiny zdravotně postižených sportovců na politickém poli.

Je nepopíratelným faktem, že zdravotně postižení sportovci mají jiné nároky a potřeby pro svoje sportování na jakékoliv úrovni. V současné době je státní podpora zdravotně postižených sportovců zahrnuta do celkové státní podpory sportu, která je vedena pod MŠMT. Handicapovaným sportovcům je tam vymezen jeden program z celkových deseti programů, přesněji program VII. Skupina zdravotně postižených sportovců je konstruována ve společnosti pozitivně, především pak z důvodu toho, že to jsou lidé s handicapem, kteří se nevzdali přes nepřízeň osudu. Klíčovou změnou, která by mohla v budoucnu nastat, je vytvořit samostatné financování sportu zdravotně postižených sportovců. Již v současné době je vytvořen Program VII., ve kterém jsou jednotlivé položky rozfázované na podkategorie jako u zdravých sportovců. Jedná se spíše o poměrový fakt, který je přerozdělován mezi zdravé a postižené sportovce. V současné době systém funguje na bázi přerozdělování celkového rozpočtu, který vymezí Parlament České republiky. Ten ho vymezí podle požadavku MŠMT, které poměrové rozdělí složky mezi jednotlivé programy.

Tento rámec sociální konstrukce se velmi prolíná s prvním rámcem. Ony totiž problémy, které jsou u zdravotně postižených sportovců, spolu všechny velmi úzce souvisí.

Velmi zajímavý je pohled paralympionika Libora Musila, který na otázku: „*Zda mají čeští zdraví sportovci a handicapovaní sportovci stejné podmínky?*“ odpovídá takto: „*Bohužel nemají. Zdraví olympionici dělají sport profesionálně. Zdravotně postižení sportovci jsou naproti tomu amatéři, kteří vedle sportu ještě chodí do práce, starají se o rodinu a k tomu řeší řadu denních problémů souvisejících se zdravotním postižením. Každý musí trénovat ve svém kraji, nemohou se pravidelně sjíždět přes půl republiky. A také celková podpora veřejnosti a státu je podstatně menší než u zdravých sportovců.*“ (Vlasta, 2018, 2).

Klíčovým rozdílem, který je brát v potaz je statut jednotlivých sportovců. U zdravotně postižených sportovců totiž vypadává jeden velmi důležitý sportovní příjem, a to příjem ze soutěží. Většina paralympijských sportovců jsou totiž amatéři, a aby mohli profesionálně sportovat, tak musejí ještě chodit do práce. Tento problém popisuje Libor Musil takto: „*Vláda jim sice nějaké peníze dává, ale ty se poměrně často rozdělují dost nekoncepčně mezi jednotlivé sportovní svazy. Sponzory přitom seženou jen ti, kteří jsou na skutečné špičce, a mohou se pak sportu věnovat na profesionální úrovni. Ale to jsou spíš výjimky. Obecným problémem financování u nás totiž je, že stát posílá peníze, aniž by řešil, jestli dorazí přesně a účelně tam, kam mají*“ (Vlasta, 2018, 2). Tato samostatná skupina zdravotně postižených sportovců totiž potřebuje specifickou péči. U klasických sportovců přerozdělování veřejných prostředků funguje skrze svazy, ale mají sportovci i další možnosti příjmů např. sponzoři, domácnosti či soukromé subjekty. U zdravotně postižených sportovců, kteří jsou závislí na podpoře z veřejných zdrojů, je situace velmi odlišná. Jak již bylo zmíněno výše, pokud není dobře nastavená koncepce přerozdělování prostředků k jednotlivým sportovcům, může se stát, že daný sportovec nebude mít prostředky na svoji sportovní přípravu.

Proto potřebují handicapovaní sportovci odlišné nástroje pomoci. Ty je možno nalézt v zahraničí. „*Před paralympiádou jsou třeba Slováci ochotni své lyžaře poslat do Chile, kde mohou jeden až dva měsíce trénovat na špičkových sjezdovkách, aby byli před olympiádou ve formě. Naši lyžaři mohou nanejvýš tak párkrát vyjet do Rakouska. Sponzoři, kteří poskytnou finanční podporu závodníkům, mohou spolu s nimi vyjet na paralympiádu a zažít ji na vlastní oči, což u nás není možné*“ (Vlasta, 2018, 2). Motivace pro závodníky využívat reprezentační soustředění v zahraničí je velmi přínosná. Dá se velmi dobře skloubit i s navázáním nových sponzorů. Pro sponzory to může být velmi lákavá nabídka, proč své finanční prostředky investovat právě do sportu zdravotně postižených. Český handicapovaný sportovec Libor Musil upozorňuje na další možnosti

specifické podpory handicapovaných sportovců, kdy pro zdravotně postižené sportovce by bylo výborným řešením např. vytvořit jednotné tréninkové centrum či podporovat je v oblasti bydlení. *„Ve skandinávských zemích těmto sportovcům zase nabídnou natolik zajímavé podmínky, aby byli ochotni se přestěhovat do jednoho místa a mohli společně trénovat. Zajistí jim nejen bydlení, ale i vhodnou práci, aby se v klidu mohli věnovat sportu. Pochopitelně dosahují pak lepších výsledků než ti naši.“*

Spor mezi funkcionáři jednotlivých organizací gradoval okolo 2004. S tímto velmi novínově zajímavým tématem se dlouze zabývala i novinová média. Článek vyšel na internetovém portálu IDNES.cz: *„Organizací, která se sportem osob s tělesným postižením v naší republice zabývá je Česká asociace tělesně handicapovaných sportovců (dále též ČATHS) Česká asociace tělesně handicapovaných sportovců vznikla v roce 2005 z důvodu vyhroceného sporu mezi Českým paralympijským výborem a Českým svazem tělesně postižených sportovců (dále ČSTPS). ČSTPS do té doby sdružoval tělesně postižené sportovce na všech stupních výkonnosti a finančně a organizačně zajišťoval především reprezentaci tělesně postižených sportovců. Vzhledem k tomu, že ČSTPS vystoupil ze struktury svazů, sdružených v ČPV nebyl schopen uspokojovat specifické potřeby sportovní činnosti reprezentačních týmů tělesně postižených a ohrozil tak zajištění tohoto druhu postižení. Ti členové ČSTPS, kteří byli nespokojeni s nedemokratickým, agresivním a sebestředným jednáním svého vedení založili svaz nový – ČATHS, který se stal součástí struktury svazů sdružených v ČPV a které kompletně zajišťuje potřeby tělesně postižených nejen na vrcholové ale i na nižších stupních výkonnosti“* (IDNES, 2012, 5).

Je nepopíratelným faktem, že ve sportu zdravotně postižených nefunguje celá řada věcí. Možná ještě důležitější věc než problém z financování handicapovaných sportovců, je jejich nekompaktnost ve vedení jednotlivých organizací. Zdravotně postiženým sportovcům by nejvíce prospělo osamostatnění od klasického sportu. V současné době existuje celá řada střešních organizací, z nichž každá pochybuje o kompetentnosti té druhé organizace. Již dlouhá leta trvá spor mezi ČPV a ČSTPS. V současné době jsou na politické scéně čtyři organizace, které by chtěly vést sport handicapovaných. Na jedné straně Český paralympijský výbor, následovaný Českou asociací tělesně handicapovaných sportovců. Na scéně je také Unie zdravotně postižených sportovců. A v neposlední řadě ještě stále existující organizace Český svaz tělesně postižených sportovců.

Nyní je velmi složitá situace, protože ani jedna z organizací nechce opustit svoje pozice. Ideálním řešením by byla situace osamostatnění sportu zdravotně postižených sportovců. MŠMT každoročně přerozděluje veřejné zdroje do těchto organizací. Do toho

všeho vznikla organizace Česká paralympijská s.r.o., přes kterou v současnosti protékají státní dotace. Ani samotní paralympijské sportovci nevědí, na čem ve skutečnosti jsou. Nyní je na bedrech státu, aby situaci uvedl na pravou míru. V klasickém sportu se to státu povedlo, když zastaralý Československý svaz tělesné výchovy a sportu přeměnil ve funkční Unii sportu. Vracíme se však zase na začátek celého problému. Zdravotně postižení sportovci tvoří pouze malou část celého sportovního odvětví v České republice. V tento moment jsou státem přehlíženi, protože mají jen velmi malou politickou moc. Paralympijský sport potřebuje být vnímán jako plnohodnotný sport. Ve světě tomu ve velké řadě států tak je (ČPV, 2016).

Existuje celá řada možností, jak paralympijský sport v České republice zachránit. Odtržení od celkového sportu by pro handicapované sportovce znamenalo samostatnou skupinu na politické scéně. V současné době, pokud se projednávají změny na sportovní scéně, je tato skupina velmi opomíjena. Pokud by se podařilo této specifické skupině se osamostatnit, měla by velkou šanci na změnu. V rámci této změny by této skupině také stoupla politická moc, protože by mohla vyjednávat za svoje vlastní podmínky. Z této pozice by se výrazně zlepšil postoj ke změnám stanov a celkové restrukturalizaci celého sportovní odvětví handicapovaných sportovců. Bez těchto kroků se situace nemůže posunout dále.

Tabulka 17 - Základní vymezení rámce č. II

Kategorie rámce	Charakteristika
Konstrukce cílové skupiny	Pozitivní
Definování problémů	Problém s nedostatečnou samostatnou podporou cílové skupiny + problémy s nedostatečnou finanční i jinou podporou a nekonceptností
Stanovení cílů	Handicapovaní sportovci vyžadují specifickou podporu/ odtržení od celkového proudu všech sportovců
Nástroje politiky	Zavedení samostatných veřejných zdrojů, které se budou přerozdělovat pouze pro tuto skupinu, dále specifický přístup jako např. větší podpora přípravy nadějných sportovců a podpora sponzorů handicapovaných sportovců, nemateriální podpora těmto sportovcům (např. budování společných tréninkových center, zajištění bydlení těmto sportovcům apod.)
Distribuce výhod a břemen	Výhody
Zdůvodnění návrhů politik	Díky specifické státní podpoře bude vyhověno lépe požadavkům zdravotně postižených sportovců

Zdroj: Vlastní tvorba, 2018

6.4 Rámec III.: Zdravotně postižení sportovci jako „neviditelná“ cílová skupina politiky sportu

Rámec III. se od předchozích rámců velice liší. Tento rámec řeší situaci na mediálním poli. Všechny problémy, které jsou v jednotlivých rámcích vymezeny spolu však úzce souvisí. Sport zdravotně postižených není schovaný za klasickým sportem pouze na politické scéně, avšak i na scéně mediální. V momentě, pokud nemají handicapovaní prostor v médiích přicházejí o možnost se prezentovat. S tím úzce souvisí i menší možnost sehnat prostředky od soukromých subjektů. V tom momentě jsou handicapovaní sportovci odkázáni pouze na veřejné zdroje. Však i na tomto poli jsou zdravotně postižení sportovci schováni za klasickými sportovci, tím pádem se nedostanou na zajímavé prostředky z veřejných zdrojů. Bez dostatečných prostředků se neumístí na vrcholných akcích na předních místech, tím pádem nedostanou prostor v médiích. Je to takový začarovaný kruh, ze kterého se dá dostat pouze vyřešením všech rámců. V případě, že by se do praxe aplikoval pouze jeden z těchto rámců, nemělo by to takový efekt. V současné době by však zdravotně postižení sportovci byli rádi za každou změnu. Rámec č. III se jeví jako nejjednodušeji aplikující se do praxe.

Jak již bylo zmíněno v práci, jedním z nejpálčivějších problémů skupiny zdravotně postižených sportovců je nedostatečný prostor v novinových a televizních médiích. Tento problém totiž nabaluje další řadu problémů. V dnešní době totiž ani zdravým sportovcům nestačí na přípravu prostředky vyhrazené ze státního rozpočtu. Velká řada sportovců a klubů musí využívat zdroje ze soukromého sektoru. Problém nastává v tom, že sponzoři ze soukromého sektoru očekávají za jejich finanční zdroje nějaké protislužby. Nejčastějším požadavkem firem je, že chtějí být vidět, v co největším spektru diváků a potencionálních klientů. Jsou tedy dvě možnosti, první z možností je být viděn přímo na stadionu nebo místě, kde se akce koná. Na soutěže a turnaje handicapovaných sportovců však nechodí velké množství diváků. Diváci na tyto akce nezavítají velmi často z důvodu, že ani neví, že se akce koná. Tento fakt je propojen s druhou možností, a to prezentovat se v médiích. V současné době, jak je vidět ve výše uvedené analýze, se média zdravotně postiženým sportovcům téměř vůbec nevěnují. Tyto dvě možnosti, které jsou pro zdravotně postižené sportovce velmi těžké zvládnout, se jeví pro tuto skupinu velmi špatně (ČATHS, 2013).

Je zde totiž další faktor, který zdravé sportovce oproti handicapovaným sportovcům z tohoto hlediska odlišuje. Pokud se zdraví sportovci dostanou na úroveň minimálně

1. ligové úrovni, mají možnost si sportem přijít na zajímavé finanční prostředky. Pokud se dostanou na mezinárodní úroveň, jejich příjmy rapidně rostou. U zdravotně postižených sportovců je tento faktor odlišný. Velká řada paralympijských sportovců musí chodit do práce, a teprve poté se může připravovat na svůj sport. Toto je velmi limituje oproti sportovcům z jiných zemí, kteří mohou všichni svůj čas trávit přípravou na vrcholné akce. V článku, který vyšel po Paralympijských hrách v Londýně 2012 hodnotí situaci článek s názvem „*Na paralympiádě vše skvěle fungovalo. Česká média o ni ale neměla zájem*“ (iForum.cz, 2012, 5). V tomto článku prezentuje svoje názory autorka PhDr. Alice Němcová Tejkalová, Ph.D, která má za manžela českého paralympionika Martina Němce. Autorka také vydala publikaci s názvem *Mediální stereotypizace a rámcování handicapovaných v tisku v letech 1948–2008*, což je souhrnná publikace o vývoji mediálního přístupu k zdravotně postiženým sportovcům. V tomto článku odpovídá na otázku „*Jaká je podle ní mediální informovanost o českých zdravotně postižených sportovcích?*“ odpovídá takto: „*Absolutně nedostatečná. V Británii můžete sledovat celodenní paralympijské vysílání. Channel 4 paralympiádu zpracoval naprosto skvěle, her jsou plné i noviny. Je to samozřejmě logické, protože se jedná o hostitelskou zemi, BBC se ale stala mediálním partnerem Mezinárodního paralympijského výboru už před několika lety, ta obeznámenost je tu i proto o dost lepší. Na druhou stranu, můj kolega novinář a také bývalý sportovec David Howe ve svojí knize *The Cultural Politics of the Paralympic Movement* popisuje některé věci v britských médiích, které můžeme sledovat i v České republice, tedy zájem především o málo postižené lidi se silnou vazbou na profesionální sport nehandikepovaných, zájem o příběhy „o postižení“, a naproti tomu malý zájem o samotné sportovní výkony. Howe tu knihu napsal v roce 2004 a musím říct, že podle toho, co čtu v novinách letos, se to hodně vyvinulo směrem ke „sportovnosti“. Ne tak v České republice“ (iForum.cz, 2012, 6).*

Jak již bylo zmíněné výše, český sport zdravotně postižených sportovců nezaostává pouze v koncepci sportu, avšak i v mediálním pokrytí. Autorka zmiňuje také fakt, že sport zdravotně postižených se posouvá především sportovně. U nás však zaspaly dobu nejenom svazy, avšak také celková populace s přístupem ke sportu zdravotně postižených. Autorka také vyjadřuje důvody, proč si myslí, že spojení média a zdravotně postižení sportovci nefunguje dohromady: „*Protože mezi sportovními novináři chybí odborníci, a když něčemu nerozumíte, píšete o tom šablonovitě, tedy ne tak atraktivně, aby to lidé četli. Navíc publikum je stále ještě relativně ostýchavé, pokud jde o lidi s postižením, tak si ho autoři nechtějí odrazovat. Redakce nechtějí z finančních důvodů posílat na paralympiádu*

své reportéry, a proto jim pak chybí zajímavý materiál, fotky nebo citace, takže to radši netisknou, eventuálně nevysílají. Spojuje se v tom více faktorů dohromady“ (iForum.cz, 2012, 6) Je několik důvodů kvůli, kterým je mediální trh málo pokrytí články o handicapovaných sportovcích. Jedním z důvodů, který vystihuje autorka je nedostatek odborníků na toto téma. Zdravotně handicapovaný sport je mnohem složitější na proniknutí než klasický sport. Velká řada sportovních specifických disciplín, hodně druhů zdravotní postižení či velká řada sportovních organizací.

Velmi trefně označila za jeden z hlavních důvodů autorka také celkovou českou populaci. Ta je stále zatím velmi málo otevřená těmto typům článků. Přístup české populace ke sportu zdravotně postižených sportovců je spíše zdrženlivý. Autorka v článku také vystihuje fakt, že Paralympijské hry v Londýně byly z hlediska informovanosti zcela nejhorší. Autorka to specifikuje takto: *„Od roku 1989 je paralympiáda v Londýně co do kvality – a podle mě, až si to po celých hrách srovnám kvantitativně –, tak i do kvantity zpracováním zatím ta vůbec nejhorší“* (iForum.cz, 2012, 6). Důležitý je také pohled na mediální věc nejen ze strany odborníků, ale především i sportovců, kteří na sportovištích předvádějí svoje výkony. Atlet Aleš Kisý má na oblibu handicapovaného sportu pozitivní zkušenost, převážně však ze zahraničních zkušeností: *„Z mé zkušenosti velice dobře. Lidé to baví, zajímají se o to a chtěli by se na to podívat. Tady však nastává problém v medializaci a propagaci. Jen se zamyslete, kolikrát jste během mistrovství o něm slyšeli v televizi nebo kdekoliv jinde? V Anglii? Spousta billboardů, když jsem zapnul internet, vyskakovaly na mě upoutávky“* (Aktulane.cz, 2017, 3). V současném světě jsou věci nastavené jednoduše. Klíčem k úspěchu je, aby dané akce byly „vidět“. Tím je myšleno, aby akce měla propracovanou propagační a marketingovou složku věci.

Velkým problémem, jak již bylo v této práci několikrát zmíněno, je nízká medializace sportu zdravotně postižených. Na webových stránkách České asociace tělesně handicapovaných sportovců se právě o tom problému v jednom článku hovoří. Všechny zúčastněné skupiny v rámci sportu zdravotně postižených na tento problém velmi často upozorňují. Stěžují si nejenom samotní sportovci, především z důvodu, že se o jejich výsledcích velmi málo píše. Často si také stěžují pořadatelé jednotlivých turnajů a soutěží, že na jejich akce chodí málo diváků. K tomu se poslední dobou přidává i novinářská obec. Tato obec si stěžuje na nedostatek informací a fakt, díky kterým by mohli napsat kvalitní novinové články. Jak již bylo zmíněné výše, v České republice žije více než 10 % se zdravotním handicapem (ČSÚ, 2018). Toto číslo je v celkovém počtu více než 1 milión

obyvatel. Tato sociální skupina je výhodná i pro politický aktéry především z důvodu, že problémy handicapovaných sportovců jsou veřejností hojně sledovány (ČATHS, 2013).

I přes takto početnou skupinu občanů, zůstává sport zdravotně postižených téměř nemedializovaný. Velká řada sportovních novinářů se do tohoto tématu vůbec nepouští. Je to přesný opak toho, jak se k těmto tématům staví v cizích zemích. Ve velké řadě zemí je tento sport medializovaný podobně jako sport zdravých lidí. Jedná se v současnosti o pár novinářských jedinců, kteří zveřejňují fakta a data z akcí handicapovaných sportovců. V současné době je situace už tak vážná, že se dlouhou dobu čeká na zveřejnění i tak velkých úspěchů, jako když naši sportovci vyhrají titul mistra světa. Jaký to opak oproti cizím zemím, kde tyto informace probíhají médii téměř hned. Nelze ze všeho vinit pouze novináře. Je to částečně také vina systému a dnešní konzumní společnosti. Ve všech sektorech je vyvíjen velký tlak na peníze a sledovanost. Nyní má v televizních i v novinových médiích přednost téměř vše. Všechny sportovní události i ty, kdy se jedná o regionální úroveň sportu. Vše je o nabídce a poptávce. Pokud konzumní společnost nemá zájem o tyto příspěvky, tak ani média nebudou vytvářet reportáže o těchto akcích. V televizních prostředcích je v současné době velký tlak na finanční prostředky, těch však handicapovaní sportovci nemají na rozdávání. Tah je tedy na ČPV, aby začal vynakládat větší prostředky do propagace a marketingu sportu zdravotně postižených. Smutnou zprávou je, že v zahraničí, kde se výsledky těchto akcí sledují pomalu stejně intenzivně jako akce zdravých sportovců, u nás je situace taková, že informace o svých výsledcích si musí sportovec sám ještě odprezentovat (ČATHS, 2013).

Je jasné, že kvůli těmto výše zmíněným problémům, je sport zdravotně postižených na samém mediálním dně. Tento stav určitě změnit lze. Stačí se podívat na okolní státy, kde medializace sportu zdravotně postižených funguje na vysoké úrovni. Je potřeba dodat, že tento stav se nemůže změnit ze dne na den. Nelze však veškerou vinu svalovat pouze na novináře. Dlouholetým problémem je situace okolo Českého paralympijského výboru (dále ČPV). ČPV nezvládá svojí propagační stránku. V současné době je veškerá propagační podpora řešena pouze jednotlivě. V handicapovaném sportu chybí centrální propagace a marketing. I z tohoto důvodu byl založen informační server o zdravotně postižených sportovcích. Stále však v současné době chybí tiskové konference se sportovci, chybí facebookové stránky či možnost setkání se sportovci. Pokud se už v novinách o něčem píše, tak je to o dlouhodobém sporu mezi ČPV a ČSTPS (ČATHS, 2013).

Pro novinová média je to velmi zajímavé téma. V novinách se toto téma prezentuje jako ochrana zdravotně postižených sportovců. Do debaty se často zapojují i političtí aktéři, kteří s tématem nemají moc společného. V novinách jsou mnohem více medializovány osoby, které vedou tyto organizace než paralympijští vítězové. Je faktem, že i špatná reklama je reklama. Spor je totiž natolik složitý, že velká část veřejnosti mu nerozumí. I díky tomuto sporu, který je popsán výše, dostávají handicapovaní sportovci v médiích alespoň nějaký prostor. I když ne moc pozitivní. Spor je však natolik dlouholetý a nevypadá, že by měl v blízkém horizontu skončit, tudíž nějaký prostor v médiích je pro handicapované sportovce zaručený.

Tabulka 18 - Základní vymezení rámce č. III

Kategorie rámce	Charakteristika
Konstrukce cílové skupiny	Neutrální/Nejsou příliš vidět
Definování problémů	Nedostatečný prostor handicapovaných sportovců v médiích
Stanovení cílů	Medializovat zdravotně postižené sportovce
Nástroje politiky	Vytvoření nařízení, kde musí každé novinové médium vydat na každých deset článků o sportovcích jeden článek o zdravotně postižených sportovcích
Distribuce výhod a břemen	Výhody
Zdůvodnění návrhů politik	Zlepšení mediálního postavení pro skupinu zdravotně postižených sportovců a zvýšení možnosti zvýšit příjmy do sportu zdravotně postižených pomocí soukromých subjektů

Zdroj: Vlastní tvorba, 2018

Závěr

V této diplomové práci bylo velmi důležité vysvětlit celkové fungování politiky zdravotně postižených sportovců. Popsat a vysvětlit, jakým způsobem je v České republice v tomto tématu přerozdělena politická moc a kdo tuto politiku utváří. V práci bylo zjištěno, že zdravotně postižení sportovci jsou součástí financování zdravých sportovců, kde je pro ně vytvořen jeden samostatný program podpory.

Co se týká sociálního rámování skupiny zdravotně postižených sportovců v médiích, zde byly výsledky vytvořeny podle teorie SKCP. První rámec se věnuje handicapovaným sportovcům jako součásti celkové skupiny všech sportovců. Od toho se odvíjí navrhovaná řešení spočívající ve větší finanční i další podpoře handicapovaných sportovců, stejně, jako u sportovců zdravých. Druhý rámec usiluje o odtržení zdravotně handicapovaných sportovců od celkové politiky sportu a zavádění specifického přístupu k této skupině. Třetí rámec se zaměřuje především na „neviditelnost“ této skupiny sportovců v médiích, což má však důsledky do dalších oblastí, jako je financování politiky sportu zdravotně handicapovaných či jiná podpora.

Pokud tuto teorii a její rozdělení převedeme do praxe této práce, zjistíme, do jakých skupin mohou zdravotně postižení sportovci zapadat. Handicapovaní sportovci se mohou pohybovat na pomezí skupin „zvýhodnění“ a „závislí“. Ve skupině „zvýhodnění“ jsou především z důvodu toho, že v praxi je na zdravotně postižené pohlíženo velmi pozitivně. Často jsou používána slova jako „*nezdolní, silní, obětaví či dobrosrdeční*“. V některých případech této sociální skupiny je také větší politická moc z důvodu větší státní podpory. Zvýhodňování pomocí státních zásahů/zákonů je pro tuto skupinu velmi důležité. Je to především z důvodu, že celá skupina handicapovaných lidí je omezená ve vztahu k práci a potřebuje podpořit ze strany státu. Součástí politiky pro zvýhodněné jsou primárně benefity a zvýhodnění. Forma zákazu se zde téměř nevyskytuje. Tato sociální skupina se politickým elitám a tvůrcům veřejných politik velmi vyplatí. Vyplatí se jim především z důvodu, že tyto skupiny jsou schopné generovat velký politický kapitál. Politici mají sklony hojně mediálně prezentovat zájmy těchto skupin. Tyto skupiny totiž na veřejnost působí jako veřejné zájmy daného státu. Druhou skupinou, kam můžeme handicapované sportovce zařadit, je skupina „závislí“. Znovu je u těchto lidí velmi pozitivní konstrukce, avšak mají malou politickou podporu. Rozdíl je v tom, že v rámci tohoto vnímání skupiny je tato skupina brána pro politiky jinou formou. Politici mají o podporu této skupiny velký zájem, avšak tito lidé se v rámci svého vývoje nepodílejí na tvorbě státního bohatství, mají

malou politickou moc. Politika v oblasti této skupiny se pohybuje převážně ve formě symbolické. Je často prezentována pomocí lítosti či sympatií k dané skupině. V některých jiných publikacích tato politika neobsahuje téměř žádné sankce. Pro tyto sociální skupiny je velmi těžké čerpat státní peníze. U zdravotně handicapovaných sportovců má tato situace dvě hlavní příčiny. První příčinou je fakt, že celkový objem státní podpory není velký (Kořán, 2010).

Druhou příčinou je fakt, že jsou velmi přísná klasifikační kritéria pro přidělení určitého druhu dotace. Hlavními politickými nástroji používanými pro tuto skupiny jsou formy poradenství a příkazu. Někdy se využívají i zákazy v rámci politických rozhodnutí. Velká řada politických rozhodnutí je řešena pomocí rozhodování v nižších politických sektorech (Pierce, 2014).

Tato práce měla za úkol především se zamyslet a zmapovat současnou situaci na politickém poli zdravotně postižených sportovců. Klíčovou složkou bylo především zjistit a najít největší problémy zdravotně postižených sportovců v České republice. Ukázal se v pravém světle jeden fakt, a to ten, že pozornost věnovaná v českých novinách mezi zdravými sportovci a sportovci handicapovanými je velmi rozdílná. Především v neprospěch handicapovaných sportovců. Tato situace je však velmi podobná té, která se děje při přerozdělování veřejných prostředků do sportu. I zde handicapovaní sportovci stále hluboce zaostávají za zdravými sportovci. Předpoklad na začátku práce byl jasný. Byl to předpoklad, který tvrdil, že zdravotně postižení sportovci jsou v obou sekcích mnohem méně preferováni. Jen celkový výstup z práce byl mnohem horší, než se dalo čekat. Počet novinových článků zaměřených na zdravotně handicapované sportovce v českých největších vydavatelstvích byl za posledních let opravdu malý.

Tyto výsledky vzešly z vlastního výzkumu, který byl tvořen analýzou tisku. Výzkum kombinuje kvantitativní a kvalitativní přístup. Nejprve provádím kvantitativní analýzu počtu článků vztahujících se k cílové skupině zdravotně handicapovaných sportovců a politice sportu ve vztahu k této cílové skupině a na ni navazují kvalitativní analýzou rámců. V zahraničních pracích se již někteří autoři snažili tyto výzkumy zpracovat, avšak na území České republiky výzkum tohoto druhu zpracován nebyl. Tato práce přináší nové poznatky do tohoto velmi složitého tématu. Základním zdrojem dat byly novinové články za období 2012 až 2016. Toto období bylo zvoleno především z důvodu konání paralympijských her v roce 2012 a 2016. Do analýzy bylo vybráno pět nejčtenějších novinových deníků a souhrn ostatních deníků v České republice. Sběr dat pro analýzu médií probíhal pomocí vyhledávače Newton Media Search. Jelikož cílem práce

bylo objasnit současnou situaci v oblasti zdravotně postižených sportovců, ve člancích byly vyhledávány tři kombinace slov, které byly schváleny i dotázanými experty (viz kapitola Metodika práce). Tři hledané kombinace klíčových slov byly „zdravotně postižení sportovci, handicapovaní sportovci a financování zdravotně postižených/handicapovaných sportovců“. Nejvíce článků bylo jednoznačně vygenerováno v hledané oblasti handicapovaní sportovci. Je až s podivem, že při sestavování rámců, muselo být čerpáno výhradně z menších deníků. Ve velkých novinových denících totiž nebyly téměř žádné použitelné články k analýze politické situace na poli zdravotně postižených sportovců.

Velký rozdíl byl také zjištěn především v porovnání mezi olympijskými a paralympijskými hrami. V daných letech, kdy byly olympijské hry, noviny přímo žijí touto velkou akcí a počet článků o této události je mimořádně vysoký. V letech, kdy probíhaly paralympijské hry, se počet článků oproti běžným letům ani nezvýšil. Velký rozdíl byl také v rozdílnosti kvality článků. Zatímco během olympijských her vycházejí speciální rubriky a některé články mají třeba i dvě strany, u paralympijských her byly články především informativního charakteru. Tento charakter se přesněji ukazoval především ve formě informování o sportovních výsledcích. Výsledky, které z vlastního výzkumu vyšly, byly opravdu tristní. I přesto, že ve vydavatelstvích zařazených do výzkumu byly i noviny Deník Sport. Velmi důležitou otázkou v této chvíli je, z jakého důvodu tomu tak je. Důvod je jasný, noviny v dnešním konkurenčním prostředí bojují o každého čtenáře. Tlak na čtenost ze stran vydavatelství je tak velký, že musí vybírat opravdu velmi čtená témata. V zahraničních pracích se již někteří autoři snažili tyto výzkumy zpracovat, avšak na území České republiky výzkum tohoto druhu zpracován nebyl. Tato práce přináší nové poznatky do tohoto velmi složitého tématu.

Velkým problémem celého sportu, nejen sportu zdravotně postižených, je financování sportu. Musí se uznat fakt, že celkové dotace do sportu za poslední dobu udělaly velký krok kupředu. Stále však je u nás sport podfinancován (Kejval, 2014). Bohužel sport zdravotně postižených sportovců tím trpí znatelně více. Z výzkumu vyplývá, že finanční prostředky do celkového sportu rostou mnohem rychleji a ve větších objemech. U sportu zdravotně postižených je problém ještě s velkou nekonceptností řízení celého sportu. Je až s podivem, kam se situace mohla dostat a činovníci to dopustili. V současné době je na poli handicapovaných sportovců několik struktur vedení. To vede k velké neefektivnosti, co se týká přerozdělování finančních prostředků. V současné době řídicí organizace spolu nechtějí konstruktivně komunikovat a nesnaží se spory uhladit. Tím trpí

samozřejmě sport jako takový. Odráží se to i na výsledcích z vrcholných akcí. Dříve jsme patřili k paralympijským velmocem, v současné době berou sportovci jako úspěch již pouhou kvalifikaci na vrcholné závody. Vážnost situace si již uvědomují samotní sportovci. Tito sportovci si zaslouží mnohem šetrnější zacházení. Nejen, že bojují se svým handicapem, ale ještě musí řešit situace, které by se samotným sportovcům měly vyhnout.

Součástí práce také bylo zjistit, kdo a jakým způsobem se podílí na politické scéně zdravotně postižených sportovců. Politická moc skupiny nejen zdravotně postižených sportovců, ale celé skupiny zdravotně postižených není moc silná. Jak bylo zjištěno z výzkumu, tak se jedná spíše o menší skupinu s nižšími finančními možnostmi. Celková vzdělanost této skupiny je kvůli problematickému vzdělávání také nižší. I z těchto důvodů jsou zdravotně postižení sportovci velmi odkázáni na politické aktéry na politické scéně. Největší vliv mají na fungování politiky v této oblasti státní orgány a instituce. Tyto orgány a instituce se snaží zdravotně postiženým sportovcům vytvořit, co nejlepší možné podmínky. Naráží však na fakt, že politické spektrum je v této problematice velmi roztržštěné. Existuje celá řada organizací, která by se na této činnosti chtěla podílet. Z tohoto hlediska již počet organizací zapojených na politické scéně kontraproduktivní. Vznikají časté spory mezi jednotlivými organizacemi. Posléze organizace mají problém se mezi sebou domluvit. V tento moment, kdy sport zdravotně handicapovaných spadá pod sport celkový, je pozice velmi složitá. Všechna velká politická rozhodnutí jsou vytvářena pro celkový sport v rámci, kterého dopadají některá nařízení i na sport handicapovaných.

Sportovci jsou tady od toho, aby nejen vozili cenné medaile z vrcholných akcí, ale především, aby sportovali s láskou ke sportu. Přijde mi neadekvátní, aby sportovci sami navrhovali možné změny legislativy, aby sportovci psali otevřené dopisy či aby sportovci dopláceli na dlouholeté spory několika funkcionářů, kteří nechtějí ustoupit ze svých požadavků. Velkou roli v tomto samozřejmě hrají i média. Všechny tyto aktivity, které v současné době zdravotně postižení sportovci vykonávají, nejsou až na malé výjimky příliš vidět. Otevřený dopis, který sportovci adresovali na adresu Českého paralympijského výboru, byl vidět pouze v několika menších regionálních denících. Velká řada lidí o problémech ve světě sportu zdravotně postižených nemá ani tušení. Toto je dáno faktem, že zdravotně postižení sportovci prostě nejsou vidět. I z tohoto důvodu vznikla tato práce, aby se potvrdila fakta, že sport zdravotně postižených sportovců je v současné době v katastrofálním stavu. Nelze přistupovat a řešit pouze jednotlivé problémy. Sport handicapovaných potřebuje komplexní pomoc, protože všechny problémy

se sebou významně souvisí. Nedostatek prostoru v médiích znamená pro sportovce nemožnost se prezentovat pomocí televizních či novinových médií. Nedostatečná finanční podpora zase pro sportovce znamená, že se nemohou připravovat, tak kvalitně jako konkurence. Nekoncepčnost vedení pro ně znamená, že finanční prostředky nejsou rovnoměrně rozdělovány. Zastaralost stanov a pravidel zase vede k tomu, že finanční podpora pro sportovce je neflexibilní. Toto je potřeba změnit. Tito sportovci na to mají stejné právo jako zdraví sportovci.

Dnešní společnost je bohužel nastavená tak, že zdravotně postižení sportovci jsou něco méněcenného a že jejich snažení nemá cenu sledovat. Tyto předsudky a stereotypy vytvářejí zejména média. Pokud by články o handicapovaných sportovcích nebyly pouhou informativní záležitostí, avšak měli podtext těžkých a velkých životních příběhů, mělo by to pro tyto sportovce velký přínos. Ono celkově zdravotně postižení lidé mají v novinovém prostoru velmi málo prostoru. Velká řada článků je psána velmi stroze a autoři se nevěnují těmto příběhům jako příběhům zdravých sportovců. Články jsou psané velmi stereotypně a bez přidané hodnoty v podobě životního příběhu, si je čtenáři v novinových denících ani nepřečtou. Čtenáři by o těchto lidech začali přemýšlet jinak. Pozitivněji. Tato skupina lidí si to jistě zaslouží. Velká řada lidí na tuto skupinu pohlíží, jako na lidi, které potkal tvrdý osud a nyní jsou odkázaní na pomoc druhých. Situace je však jiná, tito lidé ve svých životech dokázali mnohem více než většina zdravých lidí. A o tomto by média měla začít čtenáře utvrzovat.

Sport tyto lidi vrátil zpět do společnosti. Sport pomohl těmto lidem překonat všechny nástrahy a překážky jejich života. Pomohl jim se podívat na místa, kam by se nejspíše nikdy nepodívali. Sport velmi pomáhá překonat těmto lidem jejich těžký osud. Díky sportu si v současné době plní své sny a tajné touhy. Je velice zajímavé si všimnout, jak někteří sportovci se díky svému handicapu našli štěstí ve svém životě a naučili se žít plný život radosti. Stačí tak málo, aby lidé na tyto sportovce změnili názor. Stačí jen nebýt lhostejný ke svému okolí. Pomoci této skupině pouze tím, že se média budou více zajímat o jejich problémy a názory. Snad toho není tolik. Všechno to je pouze o tom nebýt lhostejný ke svému okolí a mnohem více si pomáhat. Jen tak najdeme štěstí a můžeme prožívat život plný radosti. Tato skupina obyvatel nám může přinést tolik inspirace.

Bibliografie

1. Aktuálně.cz. *Odstupte, volají paralympijští šampioni. Výzvu už podepsaly desítky handicapovaných sportovců* [online]. 2017 [cit. 25.7.2018]. Dostupné z: <https://sport.aktualne.cz/parasport/odstupte-volaji-paralympijsti-sampioni-vyzvu-uzpodepsalyde/r~3ee994624e0d11e8b8310cc47ab5f122/?redirected=1532976079>
2. Aktuálně.cz. *Atlet Aleš Kisý: Ve sportu handicapovaných se něco musí změnit, jinak to bude výsledkově ještě horší* [online]. 2017 [cit. 25.7.2018]. Dostupné z: <https://sport.aktualne.cz/parasport/atlet-ales-kisy-ve-sportu-handicapovanych-se-neco-musi-zmeni/r~f8ddce26762511e7b2b5002590604f2e/>
3. Aktuálně.cz. *Čeští handicapovaní v zahraničí vypadají jako chudí příbuzní, říká atletka Eva Datinská* [online]. 2017 [cit. 25.7.2018]. Dostupné z: [https://sport.aktualne.cz/parasport/v-zahranici-vypadame-jako-chudi-pribuzni-rika-o-ceskych-para/r~5bb375a0762111e784840025900fea04/](https://sport.aktualne.cz/parasport/v-zahranici-vypadame-jako-chudi-pribuzni-rika-atletka-Eva-Datinska/[online].2017[cit.25.7.2018].Dostupnéz:https://sport.aktualne.cz/parasport/v-zahranici-vypadame-jako-chudi-pribuzni-rika-o-ceskych-para/r~5bb375a0762111e784840025900fea04/)
4. Analýza financování sportu v ČR. *MŠMT* [online]. 2009 [cit. 25.7.2018]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/sport/analyza-financovani-sportu-v-ceske-republice>
5. BLAŽEK, Bohuslav a Jiřina OLMROVÁ. *Krása a bolest: úloha tvořivosti, umění a hry v životě trpících a postižených*. Praha: Panorama, 1985. Pyramida (Panorama).
6. ČÁSLAVOVÁ, Eva. *Management a marketing sportu*. Praha: Olympia, a.s., 2009. 228 s. ISBN 978-80-7376-150-9.
7. Česká asociace sportu pro všechny. *Základní informace* [online]. 2018 [cit. 25.7.2018]. Dostupné z: <http://www.caspv.cz/cz/o-nas/zakladni-informace/>
8. Český svaz tělesně postižených sportovců. *Jak a proč to všechno začalo*. [online]. 2013. [cit. 25.7.2018]. Dostupné z: <http://www.cstps.cz/stranky/archiv>
9. Český svaz tělesně postižených sportovců. *Sportovní sekce* [online]. 2015 [cit. 25.7.2018]. Dostupné z: <http://www.cstps.cz/odkazy/sportovni-sekce-cstps>
10. Česká unie sportu. *Co je ČUS* [online]. 2018 [cit. 25.7.2018]. Dostupné z: <https://www.cuscz.cz/o-nas/co-je-cus.html>
11. Český paralympijský výbor. *Základní údaje o výboru* [online]. 2018 [cit. 25.7.2018]. Dostupné z: <http://www.paralympic.cz/cpv>
12. ČSÚ. *Průměrné mzdy 4. čtvrtletí – 2011*. [online]. 2012. [cit. 25.7.2018]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/cris/prumerne-mzdy-4-ctvrtleti-2011-eklbwslk02>

13. ČSÚ. *Vybrané údaje o sociálním zabezpečení – 2016*. [online]. 2017. [cit. 25.7.2018]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/vybrane-udaje-o-socialnim-zabezpeceni-2016>
14. ČSÚ. *Ženy a muži v datech*. [online]. 2014. [cit. 25.7.2018]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/zeny-a-muzi-v-datech-2017>
15. Dokumenty v oblasti financování sportu. *Český olympijský výbor* [online]. 2010 [cit. 25.7.2018]. Dostupné z: <http://www.olympic.cz/text/177--financovani-sportu-dokumenty>
16. FRÍČ, Pavol. *Neziskový sektor v ČR: výsledky mezinárodního srovnávacího projektu Johns Hopkins University*. Praha: Eurolex Bohemia, 2001. ISBN 80-86432-04-1.
17. GIL, A., POLIKINA, O., KOROLEVA, N., LEON, D. A., MCKEE, M.. Alcohol policy in a Russian region: a stakeholder analysis. *European Journal of Public Health* [online]. 2010, 20(5), 588-594. [cit. 20.3.2013]. Dostupné z: <https://www.doi:10.1093/eurpub/ckq030>
18. GRATTON, Chris. *The global economics of sport*. London: Routledge, Taylor & Francis Group, 2012. ISBN 978-0-415-58618-4.
19. GUTTMANN, Ludwig. *Textbook of sport for the disabled*. St. Lucia, [Australia]: University of Queensland Press, 1977.
20. HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: Základní metody a aplikace*. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-040-2
21. HINDLS, Richard a KEJVAL, Jiří. Kolik stojí olympijská medaile. *Ekonom*, 2014, 58(24), s. 35. ISSN 1210-0714.
22. HOBZA, Václav a NOVOTNÝ, Jiří. (2008). Vybrané aspekty dotační politiky a její vliv na institucionální vývoj a tendence v české tělovýchově a sportu. *Ekonomika a management*, 2(1), 42–63.
23. HOWLETT, Michael a M. RAMESH. *Studying public policy: policy cycles and policy subsystems*. 2nd ed. Oxford: Oxford University Press, 2003. ISBN 0-19-541794-1.
24. HRABINEC, Jiří. *Společenskovední východiska výzkumu zájmové branné činnosti*. Praha: Svazarm na VŠ, 1992.
25. CHOUTKA, Miroslav a Josef DOVALIL. *Sportovní trénink*. 2., rozšíř.vyd. Praha: Olympia, 1991. Věda pro praxi (Olympia). ISBN 80-7033-099-6

26. Idnes.cz. *Válka mezi organizacemi tělesně postižených sportovců pokračuje* [online]. 2014 [cit. 25.7.2018]. Dostupné z: https://oh.idnes.cz/valka-mezi-organizacemitelesnepostizenychsportovcupokracuje1co/sport_oh.aspx?c=A100519_183123_sport_oh_rou
27. iForum.cuni.cz. *Na paralympiádě vše skvěle fungovalo. Česká média o ni ale neměla zájem* [online]. 2014 [cit. 25.7.2018]. Dostupné z: <https://iforum.cuni.cz/IFORUM-13393-version1.pdf>
28. INGRAM, H.; SCHNEIDER, A. L. *The Choice of Target Populations. Administration & Society*. 1991. Vol. 23, No. 3, 333–356.
29. INGRAM, Helen; SCHNEIDER, Anne, L.; DELEON, Peter, 2014. Social Construction and Policy Design. In SABATIER, Paul A. a Christopher M. WEIBLE. *Theories of the policy process* [online]. Third edition. [cit. 2017-05-07]. ISBN 978-081-3349-275.
30. JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPLOVÁ. *Masová média*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-466-3.
31. LIU, Daniel. Sport and Social Inclusion: Evidence from the Performance of Public Leisure Facilities. *Social Indicators Research*, 2009, 90(2), 325–337
32. Loterijní zákon. *Zákon č. 186/2016 Sb.* [online]. 2016 [cit. 25.7.2018]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/legislativa/legislativni-dokumenty/2016/zakon-c-186-2016-sb-25992>
33. KÁBELE, Josef. *Sport vozíčkářů*. Praha, 1992.
34. Koncepce státní podpory sportu v ČR. *MŠMT* [online]. 2011 [cit. 25.7.2018]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/sport/koncepce-statni-podpory-sportu-v-ceske-republice>
35. Koncepce státní podpory sportu 2016–2025. *MŠMT 2016–2025* [online]. 2015 [cit. 25.7.2018]. Dostupné z: <https://www.olympic.cz/upload/files/Koncepce-sportu-2016-2025.pdf>
36. KOŘAN, Pavel. Český sport je podfinancován. *Profit*, 2010, 21(39), s. 28-32. ISSN 1212-3498
37. Metodické pokyny MŠMT. *MŠMT – Metodické pokyny* [online]. 2016 [cit. 25.7.2018]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/sport-1/metodicke-pokyny-k-programum-statni-podpory-sportu>
38. Mezinárodní paralympijský výbor. *Základní údaje o činnosti* [online]. 2016 [cit. 25.7.2018]. Dostupné z: <https://www.paralympic.org/the-ipc/about-us>

39. Ministerstvo financí České republiky. *Základní informace – Hlavní činnosti* – [online]. 2018 [cit. 25.7.2018]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/o-ministerstvu/zakladni-informace/hlavni-cinnosti>
40. Ministerstvo školství České republiky. *Základní informace* [online]. 2018 [cit. 25.7.2018]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/ministerstvo>
41. Ministerstvo zdravotnictví České republiky. *Působnost ministerstva zdravotnictví* [online]. 2018 [cit. 25.7.2018]. Dostupné z: http://www.mzcr.cz/dokumenty/pusobnost-ministerstva-zdravotnictvi-_7463_2902_1.html
42. MONTGOMERY, Robert. Short Guidance Note on How to do Stakeholder Analysis of Aid Projects and Programmes [online]. 1996 [cit. 25.7.2018]. Dostupné z [www](http://www.sswm.info/sites/default/files/reference_attachments/ODA%201995%20Guidance%20Note%20on%20how%20to%20do%20a%20Stakeholder%20Analysis.pdf): http://www.sswm.info/sites/default/files/reference_attachments/ODA%201995%20Guidance%20Note%20on%20how%20to%20do%20a%20Stakeholder%20Analysis.pdf
43. MŠMT. *Financování sportu statutárními městy a kraji 2016* [online]. 2016 [cit. 25.7.2018]. Dostupné z: <https://www.olympic.cz/upload/files/Financovani-sportu-statutarnimi-mesty-a-kraji-2016.pdf>
44. MŠMT. *Státní podpora sportu pro rok 2016 - Prog 0_Státní podpora sportu 2016_RRF.pdf*. Praha : autor neznámý, 12. 06 2017.
45. NOVOTNÝ, Jiří. Sport v ekonomice. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. ISBN 978-80-7357-666-0. 23.
46. NOVOTNÝ, Jiří a Martin LUKEŠ. Faktory úspěchu nestátních neziskových organizací. Praha: Oeconomica, 2008. ISBN 978-80-245-1473-4. 24.
47. Otevřený dopis paralympioniků. *Otevřený dopis Výkonnému grémiu Českého paralympijského výboru* [online]. 2016 [cit. 25.7.2018]. Dostupné z: <http://www.paralympic.cz/wp-content/uploads/Otev%C5%99en%C3%BD-dopis.pdf>
48. PAVEL, Ota. *Plná bedna šampaňského*. Praha : HAK-Humor a kvalita, 2002. 80-85910-40-3.
49. PIERCE, John et al. 2014. SocialConstruction and Policy Design: A Reviewof Past Applications. *ThePolicyStudiesJournal*, Vol. 42, No. 1, 1–29
50. Poslanecká sněmovna České republiky. *Jednací řád* [online]. 2016 [cit. 25.7.2018]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/docs/laws/1995/90.html#50>

51. POTŮČEK, Martin a kol. *Veřejná politika*. 1. vydání. Praha: C.H.Beck.2016. ISBN: 978-80-7400-591-6
52. POTŮČEK, Martin. Nejen trh: role trhu, státu a občanského sektoru v proměnách české společnosti. Praha: Sociologické nakladatelství, 1997. Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 80-85850-26-5.
53. RABUŠIC, Ladislav; SIROVÁTKA, Tomáš. 1999. Český sociální stát a jeho legitimita. *Sociologický časopis*, Vol. 35, No. 3, pp. 397–421
54. Rozdělení státního rozpočtu 2016 v oblasti sportu. *MŠMT* [online]. 2015 [cit. 25.7.2018]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/sport-1/rozdeleni-statniho-rozpoctu-2016-v-oblasti-sportu>
55. SABATIER Paul. 1986. Top-Down and Bottom-Up Approaches to Implementation Research: A Critical Analysis and Suggested Synthesis. *Journal of Public Policy*, Vol.6. Iss.1, pp. 21-48.
56. Sazka. *Přehled vybraných ekonomických ukazatelů SAZKA, a. s* [online]. 2017 [cit. 25.7.2018]. Dostupné z: http://web-nlb.sazka.cz/Vyrocky/v-zprava-2007/cz/prehled_vybranych_ekonomickych_ukazatelu.html
57. SEDLÁČKOVÁ, Helena a Karel BUCHTA. *Strategická analýza*. 2., přeprac. a dopl. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2006. C.H. Beck pro praxi. ISBN 80-7179-367-1.
58. SCHERER, Helmut. Analýza mediálních obsahů ve výzkumu politické komunikace. In REIFOVÁ, Irena, et al. *Analýza obsahu mediálního sdělení*. 2. přeprac. vyd. Praha: Karolinum, 2004. s. 29-30. ISBN 80-246–0827-8.
59. SLEPIČKOVÁ, Irena. *Sportovní organizace – Teoretická východiska a situace v ČR po roce 1990*, Praha: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1405-2.
60. SLEPIČKOVÁ, Irena. SLEPIČKA, Pavel. *Sport a Politika*. 2010. Univerzita Karlova v Praze, Fakulta tělesné výchovy a sportu. 172 str. ISBN 978-80-86317-82-3.
61. SCHNEIDER, A. L.; INGRAM, H. Social Construction of Target Populations: Implications for Politics and Policy, *The American Political Science Review*, 1993. Vol. 87, No. 2, 334-347.
62. SCHNEIDER, Anne. L.; INGRAM, Helen.; DeLEON, Peter. *Democratic Policy Design: Social Construction of Target Populations*. In SABATIER, P.; WEIBLE, Ch. (ed.). *Theories of the Policy Process*. 3th edition. Boulder : Westview Press. 2014.
63. SCHNEIDER, Anne. L.; SIDNEY, Marie. What Is Next for Policy Design and Social Construction Theory? *The Policy Studies Journal*. 2009, Vol. 37(No. 1).

64. SCHÖN, Donald A. a Martin REIN. *Frame reflection: toward the resolution of intractable policy controversies*. New York: Basic Books, c1994. ISBN 0-465-02506-4.
65. SOELDNER, David. *Z Pekingu do Londýna*. Praha: Český paralympijský výbor a Premier Sports CZ v nakl. Epoque, 2013. ISBN 978-80-7425-163-4.
66. Sportování bez bariér. *MŠMT – Projekt sportování bez bariér* [online]. 2016 [cit. 25.7.2018]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/sport-1/vyhlaseni-dotacniho-neinvesticniho-programu-sportovani-bez>
67. Státní podpora sportu 2012. *Podpora sportu pro rok 2012* [online]. 2011 [cit. 25.7.2018]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/sport/statni-podpora-sportu-pro-rok-2012>
68. Státní podpora sportu 2016. *Podpora sportu pro rok 2016* [online]. 2016 [cit. 25.7.2018]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/sport-1/statni-podpora-sportu-pro-rok-2016>
69. Státní podpora sportu. *Podpora sportu na období 2017–2019* [online]. 2016 [cit. 25.7.2018]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/sport-1/statni-podpora-sportu-na-obdobi-2017-2019>
70. Systém financování hendikepovaných sportovců v ČR a ve vybraných zemích EU. *MŠMT – systém financování* [online]. 2016 [cit. 25.7.2018]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=101749>
71. SYŘIŠŤOVÁ, Eva. *Normalita osobnosti*. Praha: Avicenum, 1972. Život a zdraví (Avicenum).
72. ŠÁMALOVÁ, Kateřina., *Šance na dosažení vysokoškolského vzdělání v populaci osob se zdravotním postižením*. Karolinum: Praha. 2016. ISBN 9788024634913.
73. ŠKARABELOVÁ, Simona. *Když se řekne nezisková organizace: příručka pro zastupitele krajů, měst a obcí*. Brno: Masarykova univerzita, 2002. ISBN 80-210–3031-3.
74. TEJKALOVÁ, Alice: Mediální obraz paralympijských her v českých médiích. In *Aplikované pohybové aktivity v teorii a praxi*, č. 1, 2010 a, s. 39–47.
75. TORILDSEN, George. *Leisure and recreation management*. 3rd ed. London: E & FN Spon, 1992. ISBN 0419167609.
76. TRAMPOTA, Tomáš a Martina VOJTĚCHOVSKÁ. *Metody výzkumu médií*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-683-4.

77. VARVASOVSKY, Z. a BRUGHA, R. How to do (or not to do) A stakeholder analysis. *Health Policy and Planning* [online]. Oxford University Press, 2000 a, 15(3), 338-345 [cit. 25.7.2018] Dostupné z www:
https://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&ved=0CC4QFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.researchgate.net%2Fpublication%2F12312117_A_stakeholder_analysis%2Ffile%2F9fcd50589a9ef251c.pdf&ei=6QuQUapyxO1BvTwwgKAM&usg=AFQjCNF4SoSY0CKTKIttroOTCsuthKiugA&bv m=bv.46340616, d.Yms
78. VESELÝ, Arnošt., NEKOLA, Martin. ed. *Analýza a tvorba veřejných politik: přístupy, metody a praxe*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2007. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-86429-75-5.
79. Vlasta.cz. <http://www.vamed-mediterra.cz/data/O/v/z/1.pdf> [online]. 2016 [cit. 25.7.2018]. Dostupné z: <http://www.vamedmediterraz.cz/data/O/v/z/1.pdfde/r~3ee994624e0d11e8b8310cc47ab5f122/?redirected=1532976079>
80. Vláda České republiky. *Práva a povinnosti* [online]. 2018 [cit. 25.7.2018]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/ppov-50611/>
81. WHO. *World report in disability*. [online]. 2011. [cit. 25.7.2018]. Dostupné z: http://www.who.int/disabilities/world_report/2011/report.pdf
82. Zákon o podpoře sportu. *MŠMT* [online]. 2001 [cit. 25.7.2018]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/sport/zakon-o-podpore-sportu>
83. ŽIJU S HANDICAPEM. *Rozdělení zdravotně postižených osob do skupin*. [online]. 2012. [cit. 25.7.2018]. Dostupné z: <https://www.zijushandicapem.cz/clanky/zamestnani/rozdeleni-zdravotne-postizenych-osob-do-skupin.html>

Seznam obrázků, tabulek a grafů

Tabulka 1 - Shrnutí expertních pracovníků	17
Tabulka 2 - Čtyři základní kategorie cílové populace.....	25
Tabulka 3 - Počty členů jednotlivých svazů zdravotně postižených sportovců	36
Tabulka 4 - Druhy příjmů pro neziskové organizace ve sportu	44
Tabulka 5 - Počet neziskových organizací v České Republice v roce 2013	45
Tabulka 6 - Počty členů jednotlivých sportovních svazů v ČR k roku 2017	47
Tabulka 7 - Rozdělení neinvestičních dotací za rok 2014.....	50
Tabulka 8 - Rozdělení investičních dotací za rok 2014	51
Tabulka 9 - Procentuální rozdělení sportovních dotací z programu VII.	58
Tabulka 10 - Bodové rozdělení financí do jednotlivých programů MŠMT	59
Obrázek 1 - Rozdělení programu č. VII za rok 2015	60
Tabulka 11 - Vývoj změn v politice sportu u zdravotně postižených sportovců	64
Tabulka 12 - Financování sportu zdravotně postižených v období 2010–2016.....	66
Tabulka 13 - Odměny za medaile pro olympioniky a paralympioniky.....	68
Tabulka 14 - Souhrnný počet článků ve sledovaném období 2012–2016 ve všech hledaných kombinacích	75
Graf 4 - Celkový počet článků ve sledovaném období 2012–2016	76
Graf 5 - Celkový počet článků s politickým podtextem ve sledovaném období 2012–2016	77
Graf 6 - Vývoj článků v jednotlivých tiskovinách ve sledovaném období 2012–2016	78
Tabulka 15 - Rámce zdravotně postižených sportovců.....	80
Tabulka 16 - Základní vymezení rámce č. I.....	87
Tabulka 17 - Základní vymezení rámce č. II.....	92
Tabulka 18 - Základní vymezení rámce č. III	98

Teze Diplomové práce

Předpokládaný název diplomové práce: Politika sportu ve vztahu k osobám se zdravotním postižením

Diplomant: Mgr. Michael Kacetl

Konzultant: Mgr. Karolína Dobiášová, Ph.D.

1. Vymezení předmětu zkoumání a strukturace výzkumného tématu

Handicapovaní sportovci potřebují uznání na všech polích veřejného života, sportovního pole nevyjímaje. V dnešní době, kdy sport zaujímá na veřejném poli velký podíl, je potřeba se zamyslet nad smyslem sportu zdravotně postižených, jako jedné z neodmyslitelných součástí. Sport zdravotně postižených sportovců prochází velkou obměnou. Paralympijské hry, které vždy následují po hrách Olympijských, se v současné době těší velkému zájmu diváků. Díky, tomu, že stále častěji můžeme vidět paralympijský sport na televizních obrazovkách, zvyšuje se prostor pro zlepšení podmínek českých zdravotně postižených sportovců (Choutka, Dovalil, 1987).

Finanční prostředky, to je pojem, okolo kterého se točí celý sportovní svět. Finanční prostředky znamenají především kvalitní přípravu, která později může vyústit v kýžené výsledky. Tyto dva pojmy jsou si ve sportu blízké jako málo co jiného. U zdravotně postižených tato rovnice platí dvojnásob. Pro handicapované sportovce tudíž platí fakt, že velká část jejich prostředků na přípravu a následné závodění musí vzejít ze státního rozpočtu. Správně nastavená politika v oblasti sportu handicapovaných sportovců je tudíž základ k výborným výsledkům. Česká republika má celou řadu výborných paralympioniků, kteří vozí nejcennější „kovy“ z různých světových akcí. Neznámějším český paralympionikem je bezesporu Jiří Ježek, šestinásobný paralympijský vítěz v cyklistice. Jiří Ježek však není pouze znám svým životním příběhem či medailemi, ale podílí se na organizaci velké řady projektů. Dal by se tudíž označit za mediální tvář, čímž má otevřenější dveře ke sponzorům než ostatní paralympionici (ČATHS, 2015)

Ostatní handicapovaní sportovci, ač dosahují velkých mezinárodních úspěchů, nejsou široké veřejnosti příliš známí. Nezasahují tolik do veřejného života a jejich výsledky nejsou pro média dostatečně populární. Ani akce typu paralympijské hry a mistrovství světa nepřinášejí takový divácký a sponzorský ohlas. Zdravotně postižení sportovci z tohoto důvodu mají omezené možnosti, jak získávat podporu na svoji přípravu (Čáslavová, 2009).

Problematika zdravotně postižených sportovců se netýká pouze úzké skupiny občanů, jak je někdy mylně uváděno. Dle statistik se dotýká sportování handicapovaných sportovců přes 10 % populace v České republice. Je potřeba také zmínit fakt, že se jedná o velmi neprozkoumané téma. K tomuto tématu chybí komplexní analýzy, které by mohly být použity ku příkladu na vládní úrovni. Je potřeba si uvědomit, že toto téma je velice složité. Nelze na něj pohlížet pouze jako na sportovní téma, nýbrž jako na celospolečenský problém. Velká řada zdravotně handicapovaných sportovců se musí zapojovat do pracovního procesu, aby si zajistila finanční prostředky na živobytí a svoji vlastní přípravu (ČSÚ, 2014).

V této diplomové práci je zachyceno financování a celkové směřování politiky sportu zdravotně postižených. Klíčovým aspektem práce je poukázat na možné nedostatky, které v současné době ve sportu zdravotně postižených jsou. Správné směřování politiky v této oblasti by nemělo být lhostejné žádnému občanovi České republiky. Toto téma totiž není ryze sportovního charakteru, ale především etického charakteru. Je potřeba, aby začala v České republice fungovat větší sounáležitost s tímto problémem. Jednotný a fungující stát by měl zajistit každému občanovi svého státu možnost na rovné podmínky ve sportovní oblasti.

2. Cíle diplomové práce

Hlavním cílem práce je popsat a vysvětlit problematiku veřejné politiky s ohledem na zdravotně postižené sportovce. Důležitým aspektem celé práce je také identifikovat pozici a velikost prostoru v českých médiích pro zdravotně postižené sportovce.

3. Výzkumné otázky a hypotézy

- Jaký obraz a kolik prostoru v současné době mají zdravotně postižení sportovci v českých médiích
- Jak vypadá současné legislativní postavení zdravotně postižených sportovců?
- Kdo se hlavně podílí na politické moci v rámci zdravotně postižených sportovců?
- Jak vypadá sociální konstrukce zdravotně postižených sportovců?
- Kteří aktéři utvářejí legislativní rámec zdravotně postižených sportovců?

4. Teoretická východiska

- **Teorie SKCP**

Teorie sociální konstrukce cílových skupin (zkratka SKCS) byla formulována A. Schneider a H. Ingram v 90. letech minulého století. V dnešní době je tato teorie

považována za významný teoretický přístup ve veřejné politice. Tato teorie vychází především z ideje, že lidský svět je sociálně konstruován (Sabatier, 2004). Nejdůležitější součástí tohoto rozdělení je konstrukce cílových skupin. Tato část je považována za nejdůležitější především z důvodu, že spojuje cíle dané politiky a funguje také jako klíč k získání politické podpory. Teorie SKCS vychází ze základního poznatku. V demokratických státech jsou si před zákonem všichni rovni, avšak v reálné praxi je situace lehce odlišná. Každá sociální skupina má ve společnosti jiné postavení a různou úroveň politické moci. Sociální konstrukce mají zažité stereotypy, které pro každou sociální skupinu jsou vytvářeny pomocí politiky, médií či společenských událostí (Schneider, Ingram, 1997).

- **Hodnotové východisko sociální spravedlnosti ve sportu**

Sociální spravedlnost by ve sportu měla platit více než v jakémkoliv jiném sektoru. Je to jeden z pilířů, na kterém stojí veřejná podpora sportu. Sociální spravedlnost ve sportu klíčovou součástí principu dobré veřejné zprávy. Současně s tím je hlavním argumentem pro veřejnou podporu sportu. Ve sportu by každý občan měl mít stejná práva (Gratton, 2012). V anglické terminologii se dají tyto výrazy najít pod anglickým názvem Good Governance. Podpora sportu je jednou z hlídaných oblastí ve všech státních rozpočtech a řadí se do dobře fungující veřejné správy (Gratton, 2012).

Jistě lze tvrdit, že některé z principů sociální spravedlnosti jsou ke spatření i v České republice. Tyto principy jsou však u nás velmi těžko dohledatelné. Jednou z organizací, která se snaží tyto principy dodržovat, je Česká asociace sportu pro všechny (ČASPV, 2018).

- **Teorie vzájemné závislosti**

Jednou z dalších teorií, která se jeví velmi vhodně k analýze dané problematiky, je teorie vzájemné závislosti. Tato teorie pracuje na bázi myšlenky, ve které je řečeno, že spolupráce neziskového sektoru a státu vzniká na základě, že jeden bez druhého nemohou fungovat a naopak. Pro některé autory platí tvrzení, že neziskové organizace jsou schopny zareagovat na potřeby běžných občanů mnohem dříve než stát. Podle autorů má díky tomuto vnitřnímu mechanismu stát výrazně ulehčenou práci. Stát díky této spolupráci velmi těžší z práce neziskového sektoru (Frič, Goulli, 2001).

5. Metody a prameny

Za účelem naplnění cíle práce je v práci využit tzv. „desk research“ neboli práce se sekundárními daty, která je důležitou součástí analýzy veřejných politik (Veselý, Nekola 2007). Desk research se zaměřuje na politiku sportu ve vztahu ke zdravotně handicapovaným sportovcům v období mezi lety 2010 až 2016.

Desk research je doplněn o expertní šetření – pěti expertní rozhovory s představiteli sportovních klubů působících na poli zdravotně postižených sportovců

V desk research vycházím především z následujících dostupných sekundárních dat:

- **České a zahraniční výzkumy na toto téma**
- **Veřejně politické dokumenty**
- **Legislativní dokumenty**
- **Odborné články a publikace**
- **Statistická data čerpaná z důvěryhodných zdrojů**

Pro analýzu dat využívám v této části práce popisnou analýzu. Tato analýza byla v práci využita především pro popis informací týkající se současné situace zdravotně postižených sportovců. Hlavním zdrojem sekundárních dat v této práci byly dokumenty z MŠMT. Tato analýza také popisovala interní primární a sekundární data, která byla veřejně přístupná (především na oficiálních webových portálech státních organizací). Analýza také neopomenula oblast týkající se sportovního financování klubů a organizací. V těchto dokumentech byla zkoumána především zachycená a přesná data o vývoji sportovní oblasti zdravotně postižených sportovců. Popisná analýza je jedna z analýz, která v práci byla použita především za účelem sesbírání dat, která posléze byly využity v praktické části.

V analýze politiky sportu ve vztahu ke zdravotně handicapovaným sportovcům byla využita i pomocná metoda (heuristika) analýza aktérů. Tato pomocná metoda se v práci velmi hodila především v rozklíčování, jací aktéři jsou zodpovědní za oblast politiky sportu zdravotně postižených občanů. V této práci analýza plnila úlohu především pomocné metody. Pomocná metoda to byla v tom, že mě pomohla se zorientovat ve sportovní situaci zdravotně postižených sportovců. Klíčové V druhé části práce vycházím z vlastního výzkumu – analýzy tisku. Výzkum kombinuje kvantitativní a kvalitativní přístup. Nejprve je prováděna kvantitativní analýza počtu článků vztahujících se k cílové skupině zdravotně handicapovaných sportovců a politice sportu ve vztahu k této cílové skupině a na ni navazují kvalitativní analýzou

rámců. V první části jsou analyzovány novinové články, které byly vytisknuté v dané období od roku 2012 do 2016. Toto sledované období bylo záměrně vybráno především z jednoho důvodu. Období je ohraničeno čtyřletým letním paralympijským cyklem. Výzkum chce díky tomuto rozmezí především zjistit, jakým způsobem mají paralympijské hry vliv na počet článků v daných médiích. Dále v práci budou použity tyto metody:

- **Kvantitativní analýza obsahu médií**

Kvantitativní obsahová analýza je nejvyužívanější analýza, která zkoumá mediální obsahy. Tato analýza velmi důležitým prvkem při výzkumu politické komunikace. Kromě obsahové analýzy jsou také hojně využívány ke zkoumání mediální obsahů obrazová analýza Hermeneutická analýza. Každá z těchto analýz má svoje specifické využití v praxi (Scherer, 2004)

- **Metoda analýzy rámců**

K získání výzkumného cíle je hlavní využitou metodou, metoda analýzy rámců. Tato analýza je dlouhá léta hojně využívána především na sledování sociálních změn v praxi. Tato analýza je spojována především se změnou politického diskurzu. Rámování je proces, díky kterému je možno zkonstruovat realitu v probíhajícím čase (Rhein, Schon, 1993). Výsledkem této metody jsou již konkrétní rámce, které identifikují společenské jevy ve zkoumané sociální skupině. Tyto rámce v sobě mají nejenom vykreslený příběh současné reality, avšak poskytují i návrhy na zlepšení/zhoršení dané situace cílové skupiny v podobě nástrojů veřejné politiky. Tato analýza je velmi důležitá ve složitých politických otázkách. Aktéři jednotlivých politik se snaží definovat pomocí rámců politickou situaci a převzít moc nad její změnou (Rhein, Schon, 1993).

- **Reflexe postavení výzkumníka**

Důležitým přínosem pro mě určitě byla celoživotní působnost ve sportu. Díky svým kontaktům jsem se dostal ke sportovním materiálům, které nejsou veřejně dostupné. Podařilo se mi taky velmi rychle zkontaktovat experty v této oblasti (sportovce a sportovní funkcionáře) a nabídnout jim stát se součástí práce.

6. Předpokládaná struktura diplomové práce

- Úvod
- Cíle a výzkumné otázky
- Teoretická část
- Metodika

- Deskriptivní část – současný stav bádání
- Analytická část – vlastní výzkum
- Závěr

7. Základní literatura k tématu

- ČÁSLAVOVÁ, E. *Management a marketing sportu*. Praha: Olympia, a.s., 2009. 228 s. ISBN 978-80-7376-150-9.
- FRÍČ, Pavol. Neziskový sektor v ČR: výsledky mezinárodního srovnávacího projektu Johns Hopkins University. Praha: Eurolex Bohemia, 2001. ISBN 80-86432-04-1.
- HENDL, J. *Kvalitativní výzkum: Základní metody a aplikace*. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-040-2
- INGRAM, H.; SCHNEIDER, A. L. *The Choice of Target Populations. Administration & Society*. 1991. Vol. 23, No. 3, 333–356.
- MŠMT. *Státní podpora sportu pro rok 2016 - Prog 0_ Státní podpora sportu 2016_RRF.pdf*. Praha : autor neznámý, 12. 06 2017.
- NOVOTNÝ, Jiří. Sport v ekonomice. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. ISBN 978-80-7357-666-0. 23.
- POTŮČEK, Martin. Nejen trh: role trhu, státu a občanského sektoru v proměnách české společnosti. Praha: Sociologické nakladatelství, 1997. Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 80-85850-26-5
- Rozdělení státního rozpočtu 2016 v oblasti sportu. *MŠMT* [online]. 2015 [cit. 2016-03-28]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/sport-1/rozdeleni-statniho-rozpocet-2016-v-oblasti-sportu>
- SLEPIČKOVÁ, I. SLEPIČKA, P. Sport a Politika. 2010. Univerzita Karlova v Praze, Fakulta tělesné výchovy a sportu. 172 str. ISBN 978-80-86317-82-3.
- VESELÝ, A., M. NEKOLA, ed. *Analýza a tvorba veřejných politik: přístupy, metody a praxe*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2007. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-86429-75-5.
- Zákon o podpoře sportu. *MŠMT* [online]. 2001 [cit. 2016-03-27]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/sport/zakon-o-podpore-sportu>

V Praze dne 15.2.2018

Konzultant: Mgr. Karolína Dobiášová

Diplomant: Mgr. Michael Kacetyl

Podpis:

Podpis: